

Helyzetkép

2023. január – február

Gazdasági növekedés

A legutóbbi három év kritikus helyzetet idézett elő a világgazdaságban, és az idei kilátások is komoly kockázatokkal terheltek. A múlt év végén elindult folyamatok kedvezőbbé tették ugyan az idei kilátásokat, így elkerülhető a szélesebb körben érvényesülő recesszió, ugyanakkor a növekedés dinamikája jelentős csökken. A kedvező változások közé tartozik, hogy a pandémia okozta sokkot követően kezdenek helyreállni a szállítási láncok, és több éves emelkedést követően mérséklődik a kulcsfontosságú mezőgazdasági termékek és ipari nyersanyagok világpiaci ára. Ennek keretében középtávon stabilizálódhat az energiahordozók ára, de a jelenlegi állapot még törékeny és komoly kockázatokat hordoz magában. A fejlett országokban múlt évben tetőzött az infláció, de a magas árindexek mérséklődése a remélnél lassúbb, amire a maginfláció alakulása egyértelműen utal, azaz komoly államháztartási intézkedésekre, fiskális szigorításra van szükség a legtöbb országban ahhoz, hogy az árindex visszatérjen a monetáris politika által meghatározott érték alá. A monetáris politikának újabb nehézséget jelent az utóbbi hónapban felrémlő pénzügyi krízis kockázatának mérséklése, kialakulásának megelőzése.

Csaknem egy éve tart és súlyosbodik Oroszország Ukrajna ellen kirobbantott háborúja. A legfejlettebb gazdasággal rendelkező országok döntő része, így a G7 csoport, az Európai Unió egységesen lépett fel az agresszió elítélésében, és hatékony segítséget nyújt Ukrajnának. *Az ennek keretében bevezetett szankciók éreztetik hatásukat, az orosz gazdaság egyre súlyosabb helyzetbe kerül, a múlt évben recesszióba csúszott a gazdaság, a nyersanyag exportból származó bevétele gyorsuló ütemben csökken, ennek következtében jelentős és folyamatosan nő az államháztartás hiánya, és komoly gondot okoz a fejlett technológia importjának ellehetetlenülése.*

Az OECD országok egyesített bruttó hazai terméke a tavalyi negyedik negyedévben – szezonálisan kiigazított adatok szerint – 0,2%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 1,4%-kal az előző év azonos időszakához képest. A 2021. évi 5,7%-ot követően a múlt évben 2,9%-kal bővült a fejlett országokat tömörítő klub gazdasága. Az OECD-n belül a legfejlettebb

országokat tömörítő G7 csoport /Amerikai Egyesült Államok, Japán, Németország, Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország, Kanada/ egyesített GDP-je 0,3%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 0,9%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva. A negyedik negyedéves adatok alapján az Amerikai Egyesült Államokat is komolyan érintette a válság: a bruttó hazai termék 0,7%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 0,9%-kal a megelőző év azonos időszakához képest. A múlt évben 2,1%-kal nőtt a GDP. Japánban a negyedik negyedévben az előző negyedévvél összevetve stagnált, az egy évvel korábbihoz viszonyítva 0,4%-kal bővült a gazdaság; az éves növekedés 1%-os volt. Kanadában a bruttó hazai termék volumene stagnált az előző negyedévhez, és 2,1%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A múlt évben 3,4%-kal bővült a gazdaság. Nagy-Britannia bruttó hazai terméke a negyedik negyedévben nem változott az előző negyedévhez, és 0,4%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az év egészében 4%-kal bővült a gazdaság. Izraelben a negyedik negyedévben a GDP volumene 1,4%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 2,7%-kal az egy évvel korábbihoz képest; a Koreai Köztársaságban 0,4%-kal csökkent a bruttó hazai termék volumene az előző negyedévhez, és 1,3%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az éves növekedés mértéke 2,6% volt.

A világgazdaság helyzetét jellemző másik megközelítés a **G20 csoport**, azaz a világ 19 legnagyobb gazdaságát és az Európai Uniót tömörítő szervezet gazdaságstatisztikai mutatóinak elemzése. A negyedik negyedévben a G20 csoportot alkotó országok összesített bruttó hazai terméke 0,3%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 2,2%-kal 2021 azonos időszakához viszonyítva. Az országcsoport egyesített GDP-je a múlt évben 6%-kal nőtt. A **kínai gazdaságban jelentős lassulást regisztrált a statisztika**: stagnált a bruttó hazai termék az előző negyedévhez, és 2,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest, míg a múlt év egészében a 2021. évi 8%-ot követően 3%-kal bővült a gazdaság. Indiában a GDP 0,7%-kal emelkedett negyedéves, és 4,2%-kal éves egybevetésben; a múlt évben 6,7%-kal nőtt a GDP. Brazíliát súlyos gazdasági válságot követően érte a járvány: a bruttó hazai termék 0,2%-kal zsugorodott az előző negyedévhez, és 2,3%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A múlt évben 2,9%-kal bővült a gazdaság. A mexikói GDP a negyedik negyedévben 0,5%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 3,7%-kal az előző év azonos időszakához képest. Az év egészében 3,1% volt a növekedés mértéke. Indonézia bruttó hazai terméke 2,2%-kal bővült az előző negyedévhez, és 4,9%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A múlt évben 5,3%-kal nőtt a GDP. Törökország bruttó hazai terméke 0,9%-kal nőtt negyedéves, és 3,5%-kal éves egybevetésben. A dél-afrikai gazdaság 1,3%-kal szűkült negyedéves, és 1,3%-kal bővült éves összehasonlításban. A múlt évben 2%-kal nőtt a GDP. Szaud-Arábia bruttó hazai terméke 1,3%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 6,5%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A múlt évben 8,7%-kal bővült a gazdaság.

Az Európai Unió egyesített bruttó hazai terméke a negyedik negyedévben 0,1%-kal csökkent az előző negyedévhez, és 1,7%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Az eurózónában negyedéves relációban nem változott, az egy évvel korábbihoz viszonyítva pedig 1,8%-kal emelkedett a GDP. A múlt évben az Európai Unió egészében és az eurózónában egyaránt 3,5%-kal nőtt a bruttó hazai termék. A német gazdaság a negyedik negyedévben 0,4%-kal zsugorodott az előző negyedévhez, és 0,9%-kal bővült a megelőző év azonos időszakáéval összevetve. A

múlt évben 1,8%-kal bővült a német gazdaság. Az euróövezet másik két nagy gazdaságában hasonlóan komoly gondot okozott a pandémia és az orosz-ukrán háborús konfliktus: Franciaország bruttó hazai terméke 0,1%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 0,5%-kal az egy évvel korábbit. A múlt évben 2,6%-kal bővült a francia gazdaság. Az olasz GDP 0,1%-kal csökkent a harmadik negyedévhez, és 1,4%-kal nőtt a megelőző év azonos időszakához képest. Az éves növekedés 3,5%-os volt.

A *nyugat-európai országok* a megelőző három évben határozottan stabil üteművé vált gazdasági növekedését megtörte a koronavírus járvány, valamint az energiaválság. Írország gazdasága – a korábbi válságot követően – öt éven keresztül dinamikusabban bővült, amelyet csak rövid időre állított meg a pandémia: a GDP 2022 negyedik negyedévében 0,3%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 13,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest; a múlt évben 12%-kal bővült az ír gazdaság. /Megjegyzendő, hogy az ír nemzeti-számla számítás az Európai Unió többi tagállamában alkalmazott egységes módszertantól nagymértékben eltér, ezért időbeli és tagállamok közötti összehasonlíthatósága komoly problémákat vet fel./ A stabil államháztartási mutatókkal rendelkező holland gazdaságban a bruttó hazai termék a negyedik negyedévben 0,6%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 3,5%-kal az előző év azonos időszakához képest; a múlt évben 4,5%-kal bővült a gazdaság. Ausztriában stagnált a bruttó hazai termék negyedéves, és 3%-kal emelkedett éves relációban; a múlt évben 5%-os volt a növekedés. Belgiumban is hasonló folyamat ment végbe: 0,1%-kal nőtt a GDP az előző negyedévhez, és 1,4%-kal az egy évvel korábbihoz képest; a múlt évben 3,1%-kal bővült a gazdaság. Luxemburg bruttó hazai terméke 3,8%-kal visszaesett az előző negyedévhez, és 2,2%-kal csökkent 2021 negyedik negyedévéhez viszonyítva; a múlt évi növekedés 1,5%-ot tett ki. Az Európai Unión kívüli Svájc gazdasága nehezen lép túl a járvány hatásán: a negyedik negyedévben a GDP stagnált negyedéves, és 0,8%-kal nőtt éves összehasonlításban; a múlt évben 2,1%-kal bővült a gazdaság.

Az *észak-európai országok* korábban kiegyensúlyozott fejlődése 2020-ban szintén zsugorodásba fordult, és csak a múlt évben indult meg a növekedés folyamata. Közülük a járvány a svéd gazdaságot komolyan érintette: a bruttó hazai termék a negyedik negyedévben 0,5%-kal csökkent az előző évnegyedévhez, és 0,1%-kal a megelőző év azonos időszakához képest; a múlt évben 2,1%-kal bővült a gazdaság. A finn gazdaság a második fél évben technikai recesszióba került: egymás után második negyedévben csökkent a GDP az előző negyedévhez képest, ezúttal 0,4%-kal, míg 0,3%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva; a múlt évben 2,1%-kal bővült a gazdaság. A járvány hatása a dán gazdaságban mérsékelten – inkább a gazdasági teljesítmény hullámzó változásában – érzékelhető: a bruttó hazai termék 0,9%-kal bővült az előző negyedévhez, és 1,5%-kal az előző év azonos időszakával összevetve; a múlt évben 3,6%-kal bővült a gazdaság. Az Európai Unión kívüli Norvégia növekedési mutatói viszonylag kedvezőbbé váltak: a GDP 0,2%-kal bővült az előző negyedévhez, és 1,8%-kal az egy évvel korábbihoz képest; a múlt évben 3,3%-kal bővült a gazdaság. Izlandon markáns gazdasági visszaesés következett be 2020-ban; ezt követően a bruttó hazai termék 2022 negyedik negyedévében 2,2%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 4,2%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva.

A **dél-európai országok** gazdasága továbbra is vegyes képet mutat. Spanyolország korábbi érzékelhető növekedése már 2019-ben lassult, majd 2020-ban a járványt drasztikus visszaesés kísérte; a GDP 2022 negyedik negyedében 0,2%-kal emelkedett az előző negyedévvél, és 2,6%-kal az előző év azonos időszakával összevetve; a múlt évben 5,5%-kal bővült a gazdaság. Máltán a bruttó hazai termék 1,2%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 4,7%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Ciprus gazdaságát is hasonlóan érintette a járvány: a bruttó hazai termék 1,1%-kal bővült a harmadik negyedévhez, és 4,5%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A portugál gazdaságot ugyancsak súlyosan érintette a járvány: a számottevő visszaesést követően a bruttó hazai termék 0,3%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 3,2%-kal a megelőző év azonos időszakához képest; a múlt évben 6,7%-kal bővült a gazdaság. A görög gazdaság a súlyos válságból már kezdett kilábalni, amit csupán időlegesen tört meg a pandémia: 2022 negyedik negyedében a GDP volumene 1,4%-kal emelkedett az előző negyedévihez, és 5,2%-kal az egy évvel korábbihoz képest; a múlt évben 5,9%-kal bővült a gazdaság.

A visegrádi országok gazdaságára ugyancsak negatívan hatott a koronavírus járvány. Jelentős veszteséget szenvedett el a lengyel gazdaság; 2022 negyedik negyedében a bruttó hazai termék 2,4%-kal csökkent az előző negyedévhez, és 0,4%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest; a múlt évben 4,9%-kal bővült a gazdaság. A cseh gazdaság teljesítménye is megtorpant és technikai recesszióba került: a GDP 0,4%-kal csökkent az előző negyedévhez, és 0,2%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva; a múlt évben 2,4%-kal bővült a gazdaság. Szlovákia gazdaságát döntően az autóiipari termelés leállása érintette negatívan: a bruttó hazai termék 0,3%-kal bővült az előző negyedévhez, és 1,2%-kal a megelőző év azonos időszakához képest; a múlt évben 1,7%-kal bővült a gazdaság. A térséghez tartozó Szlovénia gazdaságát a visegrádi országokénál kevésbé érintette a válság: a GDP 0,8%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 1,3%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva; a múlt évben 5,4%-kal bővült a gazdaság.

A balti országok korábbi gyors gazdasági fejlődését visszavetette a világméretű járvány. Észtország válságba került: a múlt év minden negyedében zsugorodott a gazdaság: a negyedik negyedévben 1,6%-kal szűkült a bruttó hazai termék az előző negyedévhez, és 4,4%-kal az egy évvel azelőttihez képest; a múlt év egészében 1,3%-kal szűkült a gazdaság. Litvániában 0,5%-kal csökkent a GDP az előző negyedévhez, és 0,4%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva; a múlt évben 1,9%-kal bővült a gazdaság. Lettországból nem változott a bruttó hazai termék az előző évnegyeddél, és 0,5%-kal nőtt az egy évvel korábbival összevetve; a múlt évben 2%-kal bővült a gazdaság.

A két kelet-balkáni ország gazdaságát a járvány előtti időszak fejlődéséhez képest mérsékelten vetette vissza a pandémia. Romániában a bruttó hazai termék a negyedik negyedévben 1%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 4,9%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva; a múlt évben 4,8%-kal bővült a gazdaság. A bolgár GDP volumene az előző negyedévvél összevetve 0,6%-kal, az egy évvel korábbihoz viszonyítva 2,3%-kal emelkedett; a múlt évben 3,4%-kal bővült a gazdaság. A legfiatalabb tagállamban, Horvátországban – a korábbi hosszúra nyúló recessziót és rövid kilábalási periódust követően – a bruttó hazai termék 0,9%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 4,2%-kal az egy évvel korábbihoz képest.

A magyar gazdaság súlyos válságba került. A gazdaság a múlt év második felében technikai recesszióba jutott, és az idei évben is csak a körülmények nagyon szerencsés alakulásával kerülhető el a gazdaság további zsugorodása. Mégsem ez a magyar gazdaság legnagyobb problémája; ennél ***sokkal súlyosabb gond a strukturális válság. A gazdaság szerkezete az utóbbi 12 évben a lecsúszást determináló irányba halad:*** a munkaalapú társadalomként meghirdetett politika következményei egyre jobban látszanak a csekély hozzáadott értéket képviselő, alacsony képzettséget igénylő, alacsony bérű munkavállalókkal működő, nagy energiaigényű ipari üzemek térnyerésével. A kormány nem képes és nem hajlandó belátni, hogy a tudásalapú társadalom lehet a lecsúszás megállításának és a felzárkózáshoz történő visszatérésnek az útja.

A kormányzati gazdaságpolitika eredményeként ***a múlt évben súlyos ikerdeficit alakult ki,*** magas az államháztartási hiány, negatív a külkereskedelmi és a fizetési mérleg egyaránt. A magyar infláció a legmagasabb az Európai Unióban, és ***a forint árfolyamát csak a kiemelkedően magas, 18%-os irányadó kamattal tudta időlegesen stabilizálni a jegybank.*** Az idei év komoly kihívása a magas adósságszolgálat, amely megközelíti a GDP 4%-át. 2023-ban ***nem lesz elkerülhető a reálkeresetek érzékelhető csökkenése,*** és ennek következtében ***a közszféra egyre több területén – ahol különösen kritikus a bérhelyzet – ellehetetlenülhet az alapszolgáltatások minimális szintjének a fenntartása is.*** A helyzetet tovább súlyosbítja, hogy a kormányzati magatartás miatt egyre kisebb a valószínűsége, hogy az idén érkezhetnek uniós források.

A konkrét adatokat illetően 2020-ban – a KSH korrigált adatai szerint – 4,5%-kal csökkent a GDP, míg a következő évben a bruttó hazai termék volumene 7,2%-kal emelkedett. ***A 2021. évi gazdasági teljesítmény 2,4%-kal haladta meg a két évvel korábbit.*** 2022 első negyedévében a bruttó hazai termék – szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok szerint – 1,3%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és – az alacsony bázishoz képest – 7,9%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva. A második negyedévben a GDP 0,7%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 6,1%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva. A harmadik negyedévben a bruttó hazai termék 0,7%-kal zsugorodott az előző negyedévhez, és 3,8%-kal bővült az egy évvel korábbihoz képest. A negyedik negyedévben – előzetes adatok szerint – a bruttó hazai termék volumene 0,4%-kal csökkent az előző negyedévhez, és 0,9%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. A múlt évben az első fél évben regisztrált bővülés következtében 4,6%-kal nőtt a GDP volumene. Azaz ***a választás előtti rendkívüli módon erőltetett növekedés, ezen belül a fogyasztás jelentős bővülésének hatására számottevően nőtt a bruttó hazai termék, amit a második fél évben szükségszerűen technikai recesszió követett.*** A múlt évről általánosságban megállapítható, hogy ***a növekedést a fogyasztás vezérelte.***

A gazdasági teljesítmény összetevőit vizsgálva a ***bruttó hazai termék termelési oldalán*** a negyedik negyedévben az ipar hozzáadott értéke 2,8%-kal, ezen belül a feldolgozóiparé 3,4%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. Az ágazat teljesítményének növekedésében komoly szerepet játszott a járműgyártás és – az akkumulátorgyártás gyors felfutása következtében – a villamos berendezések gyártása. Az építőipar hozzáadott értéke

1,2%-kal haladta meg az egy évvel korábit, míg a mezőgazdaság teljesítménye jelentősen, 30,9%-kal elmaradt attól.

A **szolgáltatások hozzáadott értéke** a negyedik negyedévben 2,9%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A szektoron belül a szállítás és raktározás hozzáadott értéke 8,1%-kal, a pandémia hatására súlyos válságba került szálláshely szolgáltatásé és vendéglátásé – az alacsony bázishoz képest – 1,7%-kal emelkedett. A kisebb súlyú művészeti, szórakoztatási, és szabadidős tevékenységek területén 2,9%-kal nőtt a teljesítmény. A szakmai, tudományos, műszaki és adminisztratív tevékenységek hozzáadott értéke 3,6%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A negyedik negyedévben a lakásértékesítést és -gazdálkodást is magába foglaló ingatlanügyletek teljesítménye 5,3%-kal, a pénzügyi és a biztosítási tevékenységé – az alacsony bázishoz viszonyítva – 5,4%-kal, az információ és kommunikáció ágazaté szintén 5,4%-kal emelkedett, míg a kereskedelem és gépjárműjavítás teljesítménye 0,7%-kal mérséklődött. A közszolgáltatások, azaz a közigazgatás, az oktatás, az egészségügyi és szociális ellátás teljesítménye – a korábbi évek csökkenő tendenciáját követően, tehát az alacsony bázishoz képest – 2,4%-kal emelkedett. A közszolgáltatásokon belül a közigazgatás és védelem teljesítménye – a védelmi és rendészeti kiadások növekedéséből adódó magas bázishoz képest – 1,7%-kal csökkent, az egészségügyi és szociális ellátásé – az orvosberek jelentős emelésének következtében – 7,6%-kal, az oktatásé 3,4%-kal nőtt.

A negyedik negyedévben a bruttó hazai termék emelkedéséhez a szolgáltatási szektor 1,8 százalékponttal, ezen belül az ingatlanügyletek 0,4 százalékponttal, a szakmai, tudományos, műszaki és adminisztratív tevékenységek 0,3 százalékponttal, a pénzügyi és a biztosítási tevékenység 0,2 százalékponttal járultak hozzá, az információs és kommunikációs ágazat nem változtatott rajta, míg a kereskedelem és a turizmust kiszolgáló ágazatok 0,1%-kal csökkentették azt. Az ipar teljesítménye 0,5 százalékponttal, a közigazgatásé, az oktatásé és az egészségügyé együttesen 0,3 százalékponttal, az építőiparé 0,1 százalékponttal emelte a gazdasági teljesítményt, a mezőgazdaságé pedig 1 százalékponttal csökkentette azt.

A **bruttó hazai termék felhasználási oldalán** a negyedik negyedévben a háztartások tényleges fogyasztása 1,4%-kal, ezen belül a háztartások fogyasztási kiadása 1,8%-kal nőtt, a kormányzattól kapott természetbeni juttatások volumene – az alacsony bázishoz viszonyítva is – 0,1%-kal, a közösségi fogyasztás 4,9%-kal visszaesett, míg a végső fogyasztás 0,3%-kal emelkedett a megelőző év azonos időszakáival egybevetve. A **bruttó állóeszköz-felhalmozás** jelentősen, 9%-kal, az összes bruttó felhalmozás 4,4%-kal visszaesett. A nemzetgazdaság exportteljesítménye 12,1%-kal nőtt, ezen belül az áruké 12,5%-kal, a szolgáltatásoké – a 2020. évi jelentős visszaesést követően – 10,8%-kal emelkedett; az importteljesítmény 10,2%-kal, ezen belül az áruké 10,9%-kal, a szolgáltatásoké 7,8%-kal meghaladta az egy évvel korábit. A GDP volumenének negyedik negyedévi növekedéséhez a végső fogyasztás 0,2 százalékponttal, a külkereskedelmi forgalom 1,3 százalékponttal járult hozzá míg a bruttó állóeszköz-felhalmozás 2,5 százalékponttal csökkentette azt.

2022 negyedik negyedévében az előző negyedévihez viszonyítva a bruttó hazai termék összetevői közül a mezőgazdaság hozzáadott értéke 7%-kal, az építőiparé 2,3%-kal nőtt, míg az iparé 0,4%-kal, ezen belül a feldolgozóiparé 0,5%-kal, a szolgáltatásoké pedig 0,9%-kal

csökkent. A felhasználási oldalon a háztartások fogyasztási kiadása 0,2%-kal, a közösségi fogyasztás 0,1%-kal emelkedett, a kormányzattól kapott természetbeni juttatások volumene nem változott, míg a bruttó állóeszköz-felhalmozás 5,2%-kal, a külkereskedelemben az export hozzáadott értéke 0,4%-kal, az importé 1,6%-kal csökkent az előző negyedévhez képest. Megjegyzendő, hogy a pandémia hatására olyan változások mentek végbe a gazdasági környezetben, amelyek a statisztikai számbavétel megbízhatóságát érzékelhetően befolyásolják.

Foglalkoztatottság, keresetek

A foglalkoztatottság szintje az Európai Unióban a múlt évben elérte koronavírus járvány előtti mértéket. A rendelkezésre álló információk szerint az időszak átlagát tükröző statisztikai adatok mérsékelt csökkenést jeleznek a – szezonális hatásoktól szűrt – munkanélküliségi rátákban. Az Európai Unió munkanélküliségi aránya februárban 6%-ot, ezen belül az eurózónáé 6,6%-ot mutatott. Két dél-európai tagállamban – a korábbi adatok alapján a pandémiától részben függetlenül – kétszámjegyű volt a munkanélküliség: Spanyolországban 12,8%-ot, Görögországban 11,4%-ot rögzített a munkaügyi statisztika. További kilenc tagállamban mértek uniós átlag feletti munkanélküliséget: Olaszországban 8%-os, Svédországban 7,6%-os, Cipruson 7,3%-os, Franciaországban 7%-os, Portugáliában 6,8%-os, Lettorszában 6,7%-os, Finnországban 6,6%-os, Litvániában 6,5%-os, Horvátországban 6,3%-os volt a munkanélküliségi arány. A 27 tagállam munkanélküliségi ráta alapján felállított rangsorában Magyarország a maga sajátosan számított 3,9%-os mutatójával a kedvező foglalkoztatottsági viszonyokat tükröző 20. helyen állt. Ha a mutató számításakor figyelembe vesszük a közfoglalkoztatottakat – akik más tagállamokban a szociális foglalkoztatás kategóriájába tartoznak, ezért ellátásuk rendszerének tartalma és szerkezete is eltér a magyarországitól – az így számított munkanélküliségi arány 4,3% lenne, ami lényegesen kedvezőtlenebb, és ezzel az értékkel az uniós rangsor középső harmadában lenne. A munkanélküliségi ráta a gazdaságilag fejlett európai és Európán kívüli országokban visszaállt a pandémia előtti szintre, így az Amerikai Egyesült Államokban a ráta pandémia kezdetén fennálló – 2020 februári – 3,5%-os értéke februárban 3,6%-os értéket mutatott.

A KSH mintavételes lakossági felmérése szerint a 2022 december és 2023 február közötti három hónap átlagában a ***foglalkoztatottak száma*** 4 690 ezer fő volt, 15 ezer fővel, 0,3%-kal több, mint egy évvel korábban, de a múlt év közepe óta folyamatosan csökkent a dolgozók létszáma: június és ez év február között 0,5%-kal. A KSH változtatott a módszertanon, és a munkaerőfelvétel adatait becsléssel korrigálja, amit visszamenőleg a múlt évi adatokra is alkalmazott. A régi közlési gyakorlat szerint ennek kétszeresével csökkent a foglalkoztatottak létszáma. A közfoglalkoztatottak átlagos száma a december és február közötti trimeszterben 69 ezer főt tett ki, ami 12,7%-kal kevesebb az egy évvel azelőttinél. A foglalkoztatási mutató meghatározásakor a munkaerő-felvétel módszertana alapján 102 ezer – 12 hónapnál rövidebb ideje – külföldön dolgozót is hazai foglalkoztatottnak tekintett a KSH; számuk 15,3%-kal

haladta meg az egy évvel korábit. A lakossági adatfelvétel szerint a – közfoglalkoztatottakat és az egy évnél rövidebb ideje külföldön dolgozókat nem tartalmazó – **hazai elsődleges munkaerőpiacon** a december és február közötti időszakban – a gyed, gyes miatt távol lévő 124 ezer főt ugyanakkor beleszámítva – 4 520 ezer főt foglalkoztattak, 0,3%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A külföldön dolgozók hazai foglalkoztatottnak tekintett százezres körét is figyelembe véve a 15-64 éves népesség **foglalkoztatási rátája** 74,3% volt, 0,3 százalékponttal magasabb az egy évvel azelőttinél. A legjobb munkavállalási korúnak tekintett 25-54 évesek foglalkoztatási aránya a vizsgált trimeszterben 87,7% volt, 0,1 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábinál, az 55-64 évesek 67,1%-os foglalkoztatási mutatója pedig 2,6 százalékponttal haladta meg a múlt év azonos időszakában regisztrált értéket.

Az **aktív munkanélküliek száma** a december és február közötti trimeszterben 199 ezer fő volt, 16 ezer fővel, 8,5%-kal több, mint egy évvel korábban; ezen belül a februári létszám 17,6%-kal meghaladta a júniusit. A negyedik negyedévben az aktív munkanélküliek mellett még 148 ezren válaszolták az adatfelvétel során, hogy szeretnének dolgozni, de nem kerestek aktívan munkát, mert esélytelennek látták az elhelyezkedést. A munkaerő-felvétel módszertana alapján számított **munkanélküliségi ráta** – amely az aktív munkanélküliek figyelembevételével meghatározott mutató – a december és február közötti három hónap átlagában 4,1% volt, 0,3 százalékponttal magasabb az egy évvel korábinál. **A tendencia irányának változását jelzi, hogy a munkanélküliségi ráta a júniusi 3,4%-ról februárra 4%-ra, azaz nyolc hónap alatt 0,6 százalékponttal emelkedett.** A 25 éven aluliak között a december és február közötti trimeszterben 11,2%-os volt a munkanélküliség. Ez a mutató hosszú idő óta rendkívül magas, annak ellenére, hogy 0,2 százalékponttal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Változatlanul **súlyos gond a tartós munkanélküliség**: az álláskeresők közel egyharmada, 30,7%-a legalább egy éve nem talált elhelyezkedési lehetőséget. A munkakeresők helyzete az egy évvel korábbihoz viszonyítva minimálisan javult, a több mint egy éve állást keresők aránya 3,2 százalékponttal csökkent. A munkanélküliség átlagos időtartama ugyanakkor ebben az időszakban 9 hónap volt, az egy évvel korábban regisztrált 8,7 hónappal szemben.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a **nyilvántartott álláskeresők száma** február végén 245 100 fő volt, 1 500 fővel, 0,6%-kal több, mint egy hónappal, és 7 ezer fővel, 2,8%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Az év második hónapjában a foglalkoztatók 34 ezer új álláshelyet jelentettek be, 42,3%-kal többet, mint egy hónappal, és 39,3%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. Az előző februári adatokkal összevetve a piaci munkahelyek rendkívül alacsony száma 26,4%-kal lett több, míg a támogatott munkahelyeké 59,8%-kal lett kevesebb. A februárban bejelentett új álláshelyek több mint fele, 50,5%-a közmunka végzésére irányult.

A második hónap végén a nyilvántartott munkanélküliek 10,3%-a 25 éven aluli fiatal volt, 55,3%-uk első munkahelyét kereste, reménytelenül. A munkanélküliek közel egyharmadának, 30,9%-ának nem volt szakképzettsége. Az álláskeresők 42%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezett. A középfokú végzettségűek – az álláskeresők 50,9%-a – körében 25,5% végzett szakközépiskolát, szakgimnáziumot, 50,6% szakiskolát vagy szakmunkásképzőt, 4,5% technikumot, míg 19,4% gimnáziumot. A felsőfokú végzettségűek

januárban 7,1%-ot képviseltek a munkanélküliek között. Az álláskeresők közel egyharmada, 31,1%-a az elhelyezkedés szempontjából az egyik legkiszolgáltatottabb korcsoportba tartozó 55 éven felüli volt. A munkanélküliek csupán alig egyharmada, 33,4%-a volt álláskeresési támogatásra jogosult, melynek egyhavi összege legfeljebb a minimálbérével egyenlő, és mindössze 90 napon keresztül folyósítják. A legalább 120 ezer forintos, legfeljebb a minimálbérrel azonos összegű, mérlegelésen alapuló keresetpótló juttatásban, illetve a nyugdíj előtti, a minimálbér 40%-ával azonos 92 800 forintos álláskeresési segélyben – összefoglalóan szociális támogatásban – az álláskeresők 23%-a részesült. **A nyilvántartott munkanélküliek több mint négytizede**, 43,6%-a – az Európai Unióban egyedülálló módon – **teljesen ellátatlanul maradt**. Ennek oka – többek között – a szűkülő szociális gondoskodási szegmenset jól jellemző, összesen 3 hónapig folyósított munkanélküli ellátás, amely minden más tagországban – reálisan figyelembe véve az újra-elhelyezkedésig szükséges átlagos időtartamot – legalább 6-9 hónapig jár az érintetteknek.

Az év második hónapjában is **súlyos területi problémákkal volt terhelt a munkaerőpiac**. Három – gazdaságában kevésbé fejlett – régió közül a munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya az egyikben meghaladta az 5%-os országos átlag kétszeresét, míg másik kettőben meghaladta illetve elérte annak másfélszeresét: Észak-Magyarországon 11,2%, Észak-Alföldön 8,5%, míg Dél-Dunántúlon 7,5% volt a mutató értéke. A munkanélküliségi ráta e régiók két megyéjében magasabb volt az országos átlag kétszeresénél, míg további ötben a másfélszeresénél: Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 12,6%-os, Nógrád megyében 11,2%-os, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 9,4%-os, Somogy megyében 9%-os, Heves megyében 8%-os, Hajdú-Bihar megyében szintén 8%-os, Jász-Nagykun-Szolnok megyében 7,6%-os arányt rögzítettek. A munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya további négy megyében ugyancsak magasabb volt az országos átlagnál, vagy elérte azt: Békés megyében 7,4%-os, Baranya megyében 7,3%-os, Tolna megyében 5,8%-os, Zala megyében 5%-os munkanélküliséget regisztrált a statisztika.

A **közfoglalkoztatottak száma** januárban 67 ezer fő volt, 1,2%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és 18,3%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A teljes munkaidőben dolgozó közmunkások bruttó átlagkeresete az első hónapban 115 300 forint volt, nominálértékben 16,8%-kal több, mint egy évvel korábban. A közmunkások átlagos keresete a jogszabályban előírt minimálbérnek nem egészen a felét, 49,7%-át tette ki.

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint januárban a vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a nonprofit szervezeteknél a KSH jelentése szerint – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 3 642 ezer fő **állt alkalmazásban**, 1,6%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottakat figyelmen kívül hagyva a teljes munkaidőben alkalmazottak létszáma szintén 1,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A **költségvetési intézményeknél** – a közfoglalkoztatottak nélkül – teljes munkaidőben 607 ezer főt alkalmaztak, 0,6%-kal kevesebbet, mint az előző évben.

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak **bruttó átlagkeresete** az első hónapban 528 ezer forint volt, 16,1%-kal több, mint egy évvel azelőtt. A bruttó medián kereset 422 400 forintot tett ki, 17,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A medián kereset 20%-

kal volt kisebb az átlagkeresetnél. A versenyszférában – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 538 700 forint volt az átlagos kereset, 17%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bére nélkül – 531 100 forintot mutatott a keresetek átlaga, 11,8%-kal magasabbat az egy évvel azelőttinél.

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak **nettó átlagkeresete** az első hónapban 351 100 forint volt, jellemzően a bruttóéval azonos mértékben, 17,1%-emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A fogyasztói árak ebben az időszakban 25,7%-kal emelkedtek, **a teljes foglalkoztatotti körre számított reálkereset jelentősen, 6,8%-kal csökkent.** Januárban a versenyszférában a közfoglalkoztatottak nélkül számított 358 ezer forintos nettó átlagkereset 17%-kal volt magasabb az egy évvel azelőttinél. A költségvetési intézményekben ezen időszakban – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – a 353 200 forintos nettó átlagkereset – a KSH adatközlése szerint a bruttó átlagkereset növekedésének mértékével azonosan – 11,8%-kal haladta meg az egy évvel azelőttit. **A közszférában a reálkereset számottevően, 11,1%-kal csökkent.**

Áralakulás

A pandémia és az orosz-ukrán háború hatására kialakult gazdasági válság következtében inflációs nyomás nehezedik a fejlett országokra, ugyanakkor az utóbbi öt hónap adatai a trend megfordulását tükrözik. Hazánkban a túlfűtött gazdasági növekedés valamint a forintgyengülés következtében már ötödik éve **jelen van az árnyomás**, amely a fogyasztói árakat a pandémia megjelenését megelőzően is magasan tartotta. Erre utal az Európai Unióban legmagasabb infláció, valamint az élelmiszerek és a szolgáltatások árának tartósan emelkedő szintje egyaránt. Az Európai Unióban a fogyasztói árak februárban 9,9%-kal, míg az eurózónában 8,5%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. Az Eurostat módszertana szerint számított 25,8%-os **magyar infláció** februárban **az Európai Unió tagországai között a legmagasabb volt.** 20%-ot meghaladó fogyasztói árindexet ezen kívül csak Lettországra mértek, 20,1%-ot. A három visegrádi tagországban és a két további balti államban is elérte a 15%-ot az áremelkedés: Csehországban 18,4%-ot, Észtországban 17,8%-ot, Litvániában és Lengyelországban egyaránt 17,2%-ot, Szlovákiában 15,4%-ot regisztrált a statisztikai szolgálat. Az Európai Unió tagállamainak fogyasztói számára a februári élelmiszerárak 19,1%-kal, az eurózónában 17,3%-kal emelkedtek az egy évvel korábbiakhoz viszonyítva, ezzel szemben **a hazai fogyasztók számára** összehasonlítható szerkezetben **45,9%-kal voltak magasabbak** az egy évvel azelőttinél, **azaz tagállami összevetésben az élelmiszerek és alkoholmentes italok éves uniós árváltozásának csaknem két és félszerese volt a magyar fogyasztói árak emelkedése.** Az Európai Unióban belül **Magyarországon emelkedtek a legnagyobb mértékben az élelmiszerárak, és a legmagasabb a maginfláció értéke is.** Éves összehasonlításban az energiahordozók és a feldolgozatlan élelmiszerek nélkül számított fogyasztói árindex februárban az Európai Unió 27 tagállamának átlagában 8,6%, az eurózónában 7,5%, hazánkban 23,3% volt. A 20%-os küszöböt Magyarországon kívül egyetlen tagállamban sem haladta meg. A második

legmagasabb értéket, 15,6%-ot Litvániában érte el, míg Szlovákiában 15,3%-ot, Észtországban 15%-ot regisztráltak.

A hazai **ipari termelői árak** januárban 0,8%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és jelentősen, 35%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A kőolaj-feldolgozásban több mint másfélszeresére, 58,8%-kal, az élelmiszeriparban 43,9%-kal, a gumi- és műanyagiparban 27,5%-kal, a gépgyártásban 25,3%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 24,3%-kal, a gyógyszeriparban 22,6%-kal, a vegyiparban 20,7%-kal, a fémfeldolgozásban 19,1%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 18,8%-kal, a villamos berendezés gyártásban 18,6%-kal, a járműgyártásban 17,6%-kal, a bőr- és textiliparban 16,8%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 15,9%-kal emelkedtek az árak az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Összességében a feldolgozóiparban 23,8%-kal, az energetikai szakágazatokban több mint kétszeresükre, 101,4%-kal nőttek egy év alatt a termelői árak.

Az **ipari export** értékesítési **árai** januárban 1,5%-kal mérséklődtek az előző hónaphoz, és 20,5%-kal nőttek az egy évvel korábbihoz képest. Az élelmiszeriparban közel másfélszeresükre, 42,3%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 42,1%-kal, a gumi- és műanyagiparban 27,2%-kal, a gépiparban 26,9%-kal, a gyógyszergyártásban 25,9%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 22,2%-kal, a fémfeldolgozásban 20%-kal, a villamos berendezés gyártásban 18,6%-kal, a járműiparban 17,7%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 17,5%-kal, a bőr- és textiliparban szintén 17,5%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 16,7%-kal, a vegyiparban 14,8%-kal nőttek az exportrelációban érvényesített árak az előző év azonos időszakával összehasonlítva. A feldolgozóipar kiviteli értékesítési árai összességében 21,2%-kal, az energetikai ipariak 25,4%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest.

Az **ipar belföldi** értékesítési **árai** januárban 5,7%-kal emelkedtek az előző havival, és 64,7%-kal a múlt év azonos időszakával összevetve. A kőolaj-feldolgozásban 65,4%-kal, az élelmiszeriparban 45,3%-kal, a vegyiparban 32,8%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban szintén 32,8%-kal, a gumi- és műanyagiparban 28%-kal, a villamos berendezés gyártásban 18,3%-kal, a fémfeldolgozásban 17,8%-kal, a járműgyártásban 17,2%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 14%-kal, a bőr- és textiliparban 13,5%-kal, a gépgyártásban 13,4%-kal, a gyógyszergyártásban 5%-kal emelkedtek, míg a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 0,6%-kal csökkentek a belföldi értékesítési árak a múlt év azonos időszakához viszonyítva. A feldolgozóiparban összességében 31,1%-kal, az energetikai iparban több mint két és félszeresükre, 151,9%-kal nőttek a belföldi értékesítési árak.

A **mezőgazdasági termelői árak** januárban 31,6%-kal nőttek az egy évvel azelőttihez képest. A növénytermesztési és kertészeti termékek ára számottevően, 22,7%-kal, ezen belül a gabonaféléké 31%-kal magasabb volt, mint a múlt év azonos időszakában. A búza felvásárlási ára 15,6%-kal, a kukoricáé 35,5%-kal nőtt. Az ipari növények termelői ára 1,1%-kal emelkedett, közülük az olajos növényeké 2%-kal mérséklődött. A burgonya 49,6%-kal, a zöldségfélék 38,6%-kal, a gyümölcsök 10,1%-kal kerültek többbe, mint egy évvel korábban. Ugyanezen relációban az élőállatok és állati termékek felvásárlási ára 53,7%-kal, ezen belül a vágóállatoké 54,4%-kal nőtt, közülük a vágósertésé 71,2%-kal, a vágóbaromfié 46,3%-kal, a

vágómarháé 20,5%-kal emelkedett. Az állati termékek felvásárlási ára januárban 52,5%-kal, ezen belül a tojásé több mint kétszeresére, 117,5%-kal, a tehéntejé 65,4%-kal nőtt.

A **fogyasztói árak** februárban 0,8%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és jelentősen, 25,7%-kal az egy évvel korábbihoz képest. **Különösen gyorsan emelkedett egyes alapvető élelmiszerek ára.** Emellett számolni kell azzal is, hogy **a magyar inflációs adatok a számbavétel bizonytalansága miatt a szokásosnál sokkal kevésbé megbízhatóak.** A hazai élelmiszerárak 1,7%-kal emelkedtek egy hónap alatt; ezen belül a friss zöldségé 13%-kal, a gyümölcs- és zöldséglevéké 3%-kal, az üdítőitaloké 2,9%-kal, az iskolai étkezésé 2,8%-kal, az óvodai és bölcsődei étkezésé 2,5%-kal, a munkahelyi étkezésé 2,2%-kal, az eszpresszókávée 1,9%-kal, az éttermi étkezésé szintén 1,9%-kal, a friss hazai és déligyümölcsöké 1,6%-kal, a rizs 1,5%-kal, a fűszereké és az ételízesítőké ugyancsak 1,5%-kal emelkedett egyetlen hónap alatt, míg a tojásé – a hatósági ár bevezetése miatt – nem változott, a margariné 2,2%-kal csökkent. A tartós fogyasztási cikkek ára 0,1%-kal, a ruházati termékeké 0,3%-kal nőtt február folyamán az előző hónaphoz viszonyítva.

Az élelmiszerek fogyasztói ára februárban **az általános infláció több mint másfélszeresével, 43,3%-kal emelkedett** az egy évvel korábbihoz képest. A sertézsiradék ára csaknem kétszeresére, 81,3%-kal, a tojásé, 79,2%-kal, a vajé 75,1%-kal, a sajtoké 72,1%-kal, a kenyéré 71,1%-kal, a száraztésztáé 57,3%-kal, a tejé 53,7%-kal, a péksüteményeké 51,9%-kal, a rizs 49,9%-kal, a margariné 45,3%-kal, a baromfihúsé ugyancsak 45,3%-kal, a fűszereké és ételízesítőké 44,9%-kal, a burgonyáé 42,1%-kal, a gyümölcs- és zöldséglevéké szintén 42,1%-kal, a halé 40,9%-kal, a marhahúsé 40,1%-kal, a szalonnáé 38,4%-kal, a párizsié és a kolbászféléké 37,6%-kal, a szalámié és a sonkáé 37,4%-kal, a friss zöldségé 36,1%-kal, az üdítőitaloké 34,3%-kal, a munkahelyi étkezésé 34%-kal, a száraz hüvelyeseké 33,2%-kal, a dióé, a máké és a mogyoróé 32,6%-kal, a csokoládéé és a kakaóé 31,2%-kal, az éttermi étkezésé 30%-kal, a friss hazai és déligyümölcsöké 29,7%-kal, a sertéshúsé 29,3%-kal, a teáé 28,3%-kal, az óvodai, bölcsődei étkezésé 27,5%-kal, az iskolai étkezésé 25,8%-kal, az eszpresszókávée 22,7%-kal, a cukoré 16,7%-kal, a liszté 9,8%-kal, az étolajé 3,4%-kal emelkedett. A dohányárak ára februárban 14,2%-kal, az égetett szeszesitaloké 15,5%-kal, a sörféléké 36,9%-kal, a boroké 17,6%-kal, az újságoké és a folyóiratoké 22,2%-kal, a virágoké és dísznövényeké 22,7%-kal, a gyógyszereké 7,6%-kal, a tanszereké és az írószereké 24,5%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban; a ruházati cikkeké ez idő alatt 9,5%-kal emelkedett.

A tartós fogyasztási cikkek ára februárban is számottevően, 12,6%-kal nőtt az egy évvel azelőttihez képest. Az egyes cikkek közül a kerékpároké 14,4%-kal, az új személygépjárműveké 23,9%-kal, a használt személygépjárműveké 4,8%-kal nőtt, a televíziókészülékeké 0,1%-kal csökkent. **A háztartási energia csoportba tartozó termékek ára kiugró mértékben, 49%-kal emelkedett;** ezen belül a távfűtésé változatlan maradt, a vezetékes gázé közel kétszeresére, 78,4%-kal, az elektromos energiáé 27,6%-kal, a széné 47,4%-kal, a tűzifáé 59,5%-kal nőtt. A járműüzemanyagok ára 30,3%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A szolgáltatások februárban éves összehasonlításban számottevően, 11,6%-kal drágultak. Azok közül a sportrendezvény és a múzeumi belépő ára 27,1%-kal, a járműjavítás 24,7%-kal, a háztartási szolgáltatás 24,3%-kal, a lakásjavítás és -karbantartás

22%-kal, az üdülési szolgáltatás 21,8%-kal emelkedett, és a postai szolgáltatás is 15,1%-kal került többre, mint egy évvel azelőtt. A személyszállítás, a víz- és a csatornaszolgáltatás díja – a rezsicsökkentés analógiájára – ugyan nem változott, de következményként ugyancsak az infrastruktúra és a szolgáltató tevékenység minőségromlását vonta maga után. A színházjegy ára 7,4%-kal, a lakbér 13,5%-kal, a telefon- és az internetszolgáltatás díja 2,4%-kal nőtt.

A *nyugdíjas fogyasztói* kosárral számított *árindex* februárban 0,8%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és 26,9%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A második hónapban a – hatósági árak, nyers élelmiszerek és üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával éves összehasonlításban számított *maginfláció* 25,2% volt, ami *a fogyasztói árindex magas szinten történő stagnálását vetíti előre* a következő hónapokban.

Jövedelem és fogyasztás

A *kiskereskedelmi forgalom* a pandémia hatására 2020-ban némileg csökkent, míg a következő évben szerény dinamikával emelkedett a növekedés mértékére vonatkozó statisztikai adatok jelentős bizonytalansága mellett. *A múlt év elején a forgalom alakulásában érzékelhető volt az országgyűlési választások előtti igen jelentős* – a kormányzat politikai céljait szolgáló döntések alapján bekövetkezett – *pénzkiáramlás hatása*, míg *a második fél évben számottevően lassult a forgalom dinamikája*. Januárban az eladások volumene – a szezonális és naptárhatást kiszűrő adatok szerint – 0,6%-kal mérséklődött az előző hónaphoz, és – naptárhatástól megtisztított adatok figyelembevételével – 4,5%-kal az egy évvel korábbihoz képest.

Az élelmiszerforgalom 4,8%-kal, ezen belül az élelmiszerláncoké 6,7%-kal csökkent, a dohányüzleteket is magukba foglaló szakboltoké pedig 0,3%-kal nőtt. A vegyes iparcikkek forgalma 1,9%-kal, a gyógyszereké 5,2%-kal, a bútoroké és a műszaki cikkeké 6,5%-kal visszaesett, míg a számítástechnikai és egyéb iparcikkeké 6%-kal, a ruházati termékeké 13,4%-kal, az illatszereké 3,2%-kal, a könyveké és újságoké 4,1%-kal nőtt. Az internetes és csomagküldő kereskedelem volumene – a magas bázishoz képest – 7,6%-kal, az üzemanyagok eladásának volumene 9,7%-kal mérséklődött, míg a hasznáلتcikkek forgalma 0,2%-kal meghaladta az egy évvel korábbit.

A *lakosság betétállománya* január folyamán 412 milliárd forinttal csökkent, és a hónap végén 12 439 milliárd forintot tett ki. A forintbetétek volumene 388 milliárddal mérséklődött, a devizabetéteké tranzakciók eredményeként 56 milliárd forinttal nőtt, árfolyamváltozások nem érintették. A háztartások betétállománya összességében tranzakciók eredményeként – a szezonális hatások kiszűrése után – 233 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbitól. Az Államadósság Kezelő Központ adatai szerint az első hónap végén a lakosság birtokában 10 691 milliárd forint értékű állampapír volt, 2,7%-kal több az év eleji állománynál. Megjegyzendő, hogy az MNB ennél alacsonyabb összegű lakossági állampapír vagyont tart nyilván; a

különbség az eltérő módszertanból adódik, az ÁKK az intézményi befektetők birtokában lévő lakossági értékesítés céljára kibocsátott állampapír állomány egy részét is itt veszi számba.

A **lakosság hitelállománya** januárban 32 milliárd forinttal csökkent, és a hónap végén 9 881 milliárd forintot tett ki. A forinthitelek volumene 31 milliárddal, a devizahiteleké tranzakciók eredményeként 1 milliárddal, árfolyamváltozások következtében szintén 1 milliárddal csökkent. A lakossági devizahitelek hó végi aránya a teljes lakossági hitelvolumennek mindössze 0,3%-át jelentette. A háztartások hitelállománya tranzakciók eredményeként – szezonálisan kiigazítva – 17 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbit.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A **külkereskedelmi forgalom** hat év óta tartó dinamikus bővülése a világjárvány következtében megtorpant, amit 2021-től ismét emelkedés követ. **A 2022. évi külkereskedelmi termékforgalomban a múlt év közepe óta hónapról hónapra egyre nagyobb hiány jön létre.** Januárban a kivitel volumene szezonálisan és munkanaphatással korrigált adatok alapján 0,5%-kal csökkent az előző hónaphoz, és munkanaphatással korrigált adatok alapján 5,2%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A behozatal volumene szezonálisan és munkanaphatással korrigált adatok alapján 5%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és munkanaphatással korrigált adatok alapján 8,2%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva. Ugyanezen időszakban az Európai Unió tagállamaiba irányuló export volumene 9%-kal, az onnan érkező importé 5,6%-kal nőtt. Az Unión kívüli államokba irányuló kivitel volumene 9,3%-kal, az onnan származó behozatalé 24,8%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest.

A **külkereskedelmi mérleg** januári passzívuma 174 milliárd forintot, illetve 413 millió eurót tett ki; az egyenleg jelentősen, 268 milliárd forinttal, illetve 656 millió euróval kedvezőtlenebb az egy évvel korábinál. A külkereskedelmi forgalom forintban mért árszínvonala a kivitelben 18%-kal, a behozatalban 17%-kal nőtt, a cserearány 1%-kal javult a múlt év azonos időszakához képest. A forint az euróhoz képest 10%-kal, az amerikai dollárhoz viszonyítva 16%-kal gyengült.

A külkereskedelmi termékforgalom felét képviselő gépek és szállítóeszközök kivitelének volumene januárban nyers adatok szerint 20,9%-kal, a behozatalé 21,2%-kal nőtt. Az árufőcsoport egyik meghatározó termékköre, a híradástechnikai készülékek euró értékben számított exportja 12,3%-kal, a másik lényeges termékcsoporthoz, a villamos gépeké és készülékeké 28,9%-kal, az energiafejlesztő gépeké és berendezéseké 3,4%-kal, a közúti járműveké 41,2%-kal emelkedett. A második legjelentősebb árufőcsoport, a feldolgozott termékek exportvolumene nyers adatok szerint januárban 3,3%-kal, az importé 0,3%-kal csökkent. Az árufőcsoporton belül meghatározó gyógyszerek kivitele euróban mérve 16,5%-kal, behozatala 2,5%-kal emelkedett; a másik szintén fajsúlyos termékcsoporthoz, a szakmai, tudományos ellenőrző műszerek kivitele 8,2%-kal, behozatala 19,8%-kal nőtt. A járműiparhoz

kapcsolódó gumigyártmányok exportja 4,1%-kal, importja 20,5%-kal bővült, a műanyag alapanyagok euróban számolt kivitele 33,6%-kal, importja 15,5%-kal visszaesett.

Az energiahordozók importvolumene januárban 4,9%-kal csökkent, ugyanakkor – a jelentős áremelkedés következtében – euróban mérve a kőolaj behozatala 7,9%-kal, a földgázé több mint másfélszeresére, 74,6%-kal emelkedett, míg a villamos energiáé 16,7%-kal mérséklődött. A kivitelben harmadik legnagyobb árucsoport, az élelmiszerek, italok és dohánytermékek exportvolumene 7,4%-kal csökkent, a behozataluké 16,6%-kal nőtt. A gabona és a gabonakészítmények euróban számított exportja 3,2%-kal, a húsa és a húskészítményeké 19,1%-kal, az élőállatoké 46,2%-kal emelkedett, a tejtermékeké és a tojásé 37,9%-kal visszaesett az egy évvel korábbihoz képest.

Az MNB adatai szerint ***a múlt évben rendkívüli mértékben romlott a fizetési mérleg és jelentősen nőtt az ország külső adóssága.*** A folyó fizetési mérleg hiánya a múlt év végén 13,7 milliárd eurót tett ki az egy évvel korábbi 6,9 milliárd euróval szemben, azaz több mint a kétszeresére, 119,5%-kal nőtt egyetlen év alatt és több mint nyolc és félszeresére, 774,1%-kal emelkedett két év alatt. A korábbi években a külkereskedelmi egyenleg aktív volt, a múlt évben a passzívum 6,9 milliárd euró volt, azaz ***a külkereskedelmi forgalom egyenlege számottevően, 7,3 milliárd euróval romlott.*** A bruttó államadósság a múlt év végén 48 837 milliárd forint, az egy évvel korábbi 42 321 milliárd forinttal szemben, azaz az államadósság a múlt évben 6 516 milliárd forinttal nőtt. ***A bruttó államadósság december végén a GDP 73,3%-át tette ki,*** amely a száguldó infláció következtében 2 százalékponttal alacsonyabb a 2021 végi értéknél.

Az ***államháztartás*** – önkormányzatok nélküli – ***penzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya*** február végén 1 525 milliárd forint, ***az éves hiánycél 44,9%-a volt.*** Az első két hónapban a központi alrendszernek 5 363 milliárd forint bevétele keletkezett, amely a törvényi előirányzat 14,8%-át tette ki, és 6 889 milliárd forint kiadása, az éves előirányzat 17,3%-a teljesült. A központi költségvetés hiánya február végén 1 533 milliárd forint, az előirányzott éves deficit 43%-a volt.

A ***gazdálkodó szervezetek*** az első két hónapban 462 milliárd forint ***adót fizettek,*** 42,4%-kal többet, mint egy évvel korábban. Befizetéseik legnagyobb tételét a társasági adó képezte. Ezen a jogcímen a szabályozás változása következtében a kincstárnak 118 milliárd forintos bevétele keletkezett, 26,8%-kal több, mint egy évvel korábban. A második legnagyobb tételt az egyéb központosított bevételek – a környezetvédelmi termékdíjak, az elektronikus és időalapú útdíjak, valamint a bírságbevételek – jelentették. A gazdálkodó szervezetek befizetéseinek 22,5%-a, 104 milliárd forint e jogcímen folyt be az államkincstárba; összege 15,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az egyéb központosított bevételek legnagyobb hányada változatlanul az elektronikus útdíjak befizetéséből ered. E jogcímen 45 milliárd forint realizálódott, 14,3%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. ***Az első két hónapban 2,9 milliárd forint különadót fizettek a kiskereskedelmi vállalkozások,*** – a múlt év közepén radikálisan megemelt kötelezettségnek megfelelően – több mint kétszerannyit, 113,5%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában, ***mely – nem elhanyagolható mértékben – hozzájárult az élelmiszerárak elszabadulásához.***

Fogyasztáshoz kapcsolódó adókból az első két hónapban 1 367 milliárd forintot fizettek be a kötelezettek, 11,4%-kal többet, mint egy évvel korábban. Általános forgalmi adóból az egy évvel korábban realizálnál 8%-kal, jövedéki adóból 22,9%-kal több, ezen belül a dohánytermékek jövedéki adójából – az adómérték 2022. júliusi és ez év januári emelésének következtében – több mint másfélszerannyi, 65,6%-kal, a járműüzemanyagokéból 0,2%-kal nagyobb bevétel keletkezett. A pénzügyi tranzakciós illetékből származó 59 milliárd forintos bevétel 29,4%-kal volt több az egy évvel korábbinál, ami a kereskedelmi bankok és a kincstár – jórészt ügyfeleikre továbbhárított – növekvő befizetésének következménye.

A **lakosság** évkezdettől összességében 716 milliárd forint **adót fizetett**, 722 milliárd forintra többet, mint egy évvel korábban. Személyi jövedelemadóból – miután a gyermekes családoknak a 2022. évi választást megelőzően szinte teljes előző évi adóbefizetésüket visszatérítette a kormány, az alacsony bázis következtében – 722 milliárd forintra nagyobb, míg illetékekből 2,4%-kal több, gépjárműadóból 0,7%-kal kisebb állami bevétel keletkezett az egy évvel azelőttinél. A társadalombiztosítási alapok bevétele az első két hónapban 1 892 milliárd forintot tett ki, amely 17,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Azon belül a nyugdíjbiztosítási alapé 21,4%-kal, az egészségbiztosítási alapé 12%-kal emelkedett. Az elkülönített állami pénzalapok évkezdettől realizált bevétele 124 milliárd forint volt, 12,4%-kal maradt el az egy évvel azelőttitől. Ezen belül e bevételek közel felét, 49,4%-át kitevő foglalkoztatási alap 61 milliárd forintos bevétele 18%-kal volt kisebb az egy évvel korábbinál, a nemzeti kutatási, fejlesztési és innovációs alap 24 milliárd forintos összege – amely e bevételcsoport 19,5%-át jelentette – a múlt évitől 40,9%-kal maradt el.

A **költségvetési szervek** és fejezeti kezelésű előirányzatok **kiadásai** az első két hónapban 1 574 milliárd forintot tettek ki, 26,2%-kal kevesebbet az egy évvel azelőttinél. Ezen belül a költségvetési szervek kiadásai 0,4%-kal, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokéi 50%-kal csökkentek a múlt év azonos időszakához képest. Az uniós programokra 313 milliárd forintot fordított a kormány, 54,8%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A helyi önkormányzatok támogatására február végéig 202 milliárd forintot utaltak a költségvetésből, 8%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál.

Szociális és családtámogatásokra évkezdettől 147 milliárd forintot költött a központi költségvetés, folyóáron 14,7%-kal többet, mint egy évvel korábban. A családi támogatásokra fordított összeg 16,4%-kal emelkedett, ezen belül a családi pótlékra folyósított kiadások 1%-kal, a közgyógyellátásra fordított – már korábban is ugyancsak igen szerény összegű – kiadások 3,4%-kal elmaradtak az egy évvel korábbitól. A foglalkoztatási alap kiadásai 35 milliárd forintot tettek ki, 29,8%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. Az alap kiadásainak 25,7%-a a közmunkaprogram finanszírozását szolgálta. A nyugdíjbiztosítási alap 1 281 milliárd forintos kiadása 24,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az egészségbiztosítási alap kifizetéseire 662 milliárd forintot használtak fel, 7,4%-kal többet, mint a megelőző évben. Az alapon belül a legnagyobb összegű a gyógyító megelőző ellátások kiadása volt, erre 366 milliárd forintot fordítottak, folyóáron 5,4%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A **központi költségvetési szervek lejárt határidejű tartozásainak** február végi összege 70,1 milliárd forint volt, a hónap folyamán 26 milliárd forintra, több mint másfélszeresére, 59,3%-

kal nőtt. Az adósság legnagyobb hányadát, 84,7%-át, 59,4 milliárd forintot – az egészségügy és az oktatás állami fenntartású intézményeinek költségvetési fejezetek közötti átrendezése és a rendészeti szervek egyre nagyobb mértékű eladósodása következtében – a Belügyminisztérium halmozta fel; ezen belül az egészségügyi ágazat adóssága 33,8 milliárd forintot, a tárca tartozásállományának több mint felét, 56,9%-át tette ki. A február végére kialakult helyzet világosan tükrözi, hogy hiábavaló a kormányzatnak az a magatartása, hogy év végén kifizeti a költségvetési szervek tartozását, a normális működéshez valóságos konszolidációra, betartható működési rend kialakítására és a valós költségek megtérítésére van szükség. Ez különösen az egészségügyi szolgáltatók reális finanszírozására, de más ágazatokra, így az oktatási és a szociális intézményekére is megállapítható. Február végéig 21 kórház halmozott fel félmilliárd forintot meghaladó tartozást, ezen belül 5 intézményé az 1 milliárd forintot is túllépte, míg 4 egészségügyi szolgáltató megközelítette azt.

A BM más szervezeteinél is folytatódott a tartozásállomány emelkedése. Az Országos Rendőr-főkapitányság 1,1 milliárdos, a Budapesti Rendőr-főkapitányság 0,9 milliárdos, a Készenléti Rendőrség 1,5 milliárdos, a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága 0,8 milliárdos adósságot halmozott fel az év első két hónapjában. A múlt év óta folyamatosan nő a tankerületi központok tartozásállománya; a 9 budapesti tankerületi központ adóssága 5,5 milliárd forint, és országosan 7 központ adóssága haladja meg a 0,5 milliárd forintot. A Honvédelmi Minisztérium tartozásállománya 2,7 milliárdra, a Kulturális és Innovációs Minisztériumé 2,6 milliárdra, a Miniszterelnökségé 2,2 milliárd forintra, a Miniszterelnöki Kabinetirodájé 2,1 milliárd forintra, a Pénzügyminisztériumé 0,7 milliárdra emelkedett február végére. A tartozásállomány 99,3%-a a szállítókkal szembeni adósság, a költségvetés kényszerhitelezőivé téve a vállalkozások széles körét. A költségvetési intézmények csaknem kétharmadának, 63,1%-ának volt február végén lejárt határidejű tartozása, ebből több mint a felének, az intézmények 39,3%-nak 30 napon túl fennálló adósságállománya volt.

Ipar, építőipar

A pandémia hatására 2020-ban 6%-kal csökkent az *ipari termelés*; a következő évben a kibocsátás bővülésével 2,9%-kal haladta meg a 2019. évi szintet. A múlt évben 5,8%-kal nőtt az ipari termelés. Januárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 5,1%-kal csökkent a termelés volumene az előző hónaphoz, és – naptárhatással korrigált adatok alapján – 3,2%-kal a megelőző év azonos időszakához képest. A feldolgozóipari kibocsátás 1,2%-kal emelkedett, az energetikai ipari 19,5%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Évekzedettől a feldolgozóipar közel egyharmadát adó járműgyártás termelése 20,3%-kal, a második legnagyobb súlyú alágat jelentő számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 10,8%-kal emelkedett, míg az ipari termelés volumenében harmadik helyen álló alág, az élelmiszeripar kibocsátása 12,2%-kal visszaesett. A kisebb súlyú alágak közül a villamos berendezés gyártás kibocsátása 43,5%-kal, a gépgyártásé 15,5%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 6,5%-kal, a bőr- és ruházati iparé 4,4%-kal, a gyógyszergyártásé 1%-kal bővült, míg a papír- és nyomdaiparé 1,3%-kal, a kohászaté 12,9%-

kal, a gumi- és műanyagiparé 13,5%-kal, a vegyiparé 28,4%-kal, a kőolaj-feldolgozása 34,5%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól.

Az **ipari export** januárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 4%-kal visszaesett az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 3,3%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A villamos berendezés gyártás kivitele 51,1%-kal, a járműgyártásé 19,5%-kal, a bőr- és textiliparé 9,4%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 7,6%-kal, a gyógyszeriparé 1,7%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezésé és javításáé 0,6%-kal nőtt, míg a gépgyártásé 0,8%-kal, a papír- és nyomdaiparé 1,6%-kal, a gumi- és műanyagiparé 10,8%-kal, az élelmiszeriparé 16,3%-kal, a vegyiparé 17,8%-kal, a kohászaté 18,1%-kal csökkent. A feldolgozóipar kivitele – nyers adatok szerint – 5,6%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, az energetikai iparé 31,2%-kal elmaradt attól.

Az **ipar belföldi értékesítése** januárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok figyelembevételével – 8,3%-kal csökkent az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 18,3%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A villamos berendezés gyártás belföldi értékesítése 24,7%-kal, a gépiparé 21%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezésé és javításáé 20,1%-kal, a járműgyártásé 15,1%-kal, a gyógyszeriparé 6,7%-kal emelkedett, míg a kohászaté 0,5%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 1,2%-kal, a bőr- és textiliparé 7%-kal, a papír- és nyomdaiparé 9,5%-kal, az élelmiszeriparé 12,7%-kal, a gumi- és műanyagiparé 21,1%-kal, a kőolaj-feldolgozása 29,2%-kal, a vegyiparé 30,2%-kal visszaesett. A feldolgozóipar belföldi értékesítése – nyers adatok alapján – 11,5%-kal, az energetikai iparé 21,5%-kal visszaesett.

A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipari ágazatok **új rendeléseinek** volumene januárban 1%-kal, az új exportrendeléseké 3,1%-kal haladta meg egy évvel korábbit. A **teljes rendelésállomány** az első hónap végén 3,4%-kal magasabb értéket mutatott az egy évvel azelőttinél. Az exportrendelések volumene január utolsó napján 3,4%-kal nagyobb volt az egy évvel korábbinál; ezen belül a gyógyszergyártásé több mint másfélszeresére, 77,9%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 17,8%-kal, a járműgyártásé 5,8%-kal, a gépgyártásé 4%-kal emelkedett, míg a villamos berendezés gyártásé 2,3%-kal, a kohászaté 29,2%-kal, a papírgyártásé 39,8%-kal, a vegyiparé 43,9%-kal visszaesett. A belföldi rendelések volumene 4,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az első hónapban – nyers adatok szerint – négy régióban nőtt az ipari kibocsátás, legnagyobb mértékben, 15,3%-kal Budapesten, valamint 12,3%-kal Pest régióban, 6,7%-kal Nyugat-Dunántúlon és 1,2%-kal Közép-Dunántúlon, a többiben 2,3% és 10,2% között csökkent, a legnagyobb mértékben Észak-Magyarországon.

Az **építőipari termelés** 2020-ban 9,7%-kal mérséklődött, míg a következő évben a kibocsátás 1,2%-kal haladta meg a két évvel korábbi szintet. A múlt évben 3%-kal nőtt a kibocsátás. Januárban az építőipari termelés volumene – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok alapján – 5%-kal visszaesett az előző hónaphoz, és – nyers adatok szerint – 3,6%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva.; az épületek építése 4%-kal, míg az egyéb építményeké 2,1%-kal csökkent.

Az építőipari vállalkozások **új szerződéseinek** volumene januárban 28%-kal elmaradt az egy évvel korábitól; ezen belül az épületek építésére irányulóké 23,2%-kal, az egyéb építmények létrehozását célzóké 36,2%-kal csökkent. Az ágazat **teljes szerződésállománya** az első hónap végén 18,2%-kal kisebb volt az egy évvel korábitól; ezen belül az épületek építésére irányulóké 2%-kal, az egyéb építményeket célzóké 29,6%-kal elmaradt az egy évvel korábitól.

Mezőgazdaság

A decemberben végrehajtott **állatszámítás adatai szerint az állatállomány évek óta tartó csökkenése a múlt évben is folytatódott.** Az adatfelvétel szerint a 885 ezres szarvasmarha állomány 1,9%-kal csökkent, azon belül a 418 ezres tehénállomány 0,5%-kal maradt el az egy évvel korábitól. 2010 és 2020 között a szabályozók hatására a szarvasmarhaállomány 36,8%-kal nőtt, az utóbbi két évben ugyanakkor 5,1%-kal csökkent, de a tíz éves emelkedés ellenére az állomány december 1-én kevesebb mint fele, 46%-a volt a negyven évvel azelőttinek. (Megjegyzendő, hogy a szarvasmarha tartás támogatása közgazdaságilag nehezen értelmezhető, ugyanis az állami támogatás egyötödével meghaladja az előállított értéket.) A vágómarha felvásárlási ára az elmúlt évben 36%-kal, a tehéntejé 51%-kal emelkedett.

A sertések száma 2 558 ezer volt az összeírás eszmei időpontjában, amely 6,2%-kal kevesebb az egy évvel, és 19,3%-kal a tizenkét évvel azelőttinél, míg a negyven évvel korábitnak alig a negyedét tette ki, annak csupán 28,3%-a volt. Az állatszámítások hosszú időre visszanyúló adataival egybevetve **a sertések száma a múlt év utolsó hónapjában a második világháborút követő mélypont körül volt.** A 148 ezres anyakoca állomány 5,8%-kal csökkent egy év alatt. A vágósertés felvásárlási ára 51%-kal emelkedett az egy évvel korábithoz képest. A tyúkok száma 29,1 millió volt, 9,3%-kal kevesebb az egy évvel azelőttinél, és 8,6%-kal kevesebb a tizenkét évvel korábitnál. A 8,8 milliós tojóállomány 3,7%-kal csökkent egy esztendő alatt, és 30,4%-kal elmaradt a tizenkét évvel korábitól. Az összeírás 872 ezer juhot regisztrált, 1,7%-kal kevesebbet, mint egy évvel és 24,9%-kal kevesebbet, mint tizenkét évvel korábitban.

A **mezőgazdasági termékek felvásárlásának volumene** januárban 27,1%-kal csökkent az egy évvel korábithoz képest. A növényi és kertészeti termékek értékesítése kevesebb mint a felére, 58,8%-kal visszaesett, ezen belül a búzáé 39,2%-kal, míg a kukoricáé 77,3%-kal. Az ipari növények értékesítése 50,9%-kal, a zöldségféléké 17,5%-kal mérséklődött, míg a gyümölcsöké 47,3%-kal emelkedett. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása 2,6%-kal elmaradt az egy évvel korábitól; a vágóállatok értékesítése 1,1%-kal, ezen belül a vágómarháé 1,2%-kal, a vágósertésé 8,2%-kal visszaesett, míg a vágóbaromfié 9,2%-kal nőtt. Az állati termékek felvásárlása 4,9%-kal mérséklődött, ezen belül a tojásé 0,5%-kal meghaladta az egy évvel korábit.

Turizmus

A turistaforgalom a koronavírus-járvány hatására 2020 március közepétől jelentősen visszaesett, és csak nagyon lassan közelíti a pandémia előtti forgalmat. A KSH 2022 júniustól módosította az adatfelvétel forrását, így a hatodik hónaptól közzétett adatok nem hasonlíthatók össze teljeskörűen a korábban közöltekkel. A hivatal legutóbb publikált adatai szerint januárban 570 ezer *vendég* 1 417 ezer éjszakát töltött el magyarországi szálláshelyeken; a vendégek száma – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 18,2%-kal, a *vendégéjszakáké* 18%-kal haladta meg az egy évvel korábit, ugyanakkor 16,9%-kal elmaradt a három évvel azelőttitől. A *külföldi vendégek* 695 ezer éjszakát töltöttek ezeken a szálláshelyeken, 33,5%-kal többet, mint egy évvel, de 23,7%-kal kevesebbet, mint három évvel korábban.

A *belföldi vendégek* az első hónapban 723 ezer éjszakát töltöttek kereskedelmi szálláshelyeken, ami 6,2%-kal haladta meg az egy évvel korábit, ugyanakkor 8,9%-kal elmaradt a 2019. januárjától. A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevétele 32 milliárd forintot tett ki, folyóáron 55,3%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Ezen belül az árbevétel mintegy 67,4%-át képező szállásdíj-bevételek 21 milliárd forintra, 58,1%-kal nőttek.

Népmozgalom

Az év első két hónapjában 14 100 *gyermek született*, – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 10,6%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. A születési arányszám 9‰ volt, 0,9 ezrelékponttal magasabb az egy évvel korábinál. Évkezdetétől 3 200 *házasságot kötöttek*, számottevően, 44,9%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. A házasságkötési arányszám 2‰ volt, 1,7 ezrelékponttal maradt el az egy évvel korábitól.

Az első két hónapban 22 500 *halálesetet* anyakönyveztek, 12,1%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A halálozási arányszám 14,4‰ volt, 2 ezrelékponttal alacsonyabb, mint a múlt év azonos időszakában. A csecsemőhalálozási arányszám 2,9‰ volt, 1 ezrelékponttal csökkent az egy évvel azelőttihez viszonyítva. A népességszám a *természetes fogyás* következtében az első két hónapban 8 500 fővel csökkent, ami az egy évvel korábinál 2,9 ezrelékponttal kisebb ütemű, 5,4‰ volt.

Bűnügyi helyzet

2020-ban a közlekedésbiztonsági helyzetben – a pandémia miatti lényegesen kisebb közúti forgalom mellett – némi javulás következett, majd 2021-ben ismét jelentős volt a növekedés. A múlt évben 14 700 személyi sérüléssel járó közlekedési baleset történt, 3,3%-kal több, mint egy évvel korábban. Közúti közlekedési balesetben 522 személy hunyt el, 5 ezer személy súlyosan, 14 600 személy könnyen sérült. A halálos kimenetelű balesetek száma 1,5%-kal csökkent, a súlyos sérüléssel járóké 5,8%-kal, a könnyű sérüléseké 2,2%-kal emelkedett. A balesetek 8%-ában játszott szerepet az ittasság.

A Belügyminisztérium adatközlése szerint az év első két hónapjában 21 400 **bűncselekményt** regisztráltak, 0,5%-kal kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában. Évkezdettől 22 700 elkövetést regisztrált a bűnügyi statisztika, jelentősen, 19,4%-kal többet, mint egy évvel korábban. Ugyanakkor meg kell említeni, hogy a közbiztonság helyzetéről, illetőleg a rendőri szervek munkájának hatékonyságáról nem lehet megalapozott következtetéseket levonni, tekintettel arra, hogy más érdemi, főleg összehasonlítást lehetővé tevő adatot, ami alkalmas lenne a közbiztonság, a bűnügyi helyzet objektív megítélésére, a hivatalos szervek – az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII., valamint a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény előírásait megszegve – gyakorlatilag nem tesznek közzé.

Budapest, 2023. április 2.

Dr. Katona Tamás

Az adatok forrása: KSH, MNB, PM, BM, NFSZ, ÁKK, MÁK, Eurostat, IMF, OECD.

Helyzetkép

2023. február – március

Gazdasági növekedés

Hosszabb ideje kritikus folyamatok dominálnak a világgazdaságban, és az idei év elején tapasztaltak alapján a korábban becsült kockázatok bekövetkezésének esélye alig csökkent. Több mint egy éve tart és súlyosbodik Oroszország Ukrajna ellen kirobbantott háborúja, és ezen felül jelentős geopolitikai feszültségek jelentek meg más térségekben is. *A globális gazdaság növekedésének kilátásai* – többek között az Európában háromnegyed évszázada nem tapasztalt hódító háború hatására – *a korábbi évekénél lényegesen kedvezőtlenebbé váltak, és a széles körben bekövetkező lassulás mellett a fejlett országokban a recesszió veszélye sem múlt el.* Ehhez társul az is, hogy a fejlett gazdaságokban 40 év óta legmagasabb infláció alakult ki, melyet az energiahelyzet bizonytalansága is táplál, és a maginfláció magas szintje nehezíti az árnyomás mérséklését. Egyidejűleg szükséges az utóbbi években kialakult magas államháztartási hiány csökkentése is, ezért nem szorulhat háttérbe a szigorú monetáris és fiskális politika, melynek szükségszerű következménye a kereslet csökkenése és a gazdasági növekedés lassulása. A recesszió elkerülésében fontos tényező, hogy az Európai Unió országai a múlt évben jelentősen csökkentették függőségüket az orosz energia importtól: ugyanakkor a világkereskedelemben érzékelhető lassulás nehezíti a kilábalást. A létrejött geopolitikai feszültségek hatására elindult a világkereskedelem szerkezetében az a folyamat, amely Kína szerepének átértékelését, alternatív megoldások felkutatását célozza; a folyamat rövidtávon szintén a növekedés lassulását eredményezi.

A Nemzetközi Valutaalap szakértőinek áprilisi prognózisa szerint a globális gazdaság a 2021. évi 6,2%-ot, valamint a múlt évi 3,4%-ot követően 2023-ban 2,8%-kal, jövőre pedig 3%-kal bővíülhet; az ez évi várakozás 0,1 százalékponttal meghaladja az őszi prognózisban megjelölt indexet, míg a januárító 0,1 százalékponttal elmarad. A jövő évi prognózis 0,1, illetve 0,2 százalékponttal alacsonyabb az előző prognózisokénál. A fejlett gazdaságok növekedési előrejelzését 2023-ra 0,1 százalékponttal 1,3%-ra javította, a 2024. évit változatlanul 1,4%-on tartotta az IMF szakértő gárdája. A tavaszi prognózis szerint az Egyesült Államok bruttó hazai terméke az idén 1,6%-kal, míg jövőre 1%-kal haladhatja meg az előző évit. Az Európai Unióban

az egyesített GDP volumene 2023-ban 0,7%-kal, a jövő évben 1,6%-kal emelkedhet, míg ugyanezek a mutatók az eurózónában 0,8%, illetve 1,4% lehetnek. Az IMF azt feltételezi, hogy a német gazdaság az idei 0,1%-os zsugorodást követően jövőre 1,1%-kal bővül, míg az olasz gazdaság két azonos mutatója 0,7%, illetve 0,8% lehet. A prognózis szerint ennél kedvezőbbek a francia és a spanyol gazdaság kilátásai: az előbbiben 0,7% és 1,3%, míg az utóbbiban 1,5% és 2% lehet a bővülés dinamikája. Az Egyesült Királyság bruttó hazai terméke ez évben várhatóan 0,3%-kal csökken, jövőre pedig 1%-kal emelkedhet, míg Japáné a két relációban 1,3%-kal, illetve 1%-kal nőhet.

A feltörekvő gazdaságokban magasabb dinamikát vár az IMF: a 2021. évi 6,7%-ot és a múlt évi 4%-ot követően ez évben 3,9%-ot, 2024-ben pedig 4,2%-ot prognosztizálnak. A kínai gazdaságban a korábbi időszakhoz képest lassulás várható: a 2021. évi 8,4%-os és a múlt évi 3%-os bővülést ez évben 5,2%, míg jövőre 4,5% követheti. Ezzel szemben Indiában az elmúlt két évi 8,7%-os és 6,8%-os növekedés ez évben 5,9%-ra mérséklődik, míg 2024-ben ismét 6,3%-ra gyorsul. Az orosz gazdaság a múlt évi 2,2%-os szűkülés után idén várhatóan 0,7%-kal, míg jövőre 1,3%-kal bővül az IMF prognózisa szerint. A világkereskedelem volumenének elmúlt két évi jelentős, 10,4%-os, illetve 5,1%-os emelkedése 2023-ban 2,4%-ra, jövőre 3,5%-ra lassulhat.

Az eddig megjelent, részben becsült – az ukrajnai háború következményeit is tükröző – statisztikai adatok valamivel kedvezőbbek a korábban feltételezett kilátásoknál: az Amerikai Egyesült Államok bruttó hazai terméke az első negyedévben – szezonálisan és naptárhatás kiszűrésével számított adatok szerint – 0,3%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 1,6%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Az Európai Unióban az első negyedévben a gazdaság – szezonálisan és naptárhatás kiszűrésével számított adatok szerint – 0,3%-kal bővült az előző negyedévhez, és 1,3%-kal a 2022. év azonos időszakához viszonyítva. Ugyanezen mutatók értéke az eurózóna 20 tagországában 0,1%, illetve 1,3% volt. A pandémia és az orosz–ukrán háború miatti energiaár emelkedés, továbbá a külföldi beszállítások folyamatosságának hiánya súlyosan érintette a német gazdaságot: a bruttó hazai termék – szezonálisan és naptárhatás kiszűrésével számított adatok szerint – stagnált az előző negyedévhez, és 0,1%-kal csökkent a múlt év azonos időszakához képest. Az eurózóna másik jelentős gazdasága, a francia fejlődési üteme a korábbiakhoz viszonyítva szintén jelentősen mérséklődött: a bruttó hazai termék 0,2%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 0,8%-kal 2022 azonos időszakához képest. A kilábalás lehetőségére utalnak az eurózóna két másik jelentős gazdaságának adatai: az olasz GDP 0,5%-kal csökkent, illetve 1,8%-kal nőtt, míg a spanyol az első relációban 0,5%-kal, az előző év azonos időszakával összevetve pedig 3,8%-kal emelkedett. Jelentősen lassult a koreai gazdaság növekedése: a GDP – szezonálisan és naptárhatás kiszűrésével számított adatok szerint – 0,3%-kal visszaesett az előző negyedévhez, és 0,9%-kal emelkedett a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Kínában a bruttó hazai termék – szezonálisan és naptárhatás kiszűrésével számított adatok szerint – 2,2%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 4,5%-kal az egy évvel korábbihoz képest.

A magyar gazdaság súlyos válságba került. A gazdaság a múlt év második felében technikai recesszióba jutott, és az idei évben is csak a körülmények nagyon szerencsés alakulásával kerülhető el a gazdaság további zsugorodása. Mégsem ez a magyar gazdaság legnagyobb

problémája; ennél **sokkal súlyosabb gond a strukturális válság. A gazdaság szerkezete az utóbbi 12 évben a lecsúszást determináló irányba halad:** a munkaalapú társadalomként meghirdetett politika következményei egyre jobban látszanak a csekély hozzáadott értéket képviselő, alacsony képzettséget igénylő, alacsony bérű munkavállalókkal működő, nagy energiaigényű ipari üzemek térnyerésével. A kormány nem képes és nem hajlandó belátni, hogy a tudásalapú társadalom lehet a lecsúszás megállításának és a felzárkózáshoz történő visszatérésnek az útja.

A kormányzati gazdaságpolitika eredményeként **a múlt évben súlyos ikerdeficit alakult ki,** magas az államháztartási hiány, negatív volt a külkereskedelmi és a fizetési mérleg egyaránt. A magyar infláció a legmagasabb az Európai Unióban, és **a forint árfolyamát csak a kiemelkedően magas, 18%-os irányadó kamattal tudja időlegesen stabilizálni a jegybank.** Az idei év komoly kihívása a magas adósságszolgálat, amely megközelíti a GDP 4%-át. 2023-ban **nem lesz elkerülhető a reálkeresetek érzékelhető csökkenése,** és ennek következtében **a közszféra egyre több területén** – ahol különösen kritikus a bérhelyzet – **ellehetetlenülhet az alapszolgáltatások minimális szintjének a fenntartása is.** A helyzetet tovább súlyosbítja, hogy a kormányzati magatartás miatt egyre kisebb a valószínűsége, hogy az idén érkezhetnek uniós források.

A konkrét adatokat illetően 2020-ban – a KSH korrigált adatai szerint – 4,5%-kal csökkent a GDP, míg a következő évben a bruttó hazai termék volumene 7,2%-kal emelkedett. **A 2021. évi gazdasági teljesítmény 2,4%-kal haladta meg a két évvel korábbit.** 2022 első negyedévében a bruttó hazai termék – szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok szerint – 1,3%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és – az alacsony bázishoz képest – 7,9%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva. A második negyedévben a GDP 0,7%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 6,1%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva. A harmadik negyedévben a bruttó hazai termék 0,7%-kal zsugorodott az előző negyedévhez, és 3,8%-kal bővült az egy évvel korábbihoz képest. A negyedik negyedévben – előzetes adatok szerint – a bruttó hazai termék volumene 0,4%-kal csökkent az előző negyedévhez, és 0,9%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. A múlt évben az első fél évben regisztrált bővülés következtében 4,6%-kal nőtt a GDP volumene. Azaz **a választás előtti rendkívüli módon erőltetett növekedés, ezen belül a fogyasztás jelentős bővülésének hatására számottevően nőtt a bruttó hazai termék, amit a második fél évben szükségszerűen technikai recesszió követett.** A múlt évről általánosságban megállapítható, hogy **a növekedést a fogyasztás vezérelte.**

A magyar gazdaság éppen a múlt év közepére került kritikus helyzetbe. A kormány 12 éve folytatott gazdaságpolitikájának veszélyei addig is nyilvánvalóak voltak, és ezek a kockázatok nyár óta szinte egyidejűleg és egymás hatását erősítve sújtják a társadalmat. A következmények okozói között a legsúlyosabb az Európai Unióval szemben tanúsított egyre konfrontatívabb kormányzati magatartás, amelynek nyomán fennáll a veszélye annak, hogy Magyarország kisodródik az Európai Unióból, de legalábbis a perifériára kerül. A kormány ennek ellenére nem hagy fel a Brüsszelt hibáztató, sőt vádoló politikájával, az Unió transzparencia és jogállamisági elvárásaival látszólag összhangban lévő engedményekkel próbál eredményt elérni, azaz mielőbb a nélkülözhetetlen forrásokhoz jutni. Ehhez társul az is, hogy **a 2022. évi**

választást megelőző nagymértékű osztogatás következtében az állam gazdasági mozgásterét csökkentő negatív forgatókönyvek szinte egyszerre valósulnak meg; ezek nyomán a gazdaságpolitika irányítása a múlt év közepén kicsúszott a kormány kezéből.

Összességében a 2022 tavaszi választás óta zajló folyamatok egyértelműen arra utalnak, hogy a kormány 2010 óta folytatott gazdaságpolitikája fenntarthatatlan, az sürgős korrekcióra, gyökeres átalakításra szorul. Miképpen az is világossá vált, hogy a kormány egész politikája, a jogállamiság lebontása, a társadalmi különbségek mesterséges növelése, a társadalmi rétegek tudatos szembeállítás, a konfrontatív és erőszakos külpolitika lényegesen leszűkíti a gazdaságpolitika mozgásterét. Kérdés, hogy a kormány hajlandó-e, képes-e legalább e területeken az elkerülhetetlen fordulat végrehajtására.

Foglalkoztatottság, keresetek

A foglalkoztatottság szintje az Európai Unióban a múlt évben elérte koronavírus járvány előtti mértéket. A rendelkezésre álló információk szerint az időszak átlagát tükröző statisztikai adatok mérsékelt csökkenést jeleznek a – szezonális hatásoktól szűrt – munkanélküliségi rátákban. Az Európai Unió munkanélküliségi aránya márciusban 6%-ot, ezen belül az eurózónáé 6,5%-ot mutatott. Két dél-európai tagállamban – a korábbi adatok alapján a pandémiától nagyrészt függetlenül – kétszámjegyű volt a munkanélküliség: Spanyolországban 12,8%-ot, Görögországban 10,9%-ot rögzített a munkaügyi statisztika. További hat tagállamban mértek az eurózána átlagát meghaladó munkanélküliséget: Olaszországban 7,8%-os, Svédországban 7,3%-os, Franciaországban és Portugáliában 6,9%-os, Cipruson 6,8%-os, Finnországban 6,7%-os volt a munkanélküliségi arány. A 27 tagállam munkanélküliségi ráta alapján felállított rangsorában Magyarország a maga sajátosan számított 3,9%-os mutatójával a kedvező foglalkoztatottsági viszonyokat tükröző 19. helyen állt. Ha a mutató számításakor figyelembe vesszük a közfoglalkoztatottakat – akik más tagállamokban a szociális foglalkoztatás kategóriájába tartoznak, ezért ellátásuk rendszerének tartalma és szerkezete is eltér a magyarországitól – az így számított munkanélküliségi arány 4,3% lenne, ami lényegesen kedvezőtlenebb, és ezzel az értékkel az uniós rangsor középső harmadában lenne. A munkanélküliségi ráta a gazdaságilag fejlett európai és Európán kívüli országokban visszaállt a pandémia előtti szintre, így az Amerikai Egyesült Államokban a ráta pandémia kezdetén fennálló – 2020 februári – 3,5%-os értéke márciusban is 3,5%-os értéket mutatott.

A KSH mintavételes lakossági felmérése szerint az első negyedév átlagában a *foglalkoztatottak száma* 4 696 ezer fő volt, 22 ezer fővel, 0,5%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottak átlagos száma a január és március közötti trimeszterben 68 ezer főt tett ki, ami 10,1%-kal kevesebb az egy évvel azelőttinél. A foglalkoztatási mutató meghatározásakor a munkaerő-felvétel módszertana alapján 101 ezer – 12 hónapnál rövidebb ideje – külföldön dolgozót is hazai foglalkoztatottnak tekintett a KSH; számuk 13,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A lakossági adatfelvétel szerint a – közfoglalkoztatottakat és az egy évnél rövidebb ideje külföldön dolgozókat nem tartalmazó – *hazai elsődleges munkaerőpiacon* a

január és március közötti időszakban – a gyed, gyes miatt távol lévő 121 ezer főt ugyanakkor beleszámítva – 4 526 ezer főt foglalkoztattak, 0,4%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A külföldön dolgozók hazai foglalkoztatottnak tekintett százezres körét is figyelembe véve a 15-64 éves népesség **foglalkoztatási rátája** 74,3% volt, 0,4 százalékponttal magasabb az egy évvel azelőttinél. A legjobb munkavállalási korúnak tekintett 25-54 évesek foglalkoztatási aránya a vizsgált trimeszterben 87,5% volt, 0,3 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábbinál, az 55-64 évesek 67,5%-os foglalkoztatási mutatója pedig 2,9 százalékponttal haladta meg a múlt év azonos időszakában regisztrált értéket.

Az **aktív munkanélküliek száma** az első negyedévben 199 ezer fő volt, 18 ezer fővel, 9,8%-kal több, mint egy évvel korábban. A negyedik negyedévben az aktív munkanélküliek mellett még 148 ezren válaszolták az adatfelvétel során, hogy szeretnének dolgozni, de nem kerestek aktívan munkát, mert esélytelennek látták az elhelyezkedést. A munkaerő-felvétel módszertana alapján számított **munkanélküliségi ráta** – amely az aktív munkanélküliek figyelembevételével meghatározott mutató – a január és március közötti három hónap átlagában 4,1% volt, 0,3 százalékponttal magasabb az egy évvel korábbinál. A 25 éven aluliak között 10,3%-os volt a munkanélküliség. Ez a mutató hosszú idő óta rendkívül magas, annak ellenére, hogy 0,1 százalékponttal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Változatlanul **súlyos gond a tartós munkanélküliség**: az álláskeresők közel egyharmada, 32,7%-a legalább egy éve nem talált elhelyezkedési lehetőséget. A munkakeresők helyzete az egy évvel korábbihoz viszonyítva minimálisan javult, a több mint egy éve állást keresők aránya 1,5 százalékponttal csökkent. A munkanélküliség átlagos időtartama ugyanakkor ebben az időszakban 9,2 hónap volt, az egy évvel korábban regisztrált 8,9 hónappal szemben.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a **nyilvántartott álláskeresők száma** március végén 243 800 fő volt, 1 300 fővel, 0,5%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és 7 500 fővel, 3%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Az év harmadik hónapjában a foglalkoztatók 63 ezer új álláshelyet jelentettek be, csaknem két és félszer annyit, 146,9%-kal többet, mint egy hónappal, és 24,3%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Az előző márciusi adatokkal összevetve a piaci munkahelyek rendkívül alacsony száma 32,8%-kal, míg a támogatott munkahelyeké 17%-kal lett több. A márciusban bejelentett új álláshelyek több mint négyötöde, 82,1%-a közmunka végzésére irányult.

A harmadik hónap végén a nyilvántartott munkanélküliek 10,3%-a 25 éven aluli fiatal volt, 54,9%-uk első munkahelyét kereste, reménytelenül. A munkanélküliek közel egyharmadának, 31%-ának nem volt szakképzettsége. Az álláskeresők 42,1%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezett. A középfokú végzettségűek – az álláskeresők 50,8%-a – körében 25,4% végzett szakközépiskolát, szakgimnáziumot, 50,7% szakiskolát vagy szakmunkásképzőt, 4,4% technikumot, míg 19,5% gimnáziumot. A felsőfokú végzettségűek márciusban 7,1%-ot képviseltek a munkanélküliek között. Az álláskeresők közel egyharmada, 31,6%-a az elhelyezkedés szempontjából az egyik legkiszolgáltatottabb korcsoportba tartozó 55 éven felüli volt. A munkanélküliek csupán alig egyharmada, 34%-a volt álláskeresői támogatásra jogosult, melynek egyhavi összege legfeljebb a minimálbérével egyenlő, és mindössze 90 napon keresztül folyósítják. A legalább 120 ezer forintos, legfeljebb a

minimálbérrel azonos összegű, mérlegelésen alapuló keresetpótló juttatásban, illetve a nyugdíj előtti, a minimálbér 40%-ával azonos 92 800 forintos álláskeresési segélyben – összefoglalóan szociális támogatásban – az álláskeresők 22,3%-a részesült. **A nyilvántartott munkanélküliek több mint négytizede**, 43,7%-a – az Európai Unióban egyedülálló módon – **teljesen ellátatlanul maradt**. Ennek oka – többek között – a szűkülő szociális gondoskodási szegmenset jól jellemző, összesen 3 hónapig folyósított munkanélküli ellátás, amely minden más tagországban – reálisan figyelembe véve az újra-elhelyezkedésig szükséges átlagos időtartamot – legalább 6-9 hónapig jár az érintetteknek.

Az év harmadik hónapjában is **súlyos területi problémákkal volt terhelt a munkaerőpiac**. Három – gazdaságában kevésbé fejlett – régió közül a munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya az egyikben meghaladta az 5%-os országos átlag kétszeresét, míg másik kettőben meghaladta illetve elérte annak másfélszeresét: Észak-Magyarországon 11%, Észak-Alföldön 8,5%, míg Dél-Dunántúlon 7,5% volt a mutató értéke. A munkanélküliségi ráta e régiók két megyéjében magasabb volt az országos átlag kétszeresénél, míg további ötben a másfélszeresénél: Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 12,4%-os, Nógrád megyében 10,8%-os, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 9,6%-os, Somogy megyében 9,1%-os, Heves megyében 8,2%-os, Hajdú-Bihar megyében 7,9%-os, Jász-Nagykun-Szolnok megyében 7,5%-os arányt rögzítettek. A munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya további négy megyében ugyancsak magasabb volt az országos átlagnál, vagy elérte azt: Békés megyében 7,3%-os, Baranya megyében szintén 7,3%-os, Tolna megyében 5,7%-os, Zala megyében 5%-os munkanélküliséget regisztrált a statisztika.

A **közfoglalkoztatottak száma** februárban 66 ezer fő volt, 0,5%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és 19,4%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A teljes munkaidőben dolgozó közmunkások bruttó átlagkeresete az első két hónapban 115 500 forint volt, nominálértékben 17,1%-kal több, mint egy évvel korábban. A közmunkások átlagos keresete a jogszabályban előírt minimálbérnek nem egészen a felét, 49,7%-át tette ki.

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az első két hónapban a vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a nonprofit szervezeteknél a KSH jelentése szerint – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 3 649 ezer fő **állt alkalmazásban**, 1,6%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottakat figyelmen kívül hagyva a teljes munkaidőben alkalmazottak létszáma 2,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbi. A **költségvetési intézményeknél** – a közfoglalkoztatottak nélkül – teljes munkaidőben 607 ezer főt alkalmaztak, 0,4%-kal kevesebbet, mint az előző évben.

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak **bruttó átlagkeresete** az első két hónapban 529 600 forint volt, 7,9%-kal több, mint egy évvel azelőtt. A bruttó medián kereset 422 800 forintot tett ki, 16,8%-kal haladta meg az egy évvel korábbi. A medián kereset 20,2%-kal volt kisebb az átlagkeresetnél. A versenyszférában – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 540 600 forint volt az átlagos kereset, 17,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbi. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bére nélkül – 531 700 forintot mutatott a keresetek átlaga, 19,1%-kal alacsonyabbat az egy évvel azelőttinél.

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak **nettó átlagkeresete** az első két hónapban 352 200 forint volt, jellemzően a bruttóéval azonos mértékben, 7,9%-emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A fogyasztói árak ebben az időszakban 25,6%-kal emelkedtek, **a teljes foglalkoztatotti körre számított reálkereset jelentősen, 14,1%-kal csökkent.** A versenyszférában a közfoglalkoztatottak nélkül számított 359 500 forintos nettó átlagkereset 17,3%-kal volt magasabb az egy évvel azelőttinél. A költségvetési intézményekben ezen időszakban – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – a 353 600 forintos nettó átlagkereset – a KSH adatközlése szerint a bruttó átlagkereset növekedésének mértékével azonosan – 19,1%-kal maradt el az egy évvel azelőttitől. **A közsférában a reálkereset számottevően, 35,6%-kal csökkent.**

A múlt év februárban kiemelkedő mértékben nőttek a keresetek; a KSH jelentése szerint a bruttó átlagkereset megközelítette a félmillió forintot, a közsférában a keresetek több mint másfélszeresükre emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. A keresetek ilyen mértékű növekedésének kimutatását a KSH akkor arra alapozta, hogy mintegy félszázezer hivatásos katona és rendvédelmi dolgozó kapott 6 havi illetményének megfelelő egyszeri juttatást. A statisztikai számbavételben ez azt jelentette, hogy a közsférában dolgozók 8%-a az első két hónapban 8 havi illetményt kapott, azaz az előző év azonos időszakához képest keresetük több mint négyszeresére, 300%-nál is nagyobb mértékben emelkedett. Ez értelemszerűen nem csupán a költségvetési intézményekben dolgozók, hanem a teljes alkalmazotti kör kereset adatát is torzította. A valós képet az adta volna, ha a KSH publikálja a februári kereset adatokat a „fegyverpénz” figyelmen kívül hagyásával. **A KSH ezt a mulasztást az idei februári gyorsjelentésében pótolta,** és utólag kiszámolva a fegyverpénz hatását azt közölte, hogy a bruttó kereset 14,8 százalékponttal, míg a nettó kereset 15,2 százalékponttal lenne magasabb e tétel figyelembevételével. **Sajnálatos, hogy a statisztikai szolgálat az országgyűlési választások időszakában erre a módszertani problémára nem figyelt fel.**

Áralakulás

A pandémia és az orosz-ukrán háború hatására kialakult gazdasági válság következtében inflációs nyomás nehezedik a fejlett országokra, ugyanakkor az utóbbi fél év adatai a trend változását tükrözik. Hazánkban a túlfűtött gazdasági növekedés valamint a forintgyengülés következtében már ötödik éve **jelen van az árnyomás,** amely a fogyasztói árakat a pandémia megjelenését megelőzően is magasan tartotta. Erre utal az Európai Unióban legmagasabb infláció, valamint az élelmiszerek és a szolgáltatások árának tartósan emelkedő szintje egyaránt. Az Európai Unióban a fogyasztói árak márciusban 8,3%-kal, míg az eurózónában 6,9%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. Az Eurostat módszertana szerint számított 25,6%-os **magyar infláció márciusban az Európai Unió tagországai között a legmagasabb és több mint háromszorosa az uniós átlagnak.** 18%-ot meghaladó fogyasztói árindexet ezen kívül sehol sem mértek. Két visegrádi tagországban és a három balti államban érte el a 15%-ot az áremelkedés: Lettországból 17,2%-ot, Csehországból 16,5%-ot, Észtországból 15,6%-ot,

Litvániában és Lengyelországban egyaránt 15,2%-ot regisztrált a statisztikai szolgálat. Az Európai Unió tagállamainak fogyasztói számára a márciusi élelmiszerárak 19,2%-kal, az eurózónában 17,5%-kal emelkedtek az egy évvel korábbiakhoz viszonyítva, ezzel szemben **a hazai fogyasztók számára összehasonlítható szerkezetben 44,8%-kal voltak magasabbak** az egy évvel azelőttinél, **azaz tagállami összevetésben az élelmiszerek és alkoholmentes italok éves uniós árváltozásának csaknem két és félszerese volt a magyar fogyasztói árak emelkedése.** Az Európai Unión belül **Magyarországon nőttek a legnagyobb mértékben az élelmiszerárak, és a legmagasabb a maginfláció értéke is.** Éves összehasonlításban az energiahordozók és a feldolgozatlan élelmiszerek nélkül számított fogyasztói árindex márciusban az Európai Unió 27 tagállamának átlagában 8,7%, az eurózónában 7,5%, hazánkban 23,8% volt. A 15%-os küszöböt Magyarországon kívül két tagállamban érte el a maginfláció: Szlovákiában 15,1%-ot, míg Litvániában 15%-ot regisztráltak. Az Amerikai Egyesült Államokban márciusban 5%-os inflációt rögzített a statisztikai szolgálat.

A hazai **ipari termelői árak** februárban 2,2%-kal mérséklődtek az előző hónaphoz, és jelentősen, 29%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. Az első két hónapban 31,3%-kal nőttek az ipari termelői árak. Februárban az élelmiszeriparban 40,4%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 40,3%-kal, a gumi- és műanyagiparban 24,8%-kal, a gépgyártásban 23,3%-kal, a gyógyszeriparban 20,6%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 20,5%-kal, a vegyiparban 17,1%-kal, a villamos berendezés gyártásban 16,2%-kal, a járműgyártásban 14,9%-kal, a fémfeldolgozásban ugyancsak 14,9%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 14,4%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 14,2%-kal, a bőr- és textiliparban 13,9%-kal emelkedtek az árak az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Összességében a feldolgozóiparban 20,4%-kal, az energetikai szakágazatokban több mint másfélszeresükre, 78,6%-kal nőttek egy év alatt a termelői árak.

Az **ipari export értékesítési árai** februárban 2,6%-kal mérséklődtek az előző hónaphoz, és 15,8%-kal nőttek az egy évvel korábbihoz képest. Az első két hónapban 18%-kal emelkedtek a kiviteli árak. Februárban az élelmiszeriparban 37,2%-kal, a gépiparban 24,7%-kal, a gumi- és műanyagiparban 24,1%-kal, a gyógyszergyártásban 23,8%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 21%-kal, a villamos berendezés gyártásban 16,3%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 16%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 15,5%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 15,1%-kal, a járműiparban 15%-kal, a bőr- és textiliparban 14,4%-kal, a fémfeldolgozásban 13,4%-kal, a vegyiparban 8,8%-kal nőttek az exportrelációban érvényesített árak az előző év azonos időszakával összehasonlítva. A feldolgozóipar kiviteli értékesítési árai összességében 17,9%-kal, az energetikai ipariak 6,4%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest.

Az **ipar belföldi értékesítési árai** februárban 1,3%-kal csökkentek az előző havival, és 56,4%-kal emelkedtek a múlt év azonos időszakával összevetve. Az első két hónapban 58,6%-kal nőttek a belföldi értékesítési árak. Februárban a kőolaj-feldolgozásban 47,9%-kal, az élelmiszeriparban 43,2%-kal, a vegyiparban 34,5%-kal, a gumi- és műanyagiparban 26,2%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 26,1%-kal, a fémfeldolgozásban 16,8%-kal, a villamos berendezés gyártásban 15,3%-kal, a gépgyártásban 13,6%-kal, a járműgyártásban 13,3%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 12,8%-kal, a bőr- és textiliparban

11%-kal, a gyógyszergyártásban 4,1%-kal emelkedtek, míg a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 4%-kal csökkentek a belföldi értékesítési árak a múlt év azonos időszakához viszonyítva. A feldolgozóiparban összességében 27,6%-kal, az energetikai iparban több mint kétszeresükre, 116,7%-kal nőttek a belföldi értékesítési árak.

A mezőgazdasági termelői árak februárban 27%-kal nőttek az egy évvel azelőttihez képest. Az első két hónapban a termelői árak 28,5%-kal haladták meg az egy évvel korábbit. A második hónapban a növénytermesztési és kertészeti termékek ára számottevően, 16,5%-kal, ezen belül a gabonaféléké 22,3%-kal magasabb volt, mint a múlt év azonos időszakában. Az első két hónapban a búza felvásárlási ára 11,2%-kal, a kukoricáé 28,3%-kal nőtt. Februárban az ipari növények termelői ára 6,6%-kal, közülük az olajos növényeké 9,9%-kal mérséklődött. A burgonya 57,3%-kal, a zöldségfélék 30,2%-kal, a gyümölcsök 19,5%-kal kerültek többre, mint egy évvel korábban. Ugyanezen relációban az élőállatok és állati termékek felvásárlási ára 54,6%-kal, ezen belül a vágóállatoké 55,6%-kal nőtt, közülük az első két hónapban a vágósertésé 76,9%-kal, a vágóbaromfié 45,1%-kal, a vágómarháé 22,8%-kal emelkedett. Az állati termékek felvásárlási ára februárban 52,7%-kal, ezen belül az első két hónapban a tojásé több mint kétszeresére, 117,1%-kal, a tehéntejé 62,6%-kal nőtt.

A **fogyasztói árak** márciusban 0,8%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és jelentősen, 25,2%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az első negyedévben 25,4%-kal nőttek a fogyasztói árak. **Különösen gyorsan emelkedett egyes alapvető élelmiszerek ára.** Emellett számolni kell azzal is, hogy **a magyar inflációs adatok a számbavétel bizonytalansága miatt a szokásosnál sokkal kevésbé megbízhatóak.** A hazai élelmiszerárak 1,5%-kal emelkedtek egy hónap alatt; ezen belül a friss zöldségé 13%-kal, az üdítőitaloké 4,5%-kal, a fűszereké és az ételízesítőké 4,1%-kal, az óvodai és bölcsődei étkezésé 2,7%-kal, az iskolai étkezésé 2,6%-kal, a csokoládéé és a kakaóé szintén 2,6%-kal, az eszpresszókávéé 2%-kal, a margariné 1,7%-kal, a gyümölcs- és zöldséglevéké 1,6%-kal, az éttermi étkezésé ugyancsak 1,6%-kal, a dióé, a máké és a mogyoróé 1,4%-kal, a rizsé 1%-kal, a burgonyáé szintén 1%-kal emelkedett egyetlen hónap alatt, míg a tojásé – a hatósági ár bevezetése miatt – 0,5%-kal, a tejé 0,8%-kal, a péksüteményeké 1,2%-kal, a száraztésztáé 2,3%-kal, a vajé 3,1%-kal, a sajtoké 3,7%-kal csökkent. A tartós fogyasztási cikkek ára 0,3%-kal mérséklődött, a ruházati termékeké 1,3%-kal nőtt március folyamán az előző hónaphoz viszonyítva.

Az élelmiszerek fogyasztói ára márciusban **az általános infláció több mint másfélszeresével, 42,6%-kal emelkedett** az egy évvel korábbihoz képest. A sertézsiradék ára csaknem kétszeresére, 76,4%-kal, a tojásé, 74%-kal, a vajé 68%-kal, a kenyéré 67%-kal, a sajtoké 60,6%-kal, a száraztésztáé 53,9%-kal, a tejé 50,4%-kal, a fűszereké és ételízesítőké 48,2%-kal, a rizsé 48,1%-kal, a péksüteményeké 48%-kal, a gyümölcs- és zöldséglevéké 44,5%-kal, a friss zöldségé 41,9%-kal, a burgonyáé 40,8%-kal, a baromfihúsé 40,6%-kal, a halé szintén 40,6%-kal, az üdítőitaloké 39,2%-kal, a szalonnáé 37,6%-kal, a párizsié és a kolbászféléké ugyancsak 37,6%-kal, a margariné 37,5%-kal, a szalámié és a sonkáé 36,5%-kal, a csokoládéé és a kakaóé 36%-kal, a marhahúsé 35,5%-kal, a dióé, a máké és a mogyoróé 34,5%-kal, a munkahelyi étkezésé 33%-kal, az óvodai, bölcsődei étkezésé 30,9%-kal, az éttermi étkezésé 30,5%-kal, a száraz hüvelyeseké 30,3%-kal, az iskolai étkezésé 29,1%-kal, a sertéshúsé 26,8%-kal, a teáé szintén 26,8%-kal, a friss hazai és déligyümölcsöké 25,8%-kal, az eszpresszókávéé 24,2%-kal,

a cukoré 16,8%-kal, a liszté 9,7%-kal, az étolajé 3,9%-kal emelkedett. A dohányárak ára márciusban 14,5%-kal, az égetett szeszesitaloké 17%-kal, a sörféléké 39,1%-kal, a boroké 19%-kal, az újságoké és a folyóiratoké 24,9%-kal, a virágoké és dísznövényeké 22,3%-kal, a gyógyszereké 7,8%-kal, a tanszereké és az írószereké 24,4%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban; a ruházkodási cikkeké ez idő alatt 10%-kal emelkedett.

A tartós fogyasztási cikkek ára márciusban is számottevően, 11,2%-kal nőtt az egy évvel azelőttihez képest. Az egyes cikkek közül a kerékpároké 13,6%-kal, az új személygépjárművéké 20,7%-kal, a használt személygépjárművéké 1,9%-kal nőtt, a televíziókészülékeké 0,6%-kal csökkent. **A háztartási energia csoportba tartozó termékek ára kiugró mértékben, 43,1%-kal emelkedett;** ezen belül a távfűtésé változatlan maradt, a vezetékes gázé több mint másfélszeresére, 62,8%-kal, az elektromos energiáé 27,6%-kal, a szénéé 40,4%-kal, a tűzifáé 55,9%-kal nőtt. A járműüzemanyagok ára 26,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A szolgáltatások márciusban éves összehasonlításban számottevően, 13%-kal drágultak. Azok közül a sportrendezvény és a múzeumi belépő ára 27,7%-kal, a járműjavítás 24,4%-kal, a háztartási szolgáltatás 24%-kal, a lakásjavítás és -karbantartás 20,6%-kal, az üdülési szolgáltatás 21,9%-kal emelkedett, és a postai szolgáltatás is 23,1%-kal került többbe, mint egy évvel azelőtt. A személyszállítás, a víz- és a csatornaszolgáltatás díja – a rezsicsökkentés analógiájára – ugyan nem változott, de következményként ugyancsak az infrastruktúra és a szolgáltató tevékenység minőségromlását vonta maga után. A színházjegy ára 8,2%-kal, a lakbér 14,5%-kal, a telefon- és az internetszolgáltatás díja 11,5%-kal nőtt.

A **nyugdíjas fogyasztói** kosárral számított **árindex** márciusban 0,9%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és 26,7%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A harmadik hónapban a – hatósági árak, nyers élelmiszerek és üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával éves összehasonlításban számított **maginfláció** 25,7% volt, ami **a fogyasztói árindex magas szinten történő stagnálását vetíti előre** a következő hónapokban.

Jövedelem és fogyasztás

A **kiskereskedelmi forgalom** a pandémia hatására 2020-ban némileg csökkent, míg a következő évben szerény dinamikával emelkedett a növekedés mértékére vonatkozó statisztikai adatok jelentős bizonytalansága mellett. **A múlt év elején a forgalom alakulásában érzékelhető volt az országgyűlési választások előtti igen jelentős** – a kormányzat politikai céljait szolgáló döntések alapján bekövetkezett – **pénzkiáramlás hatása**, míg **az év közepe óta folyamatosan csökken a forgalom**. Februárban az eladások volumene – a szezonális és naptárhatást kiszűrő adatok szerint – 2%-kal mérséklődött az előző hónaphoz, és – naptárhatástól megtisztított adatok figyelembevételével – jelentősen, 10,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az első két hónapban a kiskereskedelmi forgalom volumene 7,3%-kal maradt el az egy évvel korábbtól.

Évkezdettől az élelmiszerforgalom 6,7%-kal, ezen belül az élelmiszerláncoké 8,2%-kal, a dohányüzleteket is magukba foglaló szakboltoké pedig 2,5%-kal mérséklődött. A vegyes iparcikkek forgalma 11,3%-kal, a gyógyszereké 0,9%-kal, a bútoroké és a műszaki cikkeké 12,9%-kal, a könyveké és újságoké 4,6%-kal visszaesett, míg a számítástechnikai és egyéb iparcikkeké 1,4%-kal, a ruházati termékeké 2,3%-kal, az illatszereké 2%-kal nőtt. Az internetes és csomagküldő kereskedelem volumene – a magas bázishoz képest – 10,4%-kal, az üzemanyagok eladásának volumene 12,2%-kal mérséklődött, míg a hasznáلتcikkek forgalma 4%-kal meghaladta az egy évvel korábbit.

A **lakosság betétállománya** február folyamán 59 milliárd forinttal emelkedett, és a hónap végén 12 498 milliárd forintot tett ki. A forintbetétek volumene 112 milliárddal nőtt, a devizabetéteké tranzakciók eredményeként 6 milliárd forinttal, árfolyamváltozások következtében 49 milliárd forinttal mérséklődött. A háztartások betétállománya összességében tranzakciók eredményeként – a szezonális hatások kiszűrése után – 95 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbitól. Az Államadósság Kezelő Központ adatai szerint a második hónap végén a lakosság birtokában 8 820 milliárd forint értékű állampapír volt, 2,3%-kal több az év eleji állománynál. Megjegyzendő, hogy az MNB ennél alacsonyabb összegű lakossági állampapír vagyont tart nyilván; a különbség az eltérő módszertanból adódik, az ÁKK az intézményi befektetők birtokában lévő lakossági értékesítés céljára kibocsátott állampapír állomány egy részét is itt veszi számba.

A **lakosság hitelállománya** februárban 25 milliárd forinttal csökkent, és a hónap végén 9 856 milliárd forintot tett ki. A forinthitelek volumene 25 milliárddal, a devizahiteleké, árfolyamváltozások következtében 1 milliárddal csökkent, míg tranzakciók eredményeként 1 milliárddal nőtt. A lakossági devizahitelek hó végi aránya a teljes lakossági hitelvolumennek mindössze 0,3%-át jelentette. A háztartások hitelállománya tranzakciók eredményeként – szezonálisan kiigazítva – 18 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbit.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A **külkereskedelmi forgalom** hat év óta tartó dinamikus bővülése a világjárvány következtében megtorpant, amit 2021-től ismét emelkedés követ. Februárban a kivitel volumene szezonálisan és munkanaphatással korrigált adatok alapján 1,5%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és munkanaphatással korrigált adatok alapján 5,3%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A behozatal volumene szezonálisan és munkanaphatással korrigált adatok alapján 2,6%-kal csökkent az előző hónaphoz, és munkanaphatással korrigált adatok alapján 0,1%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva. Évkezdettől az export volumene 7,1%-kal, az importé 5,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Ugyanezen időszakban az Európai Unió tagállamaiba irányuló export volumene 7,4%-kal, az onnan érkező importé 2,4%-kal nőtt. Az Unión kívüli államokba irányuló kivitel volumene 5,6%-kal, az onnan származó behozatalé 12,5%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest.

A **külkereskedelmi mérleg** aktívuma az első két hónapban 39 milliárd forintot, illetve 168 millió eurót tett ki; az egyenleg jelentősen, 218 milliárd forinttal, illetve 647 millió euróval kedvezőbb az egy évvel korábinál. A külkereskedelmi forgalom forintban mért árszínvonala a kivitelben 16%-kal, a behozatalban 15%-kal nőtt, a cserearány 1,1%-kal javult a múlt év azonos időszakához képest. A forint az euróhoz képest 9,1%-kal, az amerikai dollárhoz viszonyítva 15%-kal gyengült.

A külkereskedelmi termékgazdálkodás felét képviselő gépek és szállítóeszközök kivitelének volumene az első két hónapban nyers adatok szerint 16,9%-kal, a behozatalé 14,7%-kal nőtt. Az áruösszetétel egyik meghatározó termékcsoporthoz tartoznak a híradástechnikai készülékek euró értékben számított exportja 8%-kal, a másik lényeges termékcsoporthoz tartoznak az akkumulátorokat is magába foglaló villamos gépeké és készülékeké 28,8%-kal, az energiafejlesztő gépeké és berendezéseiké 1,9%-kal, a közúti járműveké 31,1%-kal emelkedett. A második legjelentősebb áruösszetétel, a feldolgozott termékek exportvolumene nyers adatok szerint 2,2%-kal, az importé 1,4%-kal csökkent. Az áruösszetételben meghatározó gyógyszerek kivitele euróban mérve 15,8%-kal, behozatala 8,4%-kal emelkedett; a másik szintén fajsúlyos termékcsoporthoz tartoznak a szakmai, tudományos ellenőrző műszerek kivitele 10,1%-kal, behozatala 8,5%-kal nőtt. A járműiparhoz kapcsolódó gumigyártmányok exportja 8%-kal, importja 12,3%-kal bővült, a műanyag alapanyagok euróban számolt kivitele 31,5%-kal, importja 12,6%-kal visszaesett.

Az energiahordozók importvolumene az első két hónapban 10,2%-kal csökkent, ugyanakkor – a jelentős áremelkedés következtében – euróban mérve a kőolaj behozatala 3,8%-kal, a földgázé 2,6%-kal emelkedett, míg a villamos energiáé 24,1%-kal mérséklődött. A kivitelben harmadik legnagyobb áruösszetétel, az élelmiszerek, italok és dohánytermékek exportvolumene 7%-kal csökkent, a behozataluké 11%-kal nőtt. A gabona és a gabonakészítmények euróban számított exportja 7,6%-kal, a húsa és a húskészítményeké 18,4%-kal, az élőállatoké 32,9%-kal emelkedett, a tejtermékeké és a tojásé 4%-kal visszaesett az egy évvel korábbihoz képest.

A nemzeti számlák előzetes adatai szerint a **kormányzat eredményszámlájának bevétele** a múlt évben 27 715 milliárd forint, míg **kiadása** 31 874 milliárd forint, így **a kormányzati szektor hiánya** 4 159 milliárd forint, **a bruttó hazai termék 6,2%-a volt**. Az előző évhez képest az egyenleg a GDP arányában 0,9 százalékponttal kedvezőbb lett. A kormányzati szektor adóssága múlt év végén 48 837 milliárd forint volt, az egy évvel korábbi 42 321 milliárd forinttal szemben, azaz az államadósság nominálértéke 12 hónap alatt 6 516 milliárd forinttal emelkedett. **A bruttó államadósság** az év utolsó napján a GDP 73,3%-át tette ki, az egy évvel korábbi 76,6%-kal szemben.

A múlt évben a **kormányzat** eredményszámlájának **bevétele** 4 952 milliárd forinttal, 21,8%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A termelési adókból származó bevételek 22,1%-kal, ezen belül az áfa bevételek 22,5%-kal emelkedtek. A jövedelemadó bevételek 47,8%-kal nőttek a gyermekes családoknak nyújtott adó-visszatérítés eredményszámlájának elszámolásának következtében. A társadalombiztosítási hozzájárulások 11,8%-kal haladták meg az egy évvel korábbit, az egyéb bevételek pedig 15,5%-kal emelkedtek az uniós transzferek növekedésével összhangban.

A **kormányzati szektor kiadásai** 5 161 milliárd forinttal, 19,3%-kal nőttek. A folyó termelő-felhasználás kiadásai 12,6%-kal, a beruházási kiadások 1,7%-kal emelkedtek. A kamatkidadások 49,5%-kal, a pénzbeli társadalmi juttatások 15,5%-kal, a munkavállalói jövedelmekre fordított kiadások 15,8%-kal nőttek, míg az egyéb kiadások 37,6%-kal haladták meg az egy évvel korábbit, melyben a különlegesen magas áron beszerzett földgázkészlet felhalmozásának volt döntő szerepe.

Az **államháztartás** – önkormányzatok nélküli – **pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya** az első negyedév végén 2 090 milliárd forint, **az éves hiánycél csaknem kétharmada, 61,5%-a volt.** Az első három hónapban a központi alrendszernek 8 398 milliárd forint bevétel keletkezett, amely a törvényi előirányzat 23,1%-át tette ki, és 10 488 milliárd forint kiadása, az éves előirányzat 26,4%-a teljesült. A központi költségvetés hiánya március végén 2 019 milliárd forint, az előirányzott éves deficit 56,7%-a volt.

A **gazdálkodó szervezetek** az első negyedévben 679 milliárd forint **adót fizettek**, 35,2%-kal többet, mint egy évvel korábban. Befizetések legnagyobb tételét a társasági adó képezte. Ezen a jogcímen a szabályozás változása következtében a kincstárnak 172 milliárd forintos bevétel keletkezett, 20,4%-kal több, mint egy évvel korábban. A második legnagyobb tételt az egyéb központosított bevételek – a környezetvédelmi termékdíjak, az elektronikus és időalapú útdíjak, valamint a bírságbevételek – jelentették. A gazdálkodó szervezetek befizetéseinek 21%-a, 142 milliárd forint e jogcímen folyt be az államkincstárba; összege 11,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az egyéb központosított bevételek legnagyobb hányada változatlanul az elektronikus útdíjak befizetéséből ered. E jogcímen 68 milliárd forint realizálódott, 10,6%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. **Az első negyedévben 3,6 milliárd forint különadót fizettek a kiskereskedelmi vállalkozások,** – a múlt év közepén radikálisan megemelt kötelezettségnek megfelelően – több mint kétszerannyit, 118,8%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában, **mely – nem elhanyagolható mértékben – hozzájárult az élelmiszerárak elszabadulásához.**

Fogyasztáshoz kapcsolt adókból az első három hónapban 2 052 milliárd forintot fizettek be a kötelezettek, 9,2%-kal többet, mint egy évvel korábban. Általános forgalmi adóból az egy évvel korábban realizálnál 7,2%-kal, jövedéki adóból 13,2%-kal több, ezen belül a dohánytermékek jövedéki adójából – az adómérték 2022. júliusi és ez év januári emelésének következtében – 36,9%-kal nagyobb, míg a járműüzemanyagokéből 1,8%-kal kisebb bevétel keletkezett. A pénzügyi tranzakciós illetékből származó 84 milliárd forintos bevétel 28,9%-kal volt több az egy évvel korábbinál, ami a kereskedelmi bankok és a kincstár – jórészt ügyfeleikre továbbhárított – növekvő befizetésének következménye.

A **lakosság** évkezdettől összességében 1 060 milliárd forint **adót fizetett**, 774 milliárd forinttal többet, mint egy évvel korábban. Személyi jövedelemadóból – miután a gyermekes családoknak a 2022. évi választást megelőzően szinte teljes előző évi adóbefizetésüket visszatérítette a kormány, az alacsony bázis következtében – 758 milliárd forinttal nagyobb, míg illetékekből 1,8%-kal, gépjárműadóból 8,7%-kal több állami bevétel keletkezett az egy évvel azelőttinél. A társadalombiztosítási alapok bevétele az első negyedévben 2 605 milliárd forintot tett ki, amely 15,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Azon belül a

nyugdíjbiztosítási alapé 20,4%-kal, az egészségbiztosítási alapé 9%-kal emelkedett. Az elkülönített állami pénzalapok évkezdettől realizált bevétele 174 milliárd forint volt, 12,9%-kal maradt el az egy évvel azelőttitől. Ezen belül e bevételek több mint felét, 52,4%-át kitevő foglalkoztatási alap 91 milliárd forintos bevétele 15,7%-kal volt kisebb az egy évvel korábinál, a nemzeti kutatási, fejlesztési és innovációs alap 26 milliárd forintos összege – amely e bevételecsoport 15,1%-át jelentette – a múlt évitől 45%-kal maradt el.

A **költségvetési szervek** és fejezeti kezelésű előirányzatok **kiadásai** az első negyedévben 2 844 milliárd forintot tettek ki, 18,2%-kal kevesebbet az egy évvel azelőttinél. Ezen belül a költségvetési szervek kiadásai 2,9%-kal, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokéi 33,3%-kal csökkentek a múlt év azonos időszakához képest. Az uniós programokra 853 milliárd forintot fordított a kormány, 28,7%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A helyi önkormányzatok támogatására március végéig 304 milliárd forintot utaltak a költségvetésből, folyóáron 0,8%-kal kevesebbet az egy évvel korábinál.

Szociális és családtámogatásokra évkezdettől 209 milliárd forintot költött a központi költségvetés, folyóáron 10,5%-kal többet, mint egy évvel korábban. A családi támogatásokra fordított összeg 8,3%-kal emelkedett, ezen belül a családi pótlékra folyósított kiadások 0,8%-kal, a közgyógyellátásra fordított – már korábban is ugyancsak igen szerény összegű – kiadások 2,3%-kal elmaradtak az egy évvel korábitól. A foglalkoztatási alap kiadásai 79 milliárd forintot tettek ki, 13,8%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. Az alap kiadásainak 40,1%-a a közmunkaprogram finanszírozását szolgálta. A nyugdíjbiztosítási alap 1 711 milliárd forintos kiadása 26,9%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Az egészségbiztosítási alap kifizetéseire 983 milliárd forintot használtak fel, 7,2%-kal többet, mint a megelőző évben. Az alapon belül a legnagyobb összegű a gyógyító megelőző ellátások kiadása volt, erre 558 milliárd forintot fordítottak, folyóáron mindössze 4,9%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A **központi költségvetési szervek lejárt határidejű tartozásainak** március végi összege 65,1 milliárd forint volt, a hónap folyamán 5 milliárd forinttal, 7,1%-kal csökkent. Az adósság legnagyobb hányadát, 84,8%-át, 55,2 milliárd forintot – az egészségügy és az oktatás állami fenntartású intézményeinek költségvetési fejezetek közötti átrendezése és a rendészeti szervek növekvő eladósodása következtében – a Belügyminisztérium halmozta fel; ezen belül az egészségügyi ágazat adóssága 39,3 milliárd forintot, a teljes tartozásállomány több mint felét, 60,4%-át tette ki, és amíg az államháztartás tartozásállománya csökkent, addig az egészségügyi ágazaté 5,5 milliárd forinttal, 16,3%-kal nőtt egyetlen hónap alatt. A március végére kialakult helyzet világosan tükrözi, hogy hiábavaló a kormányzatnak az a magatartása, hogy év végén kifizeti a költségvetési szervek tartozását, a normális működéshez valóságos konszolidációra, betartható működési rend kialakítására és a valós költségek megtérítésére van szükség. Ez különösen az egészségügyi szolgáltatók reális finanszírozására, de más ágazatokra, így az oktatási és a szociális intézményekére is megállapítható. Az első negyedév végéig 23 kórház halmozott fel félmilliárd forintot meghaladó tartozást, ezen belül 9 intézményé az 1 milliárd forintot, 2 egészségügyi szolgáltatóé a 2 milliárd forintot, ebből az egyiké a 3 milliárd forintot is túllépte.

A BM más szervezeteinél is folytatódott a tartozásállomány emelkedése. Az Országos Rendőr-főkapitányság szervezetei 3,4 milliárdos, a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának szervezetei 3,1 milliárdos adósságot halmoztak fel az év első három hónapjában. A múlt év óta folyamatosan nő a tankerületi központok tartozásállománya; a 9 budapesti tankerületi központ adóssága 4,5 milliárd forint, és országosan 5 központ adóssága haladja meg a 0,5 milliárd forintot. A Honvédelmi Minisztérium tartozásállománya 3,4 milliárdra, a Miniszterelnökségé 3 milliárdra, a Kulturális és Innovációs Minisztériumé 2,7 milliárd forintra emelkedett március végére. A tartozásállomány 97,4%-a a szállítókkal szembeni adósság, a költségvetés kényszerhitelezőivé téve a vállalkozások széles körét. A költségvetési intézmények több mint felének, 59,8%-ának volt az első negyedév végén lejárt határidejű tartozása, ebből több mint az egyharmadának, az intézmények 38,3%-ának 30 napon túl fennálló adósságállománya volt.

Ipar, építőipar

A pandémia hatására 2020-ban 6%-kal csökkent az *ipari termelés*; a következő évben a kibocsátás bővülésével 2,9%-kal haladta meg a 2019. évi szintet. A múlt évben 5,8%-kal nőtt az ipari termelés. Februárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 0,3%-kal emelkedett a termelés volumene az előző hónaphoz, és – naptárhatással korrigált adatok alapján – 4,6%-kal csökkent a múlt év azonos időszakához képest. Az első két hónapban az ipar kibocsátása 2,4%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. A feldolgozóipari kibocsátás 1,5%-kal, az energetikai ipari 19,1%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Évkezdettől a feldolgozóipar közel egyharmadát adó járműgyártás termelése 13,3%-kal, a második legnagyobb súlyú alágat jelentő számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 0,5%-kal emelkedett, míg az ipari termelés volumenében harmadik helyen álló alág, az élelmiszeripar kibocsátása 12,9%-kal visszaesett. A kisebb súlyú alágak közül a villamos berendezés gyártás kibocsátása 35,4%-kal, a gépgyártásé 11,1%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 10%-kal, a gyógyszergyártásé 4,4%-kal, a bőr- és ruházati iparé 1,1%-kal bővült, míg a papír- és nyomdaiparé 5,4%-kal, a kohászaté 13,5%-kal, a gumi- és műanyagiparé 15%-kal, a vegyiparé 26,1%-kal, a kőolaj-feldolgozásé 33,1%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól.

Az *ipari export* februárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 1,7%-kal nőtt az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 2%-kal visszaesett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az első két hónapban az ipari kivitel 1,1%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. A villamos berendezés gyártás kivitele 46,2%-kal, a járműgyártásé 12,9%-kal, a bőr- és textiliparé 7,9%-kal, a gyógyszeriparé 7,5%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 4,5%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 0,4%-kal nőtt, míg a gépgyártásé 1,7%-kal, a papír- és nyomdaiparé 5,7%-kal, a gumi- és műanyagiparé 10,3%-kal, az élelmiszeriparé 13,7%-kal, a kohászaté 17,9%-kal, a vegyiparé 22,6%-kal csökkent. A feldolgozóipar kivitele – nyers adatok szerint – 3,5%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, az energetikai iparé 28,9%-kal elmaradt attól.

Az **ipar belföldi értékesítése** februárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok figyelembevételével – 9,3%-kal nőtt az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 12,2%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. Az első két hónapban a belföldi értékesítés 14,4%-kal maradt el az egy évvel korábitól. A gépipar belföldi értékesítése 26%-kal, a villamos berendezés gyártása 20%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 17,2%-kal, a járműgyártásé 6,8%-kal, a gyógyszeriparé 1,6%-kal emelkedett, míg a kohászaté 3,3%-kal, a bőr- és textiliparé 6,3%-kal, a papír- és nyomdaiparé 8,9%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 13%-kal, az élelmiszeriparé 13,5%-kal, a gumi- és műanyagiparé 21,2%-kal, a kőolaj-feldolgozásé 24,2%-kal, a vegyiparé 29,1%-kal visszaesett. A feldolgozóipar belföldi értékesítése – nyers adatok alapján – 11,2%-kal, az energetikai iparé 18,1%-kal visszaesett.

A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipari ágazatok **új rendeléseinek** volumene februárban 5,4%-kal, az új exportrendeléseké 4,5%-kal maradt el az egy évvel korábitól. A **teljes rendelésállomány** a második hónap végén 2,1%-kal magasabb értéket mutatott az egy évvel azelőttinél. Az exportrendelések volumene február utolsó napján 1,8%-kal nagyobb volt az egy évvel korábinál; ezen belül a gyógyszergyártásé több mint másfélszeresére, 55,2%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 6,9%-kal, a villamos berendezés gyártásé 6,4%-kal, a járműgyártásé 4,3%-kal, a gépgyártásé 3,3%-kal emelkedett, míg a vegyiparé 31%-kal, a kohászaté 32,5%-kal, a papírgyártásé 39,2%-kal visszaesett. A belföldi rendelések volumene 9,3%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Az első két hónapban – nyers adatok szerint – három régióban nőtt az ipari kibocsátás, legnagyobb mértékben, 8,9%-kal Pest régióban, valamint 7,6%-kal Budapesten és 0,4%-kal Közép-Dunántúlon, a többiben 1,2% és 11,4% között csökkent, a legnagyobb mértékben Észak-Magyarországon, és jelentősen, 9,4%-kal Észak-Alföldön.

Az **építőipari termelés** 2020-ban 9,7%-kal mérséklődött, míg a következő évben a kibocsátás 1,2%-kal haladta meg a két évvel korábbi szintet. A múlt évben 3%-kal nőtt a kibocsátás. Februárban az építőipari termelés volumene – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok alapján – 1,9%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és – nyers adatok szerint – 11,8%-kal visszaesett az egy évvel korábihoz viszonyítva. Az első két hónapban az építőipari kibocsátás 8,3%-kal maradt el az egy évvel korábitól; az épületek építése 5,8%-kal, míg az egyéb építményeké 10,5%-kal csökkent.

Az építőipari vállalkozások **új szerződéseinek** volumene februárban 44,4%-kal elmaradt az egy évvel korábitól; ezen belül az épületek építésére irányulóké 36,6%-kal, az egyéb építmények létrehozását célzóké 49,7%-kal csökkent. Az ágazat **teljes szerződésállománya** a második hónap végén 25,2%-kal kisebb volt az egy évvel korábinál; ezen belül az épületek építésére irányulóké 13,6%-kal, az egyéb építményeket célzóké 33,1%-kal elmaradt az egy évvel korábitól.

Mezőgazdaság

A *mezőgazdasági termékek felvásárlásának volumene* az első két hónapban 17,1%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A növényi és kertészeti termékek értékesítése több mint az egyharmadával, 36,5%-kal visszaesett, ezen belül a búzáé 2,1%-kal, míg a kukoricáé 60,6%-kal. Az ipari növények értékesítése 36,9%-kal, a zöldségféléké 12,4%-kal, a gyümölcsöké 9,6%-kal mérséklődött. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása 2,2%-kal elmaradt az egy évvel korábitól; a vágóállatok értékesítése 0,3%-kal emelkedett, ezen belül a vágómarháé 3%-kal, a vágósertésé 2,8%-kal visszaesett, míg a vágóbaromfié 6,4%-kal nőtt. Az állati termékek felvásárlása 6,4%-kal mérséklődött, ezen belül a tojásé 3%-kal elmaradt az egy évvel korábitól.

Turizmus

A *turistaforgalom a koronavírus-járvány hatására 2020 március közepétől jelentősen visszaesett*, és csak nagyon lassan közelíti a pandémia előtti forgalmat. A KSH legutóbb publikált adatai szerint az első két hónapban 1 134 ezer *vendég* 2 830 ezer éjszakát töltött el magyarországi szálláshelyeken; a vendégek száma – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 8,3%-kal, a *vendégéjszakáké* 8,5%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A *külföldi vendégek* 1 402 ezer éjszakát töltöttek ezeken a szálláshelyeken, 25,8%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A *belföldi vendégek* az első két hónapban 1 427 ezer éjszakát töltöttek kereskedelmi szálláshelyeken, ami 4,4%-kal elmaradt az egy évvel korábitól. A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevétele 62 milliárd forintot tett ki, folyóáron 50,9%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Ezen belül az árbevétel mintegy 67%-át képező szállásdíj-bevételek 41 milliárd forintra, 52,9%-kal nőttek.

Népesség, népmozgalom

A KSH közlése szerint a múlt évben végrehajtott *népszámlálás előzetes adatai szerint* az ország lakónépessége az október 1-i eszmei időpontban 9 604 ezer fő volt. Az ezt megelőző 2011. évi népszámlálás során 9 982 ezer fős lakónépességet regisztrált a statisztikai szolgálat, azaz a két népességösszeírás közötti 11 évben 378 ezer fővel csökkent az ország népessége. A népmozgalmi statisztika adatai szerint a természetes fogyás 464 ezer főt tett ki, azaz a

halálozások száma ennyivel haladta meg a születéseket, ezáltal a vándorlási nyereség 86 ezer fő volt a KSH adatai szerint. Ugyanakkor ***a múlt év őszi lakónépességre közölt adat módszertanilag nem helytálló.*** A népszámlálási során 9 200 ezer személyi kérdőívet töltöttek ki. A KSH a népszámlálási törvény felhatalmazásával egybevetette az összeírás során szerzett információkat a közigazgatási nyilvántartások /adó- és társadalombiztosítási regiszterek/ adataival, és ennek alapján határozta meg a 9,6 milliós lakónépességet. Kétségtelenül az összeírások során mindig vannak kimaradó személyek, miként kettős összeírások is. A KSH az összeírást követő ellenőrzés során úgy ítélte meg, hogy mintegy 400 ezer fő kimaradt az összeírásból, és ennek alapján határozta meg hivatalosan közölt előzetes adatot.

Ez a népességszám ugyanakkor ellentmond a nemzetközi statisztikai adatoknak. Az Eurostat tükkörstatisztikájából származó adatok szerint a múlt évben 200 ezer magyar állampolgár élt Németországban, 80 ezer Ausztriában, míg közel 40 ezer magyar a többi tagállamban. A brit hatósági adatokból ismert, hogy a brexitet követően közel 200 ezer magyar állampolgár kért további tartózkodásra jogosító engedélyt. ***Ezek szerint e 27 európai országban tartózkodott a múlt évben életvitelszerűen több mint félmillió magyar állampolgár.*** A hivatalos statisztika különböző adatforrásaiból rendelkezésre álló adatok alapján látható az ellentmondás: a magyarországi lakónépesség száma nem lehetett a fél évvel ezelőtt 9,6 millió fő! ***Valószínűnek fogadható el a 9,2 milliós hazai lakónépesség.*** Kétségtelenül kimaradtak személyek a népszámlálás során. Az összeírás tapasztalata az is, hogy sok családban összeírták az akár hosszabb ideje külföldön élő hozzátartozót, tipikusan a felnőtt gyermeket; valószínűleg az ilyen számbavételek és a kimaradt személyek száma kiegyenlítheti egymást. Remélhetően a népszámlálási adatok feldolgozása során a részletes adatok publikálásakor ezeket a ma még ellentmondásos adatokat a KSH pontosítja.

A 2022. évi népszámlálás adatai alapján ***kedvezőtlenül változott a népesség korösszetétele.*** Amíg 2011-ben a 15 éven aluliak aránya 14,6% volt, addig a múlt évben 14,7%. Az aktív korúak 2011-ben a lakónépesség 68,6%-át jelentették, míg 2022-ben 64,6%-át. Az idősek aránya 16,9%-ról 20,8%-ra változott. Azaz a gyermekkorúak aránya változatlan maradt, a 15-64 éves korúak aránya számottevően csökkent, míg az időseké ugyanolyan mértékben nőtt.

Jelentős változásokat regisztrált az októberi adatfelvétel a népesség területi elhelyezkedésében. Folytatódott – bizonyos helyeken felgyorsult – az a többévtizedes tendencia, mely szerint a központi régióban és Nyugat-Dunántúlon vándorlási többlet tapasztalható, míg a többi megyében jelentős a lakónépesség csökkenése. A fővárosban az utóbbi 11 évben 2,7%-kal, a 2001. évi népszámlálás óta 5,4%-kal csökkent a lakónépesség. A múlt évben regisztrált adatok szerint Budapesten él az ország népességének 17,5%-a, 1 682 ezer fő. Pest megye lakónépessége a legutóbbi két népszámlálás közötti időszakban 10%-kal, míg 2001 óta 23,5%-kal gyarapodott; október 1-én 1 339 ezer fő élt a megyében, 255 ezer fővel több, mint 2001-ben; ez a többlet 4 ezer fővel meghaladja Vas megye jelenlegi lakónépességét. Győr-Moson-Sopron megye lakónépessége 11 év alatt 4,4%-kal, míg 21 év alatt 7,6%-kal emelkedett.

A legtöbb lakosát Békés megye veszítette el: a legutóbbi két népszámlálás közötti időszakban 12,6%-kal, az ezredforduló óta 20,9%-kal csökkent a lakónépesség, a 2001. évi 398 ezerrel 315 ezerre. Ez a 83 ezer fős csökkenés csaknem eléri a megye két legnagyobb városának,

Békéscsabának és Gyulának a jelenlegi lakónépességét, amely együttesen 86 ezer fő. Tolna megyében a 2011. évi népszámlálás óta 10,2%-kal, 21 év alatt 17,2%-kal csökkent a lakónépesség. Az ország második legnépesebb megyéjének, Borsod-Abaúj-Zemplénnek a népessége 11 év alatt 9,8%-kal, míg a 2001. évi összeírás óta 16,8%-kal, 125 ezer fővel, ezen belül Miskolc lakossága 38 ezer fővel csökkent. Nógrád megye népessége 11 év alatt 9,8%-kal, az ezredforduló óta 16,8%-kal csökkent, így legkevesebb lakossal rendelkező megyében október 1-én 183 ezren éltek. Baranya megye népessége 2011 óta 8,6%-kal, három népszámlálást magába foglaló időszakban 13,3%-kal, 54 ezer fővel, ezen belül Pécs lakónépessége 23 ezer fővel csökkent.

A népszámlálás keretében végrehajtott *lakásösszeírás előzetes adatai szerint* október 1-én 4 593 ezer lakás volt az országban, 4,6%-kal több, mint az előző népszámlálás, és 13%-kal több, mint a 2001. évi adatfelvétel eszmei időpontjában. A fővárosban 11 év alatt 5,1%-kal, 2001 óta 16%-kal nőtt a lakások száma. A megyék közül a legnagyobb mértékben Győr-Moson-Sopronban nőtt a lakások száma: 11 év alatt 11,1%-kal, míg a megelőző népszámláláshoz viszonyítva 27,4%-kal. Pest megyében 10,4%-kal gyarapodott a lakásállomány 11 év alatt, és 32,5%-kal 21 év alatt. Még két – Balaton parti – megyében emelkedett jelentősen a lakások száma: Somogy megyében 11 év alatt 10,2%-kal, 21 év alatt 19,2%-kal, míg Veszprém megyében ugyanebben az időszakban 7%-kal, illetve 13,4%-kal. Békés megyében gyakorlatilag stagnál a lakásállomány az ezredforduló óta: valamelyest, 0,2%-kal csökkent a lakások száma 2011-hez képest, míg a 2001. évi népszámlálás során regisztráltnál 0,6%-kal nagyobb volt a lakásállomány a múlt év októberében.

Az első negyedévben 21 100 *gyermek született*, – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 7,1%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. A születési arányszám 8,8‰ volt, 0,5 ezrelékponttal magasabb az egy évvel korábinál. Évkezdettől 6 300 *házasságot kötöttek*, számottevően, 39,2%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. A házasságkötési arányszám 2,6‰ volt, 1,7 ezrelékponttal maradt el az egy évvel korábitól.

Az első három hónapban 34 400 *halálesetet* anyakönyveztek, 10%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A halálozási arányszám 14,4‰ volt, 1,6 ezrelékponttal alacsonyabb, mint a múlt év azonos időszakában. A csecsemőhalálozási arányszám 2,4‰ volt, 1,6 ezrelékponttal csökkent az egy évvel azelőttihez viszonyítva. A népességszám a *természetes fogyás* következtében az első negyedévben 13 300 fővel csökkent, ami az egy évvel korábinál 2,1 ezrelékponttal kisebb ütemű, 5,6‰ volt.

Bűnügyi helyzet

A Belügyminisztérium adatközlése szerint az év első negyedévben 39 100 *bűncselekményt* regisztráltak, jelentősen, 11,8%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Évkezdettől 40 700 elkövetést regisztrált a bűnügyi statisztika, számottevően, 28,1%-kal többet, mint egy évvel korábban. Ugyanakkor meg kell említeni, hogy a közbiztonság helyzetéről, illetőleg a

rendőri szervek munkájának hatékonyságáról nem lehet megalapozott következtetéseket levonni, tekintettel arra, hogy más érdemi, főleg összehasonlítást lehetővé tevő adatot, ami alkalmas lenne a közbiztonság, a bűnügyi helyzet objektív megítélésére, a hivatalos szervek – az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII., valamint a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény előírásait megszegve – gyakorlatilag nem tesznek közzé.

Budapest, 2023. május 3.

Dr. Katona Tamás

Az adatok forrása: KSH, MNB, PM, BM, NFSZ, ÁKK, MÁK, Eurostat, IMF, OECD.

Helyzetkép

2023. március – április

Gazdasági növekedés

Hosszabb ideje kritikus folyamatok dominálnak a világgazdaságban, ugyanakkor az idei év elején tapasztaltak alapján a korábban becsült kockázatok bekövetkezésének esélye érzékelhetően csökkent. Több mint egy éve tart és súlyosbodik Oroszország Ukrajna ellen kirobbantott háborúja, és ezen felül jelentős geopolitikai feszültségek jelentek meg más térségekben is. *A globális gazdaság növekedésének kilátásai* – többek között az Európában háromnegyed évszázada nem tapasztalt hódító háború hatására – *a korábbi évekénél lényegesen kedvezőtlenebbé váltak, de a széles körben bekövetkező lassulás mellett a fejlett országokban a recesszió veszélye elmúlni látszik.* A fejlett gazdaságokban 40 év óta legmagasabb infláció alakult ki, melyet az energiahelyzet bizonytalansága is táplál, és a maginfláció magas szintje is az árnyomás lassú mérséklődésére utal. Egyidejűleg szükséges az utóbbi években kialakult magas államháztartási hiány csökkentése is, ezért nem szorulhat háttérbe a szigorú monetáris és fiskális politika, mely szükségszerűen kihat a keresletre és a gazdasági növekedésre. A recesszió elkerülésében fontos tényező, hogy az Európai Unió országai a múlt évben jelentősen csökkentették függőségüket az orosz energia importtól: ugyanakkor a világkereskedelemben érzékelhető lassulás nehezíti a kilábalást. A létrejött geopolitikai feszültségek hatására elindult a világkereskedelem szerkezetében az a folyamat, amely Kína szerepének ártértékelését, alternatív megoldások felkutatását célozza; a folyamat rövidtávon szintén a növekedés lassulását eredményezi.

Az OECD országok egyesített bruttó hazai terméke az első negyedévben – szezonálisan kiigazított adatok szerint – 0,4%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 1,5%-kal az előző év azonos időszakához képest. Az OECD-n belül a legfejlettebb országokat tömörítő G7 csoport /Amerikai Egyesült Államok, Japán, Németország, Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország, Kanada/ egyesített GDP-je 0,3%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 1,2%-kal a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Az első negyedéves adatok alapján az Amerikai Egyesült Államokat is csak részben érintette a válság: a bruttó hazai termék 0,3%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 1,6%-kal a megelőző év azonos időszakához képest. Japánban az előző

negyedévvel összevetve 0,4%-kal, az egy évvel korábbihoz viszonyítva 1,3%-kal bővült a gazdaság. Nagy-Britannia bruttó hazai terméke az első negyedévben 0,1%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 0,2%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva. Kanadában a bruttó hazai termék volumene 0,6%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 2,1%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva. Izraelben a GDP volumene 0,6%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 4%-kal az egy évvel korábbihoz képest; a Koreai Köztársaságban 0,3%-kal emelkedett a bruttó hazai termék volumene az előző negyedévhez, és 0,9%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva.

Az előző évekénél gyengébb eredményeket regisztrált a statisztika a kínai gazdaságban: a bruttó hazai termék 2,2%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 4,5%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Brazília bruttó hazai terméke 1,9%-kal bővült az előző negyedévhez, és 3,4%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Indonézia bruttó hazai terméke 0,7%-kal nőtt a negyedik negyedévhez, és 4,8%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Törökország GDP-je 0,3%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 3%-kal a múlt év azonos időszakához viszonyítva, míg Mexikóé ugyanezen relációkban 1%-kal, illetőleg 3,7%-kal nőtt.

Az Európai Unió egyesített bruttó hazai terméke az első negyedévben 0,2%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 1,2%-kal az előző év azonos időszakához képest. Az eurózónában negyedéves relációban 0,1%-kal, az egy évvel korábbihoz viszonyítva pedig 1,3%-kal emelkedett a GDP. A német gazdaság stagnált az előző negyedévhez, és 0,1%-kal zsugorodott a megelőző év azonos időszakáival összevetve. Az euróövezet másik két nagy gazdaságában hasonlóan komoly gondot okozott a pandémia és az orosz-ukrán háborús konfliktus: Franciaország bruttó hazai terméke 0,2%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 0,8%-kal az egy évvel korábbit. Az olasz GDP 0,5%-kal nőtt a negyedik negyedévhez, és 1,8%-kal a megelőző év azonos időszakához képest.

A magyar gazdaság súlyos válságba került. A gazdaság a múlt év második felében technikai recesszióba jutott, és ebben az idei első negyedév sem hozott változást. Az idei év egészében is csak ***a körülmények nagyon szerencsés alakulásával kerülhető el a gazdaság további zsugorodása.*** Mégsem ez a magyar gazdaság legnagyobb problémája; ennél ***sokkal súlyosabb gond a strukturális válság. A gazdaság szerkezete az utóbbi 12 évben a lecsúszást determináló irányba halad:*** a munkaalapú társadalomként meghirdetett politika következményei egyre jobban látszanak a csekély hozzáadott értéket képviselő, alacsony képzettséget igénylő, alacsony bérű munkavállalókkal működő, nagy energiaigényű ipari üzemek térnyerésével. A kormány nem képes és nem hajlandó belátni, hogy a tudásalapú társadalom lehet a lecsúszás megállításának és a felzárkózáshoz történő visszatérésnek az útja.

A konkrét adatokat illetően 2020-ban – a KSH korrigált adatai szerint – 4,5%-kal csökkent a GDP, míg a következő évben a bruttó hazai termék volumene 7,2%-kal emelkedett. A 2021. évi gazdasági teljesítmény 2,4%-kal haladta meg a két évvel korábbit. 2022 első negyedévében a bruttó hazai termék – szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok szerint – 1,5%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és – az alacsony bázishoz képest – 8%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva. A második negyedévben a GDP 0,6%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 6,2%-kal a megelőző év azonos időszakához viszonyítva. A harmadik

negyedévben következett be a fordulat: a bruttó hazai termék 0,8%-kal zsugorodott az előző negyedévhez, és 3,7%-kal bővült az egy évvel korábbihoz képest. A negyedik negyedévben a bruttó hazai termék volumene 0,6%-kal csökkent az előző negyedévhez, és 0,7%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. A múlt évben az első fél évben regisztrált bővülés következtében még 4,6%-kal nőtt a GDP volumene. Azaz ***a választás előtti rendkívüli módon erőltetett növekedés, ezen belül a fogyasztás jelentős bővülésének hatására számottevően nőtt a bruttó hazai termék, amit a második fél évben szükségszerűen technikai recesszió követett.*** A múlt évről általánosságban megállapítható, hogy ***a növekedést a fogyasztás vezérelte.*** Az idei első negyedévben – előzetes adatok szerint – a bruttó hazai termék 0,3%-kal csökkent az előző negyedévhez, és 1,1%-kal a múlt év azonos időszakához viszonyítva. A KSH ez utóbbi adatközléssel egyidejűleg a múlt évre vonatkozó GDP adatokat is módosította, szinte mindegyik adatot 1-2 tizedponttal lefelé korrigálta.

A magyar gazdaság napjainkra a 2008. évi világválságot követő szintre süllyedt. A kormány 13. éve folytatott gazdaságpolitikájának veszélyei eddig is nyilvánvalók voltak, és ezek a kockázatok a múlt évi országgyűlési választásokat követően szinte egyidejűleg és egymás hatását erősítve sújtják a társadalmat. A következmények okozói között a legsúlyosabb az Európai Unióval szemben tanúsított egyre konfrontatívabb kormányzati magatartás, amelynek nyomán fennáll a veszélye annak, hogy Magyarország kisodródik az Európai Unióból, de legalábbis a perifériára kerül. A kormány ennek ellenére nem hagy fel a Brüsszelt hibáztató, sőt vádoló politikájával, az Unió transzparencia és jogállamisági elvárásaival látszólag összhangban lévő engedményekkel próbál eredményt elérni, azaz mielőbb a nélkülözhetetlen forrásokhoz jutni. Ehhez társul az is, hogy ***a 2022. évi választást megelőző nagymértékű osztogatás következtében az állam gazdasági mozgásterét csökkentő negatív forgatókönyvek szinte egyszerre valósulnak meg; ezek nyomán a gazdaságpolitika irányítása a múlt év közepén kicsúszott a kormány kezéből.*** A kormány dilettantizmusát jól mutatja a költségvetési politika. Az idei költségvetési törvényt a múlt évben a tavaszi ülés végén fogadta el az országgyűlés olyan paraméterekkel, amelyeknek már a betervezéskor sem volt realitásuk, mint az 5,2%-os infláció, a 3,5%-os államháztartási hiány, a 4,1%-os gazdasági növekedés. A múlt év végén veszélyhelyzeti kormányrendelettel módosult a költségvetési törvény, majd váratlanul január elején mégis benyújtották az országgyűlésnek a múlt évben elfogadott költségvetési tv. módosítására irányuló javaslatot, amely sajátos módon, jelentős mértékben átírja a december 29-én – tehát a törvényjavaslat parlamenti benyújtását megelőzően mintegy két héttel korábban – kihirdetett rendeleti költségvetés előirányzatait. Jellemző a kormány hozzáállására, hogy az országgyűlés közvetlenül húsvét előtt fogadta el az úgymond végleges idei költségvetést, és pünkösöd után pedig betervezte a jövő évi költségvetési törvényt.

A 2024. évi költségvetés tervezete teljes egészében légvárokra épül. Mivel az idei költségvetés is nagyon távol áll a realitásoktól, az erre a bázisra alapozó jövő évi gazdaságpolitika növekvő ikerdeficitet, a fogyasztás csökkenését, az életszínvonal további esését eredményezi. ***Az uniós forrásokat egyre nehezebben nélkülözi a gazdaság és az államháztartás. Láthatóan nem csökken a konfliktus a kormány és a jegybank között, megnehezítve a válságból való kilábalás esélyét.*** A jövő évi költségvetés szinte egyetlen nyertese a honvédelem, és nyilvánvalóan bizonyos kitüntetett hadiipari beszállítók. A már jelenleg is a működőképesség határán lévő

egészségügyre még kevesebb forrás jut, miként a családtámogatásokat is megnyirbálják. Az extraprofit-adónak elnevezett ágazati különadók egy részét tovább emelik, így a kiskereskedelemben és a gyógyszergyártásban, ami az előbbinél magas szinten beragadó élelmiszerárakat, az utóbbinál gyógyszerhiányt okozhat. A továbbra is magas szinten tervezett gazdasági támogatások konzerválják a magyar ipar alacsony hatékonyságát, a kormányzati törekvések továbbra is piactorzító hatásúak, egyre több konfliktust okozva a nemzetközi gazdasági kapcsolatainkban.

A kormány április végén benyújtotta az Európai Bizottságnak a **2023 és 2027 közötti időszakra vonatkozó konvergencia programot**. Megjegyzendő, hogy a programnak már a címe is ellentétes a kormányzat alapvető politikájával. Az Európai Unióban ugyanis az eurózóna országai stabilitási programot, míg a többi tagország konvergencia programot készít; azaz ezek az országok az eurózóna tagság feltételeihez történő közeledés programját készítik el, illetve aktualizálják minden évben. A benyújtott magyar programból több olyan kormányzati törekvés is egyértelművé válik, amelyeket a belföldi kommunikációban titkolni igyekeznek, vagy egyenesen az ellenkezőjét állítják. Láthatóan **nincs szándék a hibás gazdaságpolitika valódi korrekciójára**, ugyanakkor a továbbra is ködös megfogalmazások jelzik, hogy a **reformtörekvések évek óta csupán ötletszinten léteznek**.

A kormány az idei évre – minden reális prognózissal szemben – 1,5%-os, a következő négy esztendőben 4%-os, illetve azt meghaladó évenkénti gazdasági növekedést tervez, azzal tetézve, hogy ez – a programban foglaltak szerint – megfelel a magyar gazdaság potenciális növekedési ütemének. A konvergencia program a jelentős dinamika forrásául többek között a termelékenység várható növekedését jelöli meg, a számok alapján valójában a foglalkoztatás bővülésére, illetve a ledolgozott munkaórák jelentős többletére épít. **A gazdaság hatékonyságának javulására semmilyen érdemi elképzelés nem fogalmazódott meg**. A realitást nélkülöző gazdasági dinamika a téves helyzetértékelésből adódik, nevezetesen a **kormány különösen sikeresnek tekinti a 2010 óta eltelt időszakot**. **Ezt részben a statisztikai adatok helytelen csoportosításával, részben a bázis önkényes megválasztásával támasztja alá**.

A kormány ugyanakkor mélyen alábecsüli az infláció alakulását. Az idei évre 15%-os fogyasztói áremelkedéssel számolnak, ami az első négy hónap adatainak ismeretében cinikusnak minősíthető. A konvergencia program a teljes időszakra markánsan csökkenő államháztartási hiánnyal, már ez évben is gyakorlatilag – az elsődleges egyenleget illetően – egyensúlyban lévő költségvetéssel, és ennek következtében radikálisan csökkenő – 2027-ben a GDP 56,3%-át kitevő – bruttó államadóssággal kalkulál – ami egyébként a térségünkbe tartozó, a velünk egyidejűleg csatlakozott uniós tagállamok többségében jelenleg is a felső határt jelenti. **Az idei államháztartási hiány 3,9%-os tervezett mértéke a GDP 3,8%-át kitevő kamatkiadások mellett, a jövő évi 2,9%-os deficit a programban rögzített 4,1%-os GDP-arányos kamatkiadásokkal együtt csak igen jelentős megszorítások mellett lenne végrehajtható**. Ha ennek összetevőit is megvizsgáljuk, akkor kiderül, hogy – amennyiben ez a kormányzati elképzelés megvalósul – rendkívül súlyos árat fizet érte a magyar társadalom: az egészségügyi kiadásokat változatlanul alacsony szinten tartja, az oktatási kiadásokat még némileg tovább csökkenti is a kormány, a nyugdíjkiadások pedig stagnálnak a következő években. **Ez azért különösen problematikus, mert az egészségügyi közkiadások, valamint az oktatási kiadások**

a bruttó hazai termék arányában kifejezve jelenleg az Európai Unió átlagának csupán a kétharmadát éri el: az egészségügyre a GDP 4,9%-át, az oktatásra 3,6%-át, míg a nyugdíjakra 9%-át fordítja a költségvetés, ugyanakkor a tagországok átlaga ezeknek éppen a másfélszerese. A kormány az egészségügyi közkiadásokat 2070-re tervezi GDP-arányosan 5,6%-ra, az oktatási kiadásokat 3,3%-ra, a nyugdíjkiadásokat 12,4%-ra emelni. ***Ez nem a magyar gazdaság felzárkózásának, a magyar társadalom előre-haladásának a programja.***

Foglalkoztatottság, keresetek

A foglalkoztatottság szintje az Európai Unióban a múlt évben elérte koronavírus járvány előtti mértéket. A rendelkezésre álló információk szerint az időszak átlagát tükröző statisztikai adatok érzékelhető csökkenést jeleznek a – szezonális hatásoktól szűrt – munkanélküliségi rátákban. Az Európai Unió munkanélküliségi aránya áprilisban 6%-ot, ezen belül az eurózónáé 6,5%-ot mutatott. Két dél-európai tagállamban – a korábbi adatok alapján a pandémiától nagyrészt függetlenül – kétszámjegyű volt a munkanélküliség: Spanyolországban 12,7%-ot, Görögországban 11,2%-ot rögzített a munkaügyi statisztika. További négy tagállamban mértek 7%-ot elérő vagy meghaladó munkanélküliséget: Olaszországban 7,8%-os, Litvániában 7,5%-os, Svédországban 7,1%-os, Franciaországban 7%-os volt a munkanélküliségi arány. A 27 tagállam munkanélküliségi ráta alapján felállított rangsorában Magyarország a maga sajátosan számított 3,9%-os mutatójával a kedvező foglalkoztatottsági viszonyokat tükröző 18. helyen állt. Ha a mutató számításakor figyelembe vesszük a közfoglalkoztatottakat – akik más tagállamokban a szociális foglalkoztatás kategóriájába tartoznak, ezért ellátásuk rendszerének tartalma és szerkezete is eltér a magyarországitól – az így számított munkanélküliségi arány 4,3% lenne, ami lényegesen kedvezőtlenebb, és ezzel az értékkel az uniós rangsor középső harmadában lenne. A munkanélküliségi ráta a gazdaságilag fejlett európai és Európán kívüli országokban visszaállt a pandémia előtti szintre, így az Amerikai Egyesült Államokban a ráta pandémia kezdetén fennálló – 2020 februári – 3,5%-os szintje márciusban 3,4%-os értéket mutatott.

A KSH mintavételes lakossági felmérése szerint a február és április közötti három hónap átlagában a ***foglalkoztatottak száma*** 4 698 ezer fő volt, 14 ezer fővel, 0,3%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottak átlagos száma a február és április közötti trimeszterben 70 ezer főt tett ki, ami 11,7%-kal kevesebb az egy évvel azelőttinél. A foglalkoztatási mutató meghatározásakor a munkaerő-felvétel módszertana alapján 99 ezer – 12 hónapnál rövidebb ideje – külföldön dolgozót is hazai foglalkoztatottnak tekintett a KSH; számuk 6,5%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A lakossági adatfelvétel szerint a – közfoglalkoztatottakat és az egy évnél rövidebb ideje külföldön dolgozókat nem tartalmazó – ***hazai elsődleges munkaerőpiacon*** a február és április közötti időszakban – a gyed, gyes miatt távol lévő 119 ezer főt ugyanakkor beleszámítva – 4 529 ezer főt foglalkoztattak, 0,4%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A külföldön dolgozók hazai foglalkoztatottnak tekintett százezres körét is figyelembe véve a 15-64 éves népesség ***foglalkoztatási rátája*** 74,3% volt, 0,2 százalékponttal magasabb az egy

évvel azelőttinél. A legjobb munkavállalási korúnak tekintett 25-54 évesek foglalkoztatási aránya a vizsgált trimeszterben 87,4% volt, 0,7 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábbinál, az 55-64 évesek 68,3%-os foglalkoztatási mutatója pedig 3,5 százalékponttal haladta meg a múlt év azonos időszakában regisztrált értéket.

Az **aktív munkanélküliek száma** a február és április közötti három hónap átlagában 197 ezer fő volt, 27 ezer fővel, 15,9%-kal több, mint egy évvel korábban. Az első negyedévben az aktív munkanélküliek mellett még 128 ezren válaszolták az adatfelvétel során, hogy szeretnének dolgozni, de nem kerestek aktívan munkát, mert esélytelennek látták az elhelyezkedést. A munkaerő-felvétel módszertana alapján számított **munkanélküliségi ráta** – amely az aktív munkanélküliek figyelembevételével meghatározott mutató – a február és április közötti három hónap átlagában 4% volt, 0,5 százalékponttal magasabb az egy évvel korábbinál. A 25 éven aluliak között 11,1%-os volt a munkanélküliség. Ez a mutató hosszú idő óta rendkívül magas, és 1 százalékponttal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Változatlanul **súlyos gond a tartós munkanélküliség**: az álláskeresők egyharmada, 33,8%-a legalább egy éve nem talált elhelyezkedési lehetőséget. A munkakeresők helyzete az egy évvel korábbihoz viszonyítva minimálisan javult, a több mint egy éve állást keresők aránya 0,9 százalékponttal csökkent. A munkanélküliség átlagos időtartama ugyanakkor ebben az időszakban 9,4 hónap volt, ugyanannyi, mint egy évvel korábban.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a **nyilvántartott álláskeresők száma** április végén 235 400 fő volt, 8 400 fővel, 3,4%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és 6 400 fővel, 2,6%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Az év negyedik hónapjában a foglalkoztatók 26 ezer új álláshelyet jelentettek be, lényegesen, 68,3%-kal kevesebbet, mint egy hónappal, és valamelyest, 1,5%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. Az előző áprilisi adatokkal összevetve a piaci munkahelyek rendkívül alacsony száma 4,3%-kal lett több, míg a támogatott munkahelyeké 10,4%-kal lett kevesebb. Az áprilisban bejelentett új álláshelyek több mint egyharmada, 36%-a közmunka végzésére irányult.

A negyedik hónap végén a nyilvántartott munkanélküliek 10,1%-a 25 éven aluli fiatal volt, 54,5%-uk első munkahelyét kereste, reménytelenül. A munkanélküliek közel egyharmadának, 31%-ának nem volt szakképzettsége. Az álláskeresők 42%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezett. A középfokú végzettségűek – az álláskeresők 50,8%-a – körében 25,5% végzett szakközépiskolát, szakgimnáziumot, 50,6% szakiskolát vagy szakmunkásképzőt, 4,4% technikumot, míg 19,5% gimnáziumot. A felsőfokú végzettségűek áprilisban 7,2%-ot képviseltek a munkanélküliek között. Az álláskeresők közel egyharmada, 32,2%-a az elhelyezkedés szempontjából az egyik legkiszolgáltatottabb korcsoportba tartozó 55 éven felüli volt. A munkanélküliek csupán alig egyharmada, 34,7%-a volt álláskeresői támogatásra jogosult, melynek egyhavi összege legfeljebb a minimálbérével egyenlő, és mindössze 90 napon keresztül folyósítják. A legalább 120 ezer forintos, legfeljebb a minimálbérrel azonos összegű, mérlegelésen alapuló keresetpótló juttatásban, illetve a nyugdíj előtti, a minimálbér 40%-ával azonos 92 800 forintos álláskeresői segélyben – összefoglalóan szociális támogatásban – az álláskeresők 22,4%-a részesült. **A nyilvántartott munkanélküliek több mint négytizede**, 42,9%-a – az Európai Unióban egyedülálló módon – **teljesen ellátatlanul maradt**. Ennek oka – többek között – a szűkülő szociális gondoskodási szegmensek jól jellemző,

összesen 3 hónapig folyósított munkanélküli ellátás, amely minden más tagországban – reálisan figyelembe véve az újra-elhelyezkedésig szükséges átlagos időtartamot – legalább 6-9 hónapig jár az érintetteknek.

Az év negyedik hónapjában is **súlyos területi problémákkal volt terhelt a munkaerőpiac**. Három – gazdaságában kevésbé fejlett – régió közül a munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya az egyikben meghaladta a 4,8%-os országos átlag kétszeresét, míg másik kettőben meghaladta illetve megközelítette annak másfélszeresét: Észak-Magyarországon 10,7%, Észak-Alföldön 8,2%, míg Dél-Dunántúlon 7,1% volt a mutató értéke. A munkanélküliségi ráta e régiók két megyéjében magasabb volt az országos átlag kétszeresénél, míg további ötben a másfélszeresénél: Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 12,1%-os, Nógrád megyében 10,5%-os, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 9,2%-os, Somogy megyében 8,6%-os, Heves megyében és Hajdú-Bihar megyében 7,7%-os, Jász-Nagykun-Szolnok megyében 7,3%-os arányt rögzítettek. A munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya további négy megyében ugyancsak magasabb volt az országos átlagnál: Békés megyében 7%-os, Baranya megyében 6,8%-os, Tolna megyében 5,6%-os, Zala megyében 5%-os munkanélküliséget regisztrált a statisztika.

A **közfoglalkoztatottak száma** márciusban 65 ezer fő volt, 2%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és 16%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A teljes munkaidőben dolgozó közmunkások bruttó átlagkeresete az első negyedévben 115 600 forint volt, nominálértékben 16,7%-kal több, mint egy évvel korábban. A közmunkások átlagos keresete a jogszabályban előírt minimálbérnek nem egészen a felét, 49,8%-át tette ki.

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az első három hónapban a vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a nonprofit szervezeteknél a KSH jelentése szerint – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 3 654 ezer fő **állt alkalmazásban**, 1,5%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottakat figyelmen kívül hagyva a teljes munkaidőben alkalmazottak létszáma 2%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A **költségvetési intézményeknél** – a közfoglalkoztatottak nélkül – teljes munkaidőben 607 ezer főt alkalmaztak, 0,4%-kal kevesebbet, mint az előző évben.

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak **bruttó átlagkeresete** az első negyedévben 545 700 forint volt, 10,8%-kal több, mint egy évvel azelőtt. A bruttó medián kereset 429 ezer forintot tett ki, 16,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A medián kereset 21,4%-kal volt kisebb az átlagkeresetnél. A versenyszférában – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 560 300 forint volt az átlagos kereset, 17,8%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bére nélkül – 539 ezer forintot mutatott a keresetek átlaga, 11,3%-kal alacsonyabbat az egy évvel azelőttinél.

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak **nettó átlagkeresete** az első három hónapban 362 900 forint volt, jellemzően a bruttóéval azonos mértékben, 10,8%-emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A fogyasztói árak ebben az időszakban 25,4%-kal emelkedtek, **a teljes foglalkoztatotti körre számított reálkereset jelentősen, 11,6%-kal csökkent**. A versenyszférában a közfoglalkoztatottak nélkül számított 372 600 forintos nettó átlagkereset 17,8%-kal volt magasabb az egy évvel azelőttinél. A költségvetési intézményekben ezen

időszakban – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – a 358 400 forintos nettó átlagkereset – a KSH adatközlése szerint a bruttó átlagkereset növekedésének mértékével azonosan – 11,3%-kal maradt el az egy évvel azelőttitől. **A közszférában a reálkereset számottevően, 29,3%-kal csökkent.**

Áralakulás

A pandémia és az orosz-ukrán háború hatására kialakult gazdasági válság következtében **inflációs nyomás nehezedik a fejlett országokra**, ugyanakkor **az utóbbi fél év adatai a trend változását tükrözik**. Hazánkban a túlfűtött gazdasági növekedés valamint a forintgyengülés következtében már ötödik éve **jelen van az árnyomás**, amely a fogyasztói árakat a pandémia megjelenését megelőzően is magasan tartotta. Erre utal az Európai Unióban kiugróan legmagasabb infláció, valamint az élelmiszerek és a szolgáltatások árának tartósan emelkedő szintje egyaránt. Az Európai Unióban a fogyasztói árak áprilisban 8,1%-kal, míg az eurózónában 7%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. Az Eurostat módszertana szerint számított 24,5%-os **magyar infláció** áprilisban **az Európai Unió tagországai között a legmagasabb és több mint háromszorosa az uniós átlagnak**. 15%-ot meghaladó fogyasztói árindexet ezen kívül sehol sem mértek. A visegrádi tagországokban, a három balti államban és Romániában mértek kétszámjegyű áremelkedést: Lettországon 15%-ot, Csehországban 14,3%-ot, Lengyelországban 14%-ot, Litvániában 13,3%-ot, Észtországban 13,2%-ot, míg Romániában 10,4%-ot regisztrált a statisztikai szolgálat. Az Európai Unió tagállamainak fogyasztói számára az áprilisi élelmiszerárak 16,4%-kal, az eurózónában 15%-kal emelkedtek az egy évvel korábbiakhoz viszonyítva, ezzel szemben **a hazai fogyasztók számára összehasonlítható szerkezetben 39,1%-kal voltak magasabbak** az egy évvel azelőttinél, **azaz tagállami összevetésben az élelmiszerek és alkoholmentes italok éves uniós árváltozásának csaknem két és félszerese volt a magyar fogyasztói árak emelkedése**. Az Európai Unión belül **Magyarországon nőttek a legnagyobb mértékben az élelmiszerárak, és a legmagasabb a maginfláció értéke is**. Éves összehasonlításban az energiahordozók és a feldolgozatlan élelmiszerek nélkül számított fogyasztói árindex áprilisban az Európai Unió 27 tagállamának átlagában 8,3%, az eurózónában 7,3%, hazánkban 23,2% volt. A 13%-os szintet Magyarországon kívül négy tagállamban érte el a maginfláció: Szlovákiában 14,7%-ot, Litvániában 13,9%-ot, Észtországban 13,3%-ot, míg Lengyelországban 13,2%-ot regisztráltak. Az Amerikai Egyesült Államokban áprilisban 3,8%-os inflációt rögzített a statisztikai szolgálat.

A hazai **ipari termelői árak** márciusban 1,2%-kal mérséklődtek az előző hónaphoz, és jelentősen, 21,7%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. Az első negyedévben 28,1%-kal nőttek az ipari termelői árak. Márciusban az élelmiszeriparban 34,4%-kal, a gyógyszeriparban 27,9%-kal, a gumi- és műanyagiparban 21,2%-kal, a gépgyártásban 18%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 14,5%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 13,9%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 12,4%-kal, a bőr- és textiliparban 10,5%-kal, a villamos berendezés gyártásban 10,2%-kal, a járműgyártásban 10%-kal, a

számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 9,4%-kal, a fémfeldolgozásban 8,5%-kal, a vegyiparban 7,9%-kal emelkedtek az árak az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Összességében a feldolgozóiparban 14,7%-kal, az energetikai szakágazatokban több mint másfélszeresükre, 60,1%-kal nőttek egy év alatt a termelői árak.

Az **ipari export** értékesítési **árak** márciusban 1,3%-kal mérséklődtek az előző hónaphoz, és 8,8%-kal nőttek az egy évvel korábbihoz képest. Az első három hónapban 14,9%-kal emelkedtek a kiviteli árak. Márciusban a gyógyszergyártásban 31,7%-kal, az élelmiszeriparban 30,2%-kal, a gumi- és műanyagiparban 20,7%-kal, a gépiparban 18,5%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 12,2%-kal, a bőr- és textiliparban 10,7%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 10,1%-kal, a járműiparban 9,9%-kal, a villamos berendezés gyártásban ugyancsak 9,9%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 8,2%-kal, a fémfeldolgozásban 6%-kal nőttek, míg a vegyiparban 0,1%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 1%-kal csökkentek az exportrelációban érvényesített árak az előző év azonos időszakával összehasonlítva. A feldolgozóipar kiviteli értékesítési árai összességében 12,4%-kal emelkedtek, az energetikai ipariak 18,9%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest.

Az **ipar belföldi** értékesítési **árak** márciusban 0,9%-kal csökkentek az előző havival, és 48,2%-kal emelkedtek a múlt év azonos időszakával összevetve. Az első negyedévben 55,1%-kal nőttek a belföldi értékesítési árak. Márciusban az élelmiszeriparban 38%-kal, a vegyiparban 24,7%-kal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 22,4%-kal, a gumi- és műanyagiparban 22,3%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 19,7%-kal, a gépgyártásban 14%-kal, a villamos berendezés gyártásban 13%-kal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 12,8%-kal, a fémfeldolgozásban 12%-kal, a járműgyártásban 11,3%-kal, a bőr- és textiliparban 9,2%-kal, a gyógyszergyártásban 7,7%-kal emelkedtek, míg a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 4%-kal csökkentek a belföldi értékesítési árak a múlt év azonos időszakához viszonyítva. A feldolgozóiparban összességében 21,2%-kal, az energetikai iparban több mint kétszeresükre, 112,6%-kal nőttek a belföldi értékesítési árak.

Az **építőipari termelői árak** az első negyedévben 4,8%-kal emelkedtek az előző negyedévhez, és jelentősen, 24,1%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az első negyedévben az épületek építésénél érvényesített árak 23,8%-kal, az egyéb építményeknél kialakult árak 22%-kal, a speciális szaképítésnél létrejött árak pedig 25,5%-kal haladták meg az egy évvel azelőtti szintet.

A **mezőgazdasági termelői árak** márciusban 5,1%-kal nőttek az egy évvel azelőttihez képest. Az első negyedévben a termelői árak 17,8%-kal haladták meg az egy évvel korábbit. A harmadik hónapban a növénytermesztési és kertészeti termékek ára 7,1%-kal, ezen belül a gabonaféléké 6,5%-kal csökkent a múlt év azonos időszakához képest. Az első negyedévben a búza felvásárlási ára 0,2%-kal, a kukoricáé 14,1%-kal nőtt. Márciusban az ipari növények termelői ára 31,5%-kal, közülük az olajos növényeké 35,4%-kal mérséklődött. A burgonya 43,7%-kal, a zöldségfélék 30%-kal kerültek többbe, míg a gyümölcsök 1,5%-kal kevesebbe, mint egy évvel korábban. Ugyanezen relációban az élőállatok és állati termékek felvásárlási ára 37,3%-kal, ezen belül a vágóállatoké 38%-kal nőtt, közülük az első negyedévben a vágósertésé

60,2%-kal, a vágóbaromfié 41,8%-kal, a vágómarháé 22,4%-kal emelkedett. Az állati termékek felvásárlási ára márciusban 36%-kal, ezen belül az első három hónapban a tojásé több mint másfélszeresére, 77,6%-kal, a tehéntejé 54,9%-kal nőtt.

A **mezőgazdasági termelés** első negyedévi **ráfordítási árait** az egy évvel korábbival összevetve 27,5%-os emelkedés mutatkozik. A folyó termelő felhasználás árszintje 28,8%-kal, a beruházásoké 17,8%-kal emelkedett. A felhasznált energia termelői ára 60,4%-kal, a vetőmagé 34,9%-kal, a növényvédő szereké 33,3%-kal, a takarmányoké 29,5%-kal, az állatgyógyászati készítményeké 16,9%-kal, a műtrágyáé 11,1%-kal nőtt. A mezőgazdasági termelői árak és a ráfordítások árszintjének változását összehasonlító **agráröllő az első negyedévben 7,6%-kal záródott**, azaz a termelői árak kisebb mértékben emelkedtek a ráfordításokénál.

A **fogyasztói árak** áprilisban 0,7%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és jelentősen, 24%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az első négy hónapban 25,1%-kal nőttek a fogyasztói árak. **Különösen gyorsan emelkedett egyes alapvető élelmiszerek ára.** Emellett számolni kell azzal is, hogy **a magyar inflációs adatok a számbavétel bizonytalansága miatt a szokásosnál sokkal kevésbé megbízhatóak.** A hazai élelmiszerárak nem változtak egy hónap alatt; ezen belül a teáé 8,1%-kal, az óvodai és bölcsődei étkezése 3,6%-kal, a csokoládéé és a kakaóé 3,5%-kal, az iskolai étkezése 3,2%-kal, a burgonyáé 3,1%-kal, a friss hazai és déligyümölcsöké 2,8%-kal, az eszpresszókávée 2,3%-kal, a dióé, a máké és a mogyoróé 2,1%-kal, a száraz hüvelyeseké 1,5%-kal, az éttermi étkezése 1,4%-kal, az üdítőitaloké szintén 1,4%-kal emelkedett egyetlen hónap alatt, míg a tojásé – a hatósági ár bevezetése miatt – 0,5%-kal, a vajé 1%-kal, a száraztésztáé 1,4%-kal, a tejé 2,7%-kal, a sajtoké 4,1%-kal, a friss zöldségé 6,8%-kal csökkent. A ruházati termékek ára 2,4%-kal, a szolgáltatásoké 1,7%-kal nőtt, a tartós fogyasztási cikkeké nem változott április folyamán az előző hónaphoz viszonyítva.

Az élelmiszerek fogyasztói ára áprilisban **az általános infláció több mint másfélszeresével, 37,9%-kal emelkedett** az egy évvel korábbihoz képest. A vaj ára több mint másfélszeresére, 62,1%-kal, a kenyéré 61,6%-kal, a sertézsiradéé 55,1%-kal, a tojásé, 51%-kal, a száraztésztáé 47,6%-kal, a fűszereké és ételízesítőké 47,5%-kal, a péksüteményeké 46,7%-kal, a rizsé 46,5%-kal, a sajtoké 45,4%-kal, a tejé 43,2%-kal, a gyümölcs- és zöldséglevéké 43,1%-kal, a burgonyáé 41,8%-kal, a csokoládéé és a kakaóé 39,8%-kal, az üdítőitaloké 38,8%-kal, a dióé, a máké és a mogyoróé 37,8%-kal, a halé 37,7%-kal, az óvodai, bölcsődei étkezése 35,4%-kal, az iskolai étkezése 33,1%-kal, a szalonnáé 32,6%-kal, a teáé 32,5%-kal, a szalámié és a sonkáé 31,1%-kal, a munkahelyi étkezése 31%-kal, a friss zöldségé 30,9%-kal, a margariné 30,7%-kal, a baromfihúsé 29,9%-kal, az éttermi étkezése 29,2%-kal, a párizsié és a kolbászféléké 28,4%-kal, a száraz hüvelyeseké 25,2%-kal, az eszpresszókávée 25,1%-kal, a marhahúsé 25%-kal, a friss hazai és déligyümölcsöké 21,3%-kal, a sertéshúsé 15,8%-kal, a cukoré 15,7%-kal, a liszté 8,8%-kal, az étolajé 3,4%-kal emelkedett. A dohányárak ára áprilisban 15,7%-kal, az égetett szeszesitaloké 17,4%-kal, a sörféléké 39,6%-kal, a boroké 18,1%-kal, az újságoké és a folyóiratoké 24,6%-kal, a virágoké és dísznövényeké 21,1%-kal, a gyógyszereké 8,5%-kal, a tanszereké és az írószereké 23,3%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban; a ruházatkodási cikkeké ez idő alatt 9,8%-kal emelkedett.

A tartós fogyasztási cikkek ára áprilisban is számottevően, 9,3%-kal nőtt az egy évvel azelőttihez képest. Az egyes cikkek közül a kerékpároké 11,7%-kal, az új személygépjárművéké 18%-kal, a használt személygépjárművéké 0,4%-kal nőtt, a televíziókészülékeké 0,6%-kal csökkent. **A háztartási energia csoportba tartozó termékek ára kiugró mértékben, 41,8%-kal emelkedett;** ezen belül a távfűtésé változatlan maradt, a vezetékes gázé több mint másfélszeresére, 59,4%-kal, az elektromos energiáé 27,3%-kal, a széné 39%-kal, a tűzifáé 54,4%-kal nőtt. A járműüzemanyagok ára 26%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A szolgáltatások áprilisban éves összehasonlításban számottevően, 14,1%-kal drágultak. Azok közül a sportrendezvény és a múzeumi belépő ára 27,9%-kal, a járműjavítás 23,4%-kal, a háztartási szolgáltatás 23,8%-kal, a lakásjavítás és -karbantartás 20%-kal, az üdülési szolgáltatás 24%-kal emelkedett, és a postai szolgáltatás is 23,1%-kal került többre, mint egy évvel azelőtt. A szemétszállítás, a víz- és a csatornaszolgáltatás díja – a rezsicsökkentés analógiájára – ugyan nem változott, de következményként ugyancsak az infrastruktúra és a szolgáltató tevékenység minőségromlását vonta maga után. A színházjegy ára 8,3%-kal, a lakbér 14,4%-kal, a telefon- és az internetszolgáltatás díja 11,2%-kal nőtt.

A **nyugdíjas fogyasztói** kosárral számított **árindex** áprilisban 0,5%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és 25,3%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A negyedik hónapban a – hatósági árak, nyers élelmiszerek és üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával éves összehasonlításban számított **maginfláció** 24,8% volt, ami **a fogyasztói árindex magas szinten történő stagnálását vetíti előre** a következő hónapokban.

Jövedelem és fogyasztás

A **kiskereskedelmi forgalom** a pandémia hatására 2020-ban némileg csökkent, míg a következő évben szerény dinamikával emelkedett a növekedés mértékére vonatkozó statisztikai adatok jelentős bizonytalansága mellett. **A múlt év elején a forgalom alakulásában érzékelhető volt az országgyűlési választások előtti igen jelentős – a kormányzat politikai céljait szolgáló döntések alapján bekövetkezett – pénzkiáramlás hatása, míg az év közepe óta folyamatosan csökken a forgalom.** Márciusban az eladások volumene – a szezonális és naptárhatást kiszűrő adatok szerint – 0,8%-kal nőtt az előző hónaphoz, és – naptárhatástól megtisztított adatok figyelembevételével – jelentősen, 13,1%-kal visszaesett az egy évvel korábbihoz képest. Az első negyedévben a kiskereskedelmi forgalom volumene 9,5%-kal maradt el az egy évvel korábitól.

Évkezdetől az élelmiszerforgalom 8,1%-kal, ezen belül az élelmiszerláncoké 9,6%-kal, a dohányüzleteket is magukba foglaló szakboltoké pedig 3,3%-kal mérséklődött. A vegyes iparcikkek forgalma 11,8%-kal, a bútoroké és a műszaki cikkeké 16,1%-kal, a könyveké és újságoké 0,9%-kal, a számítástechnikai és egyéb iparcikkeké 0,3%-kal visszaesett, míg a gyógyszereké 0,9%-kal, a ruházati termékeké 0,5%-kal, az illatszereké 0,4%-kal nőtt. Az internetes és csomagküldő kereskedelem volumene – a magas bázishoz képest – 11,4%-kal, az

üzemanyagok eladásának volumene 19,1%-kal mérséklődött, míg a hasznáلتcikkek forgalma 6,5%-kal meghaladta az egy évvel korábbi.

A **lakosság betétállománya** március folyamán 124 milliárd forinttal csökkent, és a hónap végén 12 374 milliárd forintot tett ki. A forintbetétek volumene 69 milliárddal, a devizabetéteké tranzakciók eredményeként 50 milliárd forinttal, árfolyamváltozások következtében 5 milliárd forinttal mérséklődött. A háztartások betétállománya összességében tranzakciók eredményeként – a szezonális hatások kiszűrése után – 121 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábitól. Az Államadósság Kezelő Központ adatai szerint a harmadik hónap végén a lakosság birtokában 8 885 milliárd forint értékű állampapír volt, 3,1%-kal több az év eleji állománynál. Megjegyzendő, hogy az MNB ennél alacsonyabb összegű lakossági állampapír vagyont tart nyilván; a különbség az eltérő módszertanból adódik, az ÁKK az intézményi befektetők birtokában lévő lakossági értékesítés céljára kibocsátott állampapír állomány egy részét is itt veszi számba.

A **lakosság hitelállománya** márciusban 13 milliárd forinttal emelkedett, és a hónap végén 9 870 milliárd forintot tett ki. A forinthitelek volumene 13 milliárddal nőtt, a devizahiteleké nem változott. A lakossági devizahitelek hó végi aránya a teljes lakossági hitelvolumennek mindössze 0,3%-át jelentette. A háztartások hitelállománya tranzakciók eredményeként – szezonálisan kiigazítva – 26 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábit.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A **külkereskedelmi forgalom** hat év óta tartó dinamikus bővülése a világjárvány következtében megtorpant, amit a következő két évben emelkedés követett. Ez év márciusban a kivitel volumene szezonálisan és munkanaphatással korrigált adatok alapján 1%-kal mérséklődött az előző hónaphoz, és munkanaphatással korrigált adatok alapján 10,5%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A behozatal volumene szezonálisan és munkanaphatással korrigált adatok alapján 2,8%-kal csökkent az előző hónaphoz, és munkanaphatással korrigált adatok alapján 1,9%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. Évkezdetől az export volumene 7,9%-kal, az importé 3,7%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Ugyanezen időszakban az Európai Unió tagállamaiba irányuló export volumene 7,8%-kal, az onnan érkező importé 0,2%-kal nőtt. Az Unión kívüli államokba irányuló kivitel volumene 8,6%-kal, az onnan származó behozatalé 12,2%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest.

A **külkereskedelmi mérleg** aktívuma az első negyedévben 386 milliárd forintot, illetve 1 054 millió eurót tett ki; az egyenleg jelentősen, 873 milliárd forinttal, illetve 2 352 millió euróval kedvezőbb az egy évvel korábinál. A külkereskedelmi forgalom forintban mért árszínvonala a kivitelben 14%-kal, a behozatalban 11%-kal nőtt, a cserearány 2,5%-kal javult a múlt év azonos időszakához képest. A forint az euróhoz képest 6,7%-kal, az amerikai dollárhoz viszonyítva 12%-kal gyengült.

A külkereskedelmi termékforgalom felét képviselő gépek és szállítóeszközök kivitelének volumene az első negyedévben nyers adatok szerint 19,6%-kal, a behozatalé 11,9%-kal nőtt. Az árufőcsoport egyik meghatározó termékköre, a híradástechnikai készülékek euró értékben számított exportja 5,6%-kal, a másik lényeges termékcsoport, az akkumulátorokat is magába foglaló villamos gépeké és készülékeké 32%-kal, az energiafejlesztő gépeké és berendezéseké 11,3%-kal, a közúti járműveké 36,5%-kal emelkedett. A második legjelentősebb árufőcsoport, a feldolgozott termékek exportvolumene nyers adatok szerint 2,8%-kal, az importé 2,2%-kal csökkent. Az árufőcsoporton belül meghatározó gyógyszerek kivitele euróban mérve 17,8%-kal, behozatala 10,9%-kal emelkedett; a másik szintén fajsúlyos termékcsoport, a szakmai, tudományos ellenőrző műszerek kivitele 8,6%-kal, behozatala 3,7%-kal nőtt. A járműiparhoz kapcsolódó gumigyártmányok exportja 9,4%-kal, importja 15,6%-kal bővült, a műanyag alapanyagok euróban számolt kivitele 30,2%-kal, importja 13,3%-kal visszaesett.

Az energiahordozók importvolumene az első negyedévben 6,6%-kal csökkent, euróban mérve a kőolaj behozatala 6,3%-kal, a földgázé 13,5%-kal, a villamos energiáé 38,2%-kal mérséklődött. A kivitelben harmadik legnagyobb árufőcsoport, az élelmiszerek, italok és dohánytermékek exportvolumene 6,8%-kal csökkent, a behozataluké 8,6%-kal nőtt. A gabona és a gabonakészítmények euróban számított exportja 7,2%-kal, a húsa és a hús-készítményeké 19,5%-kal, az élőállatoké 34,5%-kal, a tejtermékeké és a tojásé 0,2%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest.

Az *államháztartás* – önkormányzatok nélküli – *pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya* április végén 2 710 milliárd forint, *az éves hiánycél csaknem négyötöde, 79,7%-a volt.* Az első négy hónapban a központi alrendszernek 11 375 milliárd forint bevétele keletkezett, amely a törvényi előirányzat 31,3%-át tette ki, és 14 085 milliárd forint kiadása, az éves előirányzat 35,4%-a teljesült. A központi költségvetés hiánya április végén 2 672 milliárd forint, az előirányzott éves deficit 75%-a volt.

A *gazdálkodó szervezetek* az első négy hónapban 961 milliárd forint *adót fizettek*, 33,3%-kal többet, mint egy évvel korábban. Befizetések legnagyobb tételét a társasági adó képezte. Ezen a jogcímen a szabályozás változása következtében a kincstárnak 235 milliárd forintos bevétele keletkezett, 21%-kal több, mint egy évvel korábban. A második legnagyobb tételt az egyéb központosított bevételek – a környezetvédelmi termékdíjak, az elektronikus és időalapú útdíjak, valamint a bírságbevételek – jelentették. A gazdálkodó szervezetek befizetéseinek 21%-a, 202 milliárd forint e jogcímen folyt be az államkincstárba; összege 8,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az egyéb központosított bevételek legnagyobb hányada változatlanul az elektronikus útdíjak befizetéséből ered. E jogcímen 94 milliárd forint realizálódott, 8,7%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. *Az első négy hónapban 6,7 milliárd forint különadót fizettek a kiskereskedelmi vállalkozások,* – a múlt év közepén radikálisan megemelt kötelezettségnek megfelelően – több mint kétszerannyit, 100,6%-kal többet, mint a 2022 azonos időszakában, *mely – nem elhanyagolható mértékben – hozzájárult az élelmiszerárak elszabadulásához.*

Fogyasztáshoz kapcsolt adókból az első négy hónapban 2 984 milliárd forintot fizettek be a kötelezettek, 7,2%-kal többet, mint egy évvel korábban. Általános forgalmi adóból az egy évvel

korábban realizálnál 5,5%-kal, jövedéki adóból 11,6%-kal több, ezen belül a dohánytermékek jövedéki adójából – az adómérték 2022. júliusi és ez év januári emelésének következtében – 35,7%-kal nagyobb, míg a járműüzemanyagokból 4%-kal kisebb bevétel keletkezett. A pénzügyi tranzakciós illetékből származó 112 milliárd forintos bevétel 24,7%-kal volt több az egy évvel korábnál, ami a kereskedelmi bankok és a kincstár – jórészt ügyfeleikre továbbhárított – növekvő befizetésének következménye.

A **lakosság** évkezdettől összességében 1 391 milliárd forint **adót fizetett**, 811 milliárd forinttal többet, mint egy évvel korábban. Személyi jövedelemadóból – miután a gyermekes családoknak a 2022. évi választást megelőzően szinte teljes előző évi adóbefizetésüket visszatérítette a kormány, az alacsony bázis következtében – 808 milliárd forinttal nagyobb, míg illetékekből 1,2%-kal kevesebb, gépjárműadóból 7,3%-kal több állami bevétel keletkezett az egy évvel azelőttinél. A társadalombiztosítási alapok bevétele az első négy hónapban 3 368 milliárd forintot tett ki, amely 17%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Azon belül a nyugdíjbiztosítási alapé 22%-kal, az egészségbiztosítási alapé 9,9%-kal emelkedett. Az elkülönített állami pénzalapok évkezdettől realizált bevétele 250 milliárd forint volt, 4%-kal maradt el az egy évvel azelőttitől. Ezen belül e bevételek csaknem felét, 49,2%-át kitevő foglalkoztatási alap 123 milliárd forintos bevétele 12,2%-kal volt kisebb az egy évvel korábnál, a nemzeti kutatási, fejlesztési és innovációs alap 56 milliárd forintos összege – amely e bevételecsoport 22,3%-át jelentette – a múlt évitől 17,2%-kal maradt el.

A **költségvetési szervek** és fejezeti kezelésű előirányzatok **kiadásai** az első négy hónapban 4 097 milliárd forintot tettek ki, 15,2%-kal kevesebbet az egy évvel azelőttinél. Ezen belül a költségvetési szervek kiadásai 2,7%-kal, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokéi 26,6%-kal csökkentek a múlt év azonos időszakához képest. Az uniós programokra 1 151 milliárd forintot fordított a kormány, 27,9%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A helyi önkormányzatok támogatására április végéig 394 milliárd forintot utaltak a költségvetésből, folyóáron 1,4%-kal többet az egy évvel korábnál.

Szociális és családtámogatásokra évkezdettől 271 milliárd forintot költött a központi költségvetés, folyóáron 8,9%-kal többet, mint egy évvel korábban. A családi támogatásokra fordított összeg 5,6%-kal emelkedett, ezen belül a családi pótlékra folyósított kiadások 0,7%-kal, a közgyógyellátásra fordított – már korábban is ugyancsak igen szerény összegű – kiadások 3,4%-kal elmaradtak az egy évvel korábitól. A foglalkoztatási alap kiadásai 109 milliárd forintot tettek ki, 4,3%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. Az alap kiadásainak 36,8%-a a közmunkaprogram finanszírozását szolgálta. A nyugdíjbiztosítási alap 2 139 milliárd forintos kiadása 27,7%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Az egészségbiztosítási alap kifizetéseire 1 306 milliárd forintot használtak fel, 6,8%-kal többet, mint a megelőző évben. Az alapon belül a legnagyobb összegű a gyógyító megelőző ellátások kiadása volt, erre 743 milliárd forintot fordítottak, folyóáron mindössze 4,7%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A **központi költségvetési szervek lejárt határidejű tartozásainak** április végi összege 82,9 milliárd forint volt, a hónap folyamán 17,9 milliárd forinttal, 27,3%-kal emelkedett. Az adósság legnagyobb hányadát, 87,1%-át, 72,2 milliárd forintot – az egészségügy és az oktatás állami fenntartású intézményeinek költségvetési fejezetek közötti átrendezése és a rendészeti szervek

növekvő eladósodása következtében – a Belügyminisztérium halmozta fel. Az egészségügyi ágazat adóssága 51,6 milliárd forintot, a teljes tartozásállomány csaknem kétharmadát, 62,2%-át tette ki, és volumene 12,3 milliárd forinttal, 31,3%-kal nőtt egyetlen hónap alatt. Az április végére kialakult helyzet világosan tükrözi, hogy hiábavaló a kormányzatnak az a magatartása, hogy év végén kifizeti a költségvetési szervek tartozását, a normális működéshez valóságos konszolidációra, betartható működési rend kialakítására és a valós költségek megtérítésére van szükség. Ez különösen az egészségügyi szolgáltatók reális finanszírozására, de más ágazatokra, így az oktatási és a szociális intézményekére is megállapítható. A negyedik hónap végéig 38 kórház halmozott fel félmilliárd forintot meghaladó tartozást, ezen belül 18 intézményé az 1 milliárd forintot, 3 egészségügyi szolgáltatóé a 2 milliárd forintot, ebből kettőé a 3 milliárd forintot is túllépte.

A BM más területein is folytatódott a tartozásállomány emelkedése. Az Országos Rendőr-főkapitányság szervezetei 6,7 milliárdos, a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának szervezetei 4,6 milliárdos adósságot halmoztak fel az év első négy hónapjában. A múlt év óta folyamatosan nő a tankerületi központok tartozásállománya; a 9 budapesti tankerületi központ adóssága 5 milliárd forint, és országosan 8 központ adóssága haladja meg a 0,5 milliárd forintot, ezek közül kettőé az 1 milliárd forintot. A Honvédelmi Minisztérium tartozásállománya 3,5 milliárdra, a Miniszterelnökségé 3,4 milliárdra, a Kulturális és Innovációs Minisztériumé 2,3 milliárd forintra emelkedett április végére. A tartozásállomány 97,1%-a a szállítókkal szembeni adósság, a költségvetés kényszerhitelezőivé téve a vállalkozások széles körét. A költségvetési intézmények több mint felének, 57,7%-ának volt a negyedik hónap végén lejárt határidejű tartozása, ebből több mint az egyharmadának, az intézmények 39,7%-ának 30 napon túl fennálló adósságállománya volt.

Beruházás, lakásépítés

A beruházási tevékenység 2017-től három éven keresztül főképpen az Európai Uniótól kapott igen jelentős támogatások következtében dinamikusán bővült. Gyakorlatilag e források nélkül – kormányzati presztízsberuházások, stadionok és más sportlétesítmények kivételével – alig valósultak meg közösségi beruházások. A fejlesztések többségét létrehozó, legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások felhalmozási teljesítménye ebben az időszakban – a nemzetközi konjunktúrának is köszönhetően – erőteljesen nőtt. Ez a tendencia 2019 második felében többek között az uniós források csökkenő igénybevétele következtében megtört, 2020 második negyedétől pedig ***a kifutó uniós projektek mellett a koronavírus járvány hatására számottevő zuhanás következett be a nemzetgazdaság beruházási tevékenységében.*** 2021-ben 6%-kal nőtt a beruházások volumene; az építési beruházásoké 4,4%-kal, a gépberuházásoké 8,8%-kal. A fejlesztési tevékenység jelentősen lassult a tavalyi évben, a beruházások volumene 1%-kal, az építési beruházásoké 1,7%-kal, míg a gépberuházásoké 0,2%-kal nőtt; ezen belül a negyedik negyedévben a beruházások volumene 6,3%-kal zsugorodott, az építési beruházásoké 8,5%-kal, a gépberuházásoké 5,5%-kal az előző év azonos időszakához képest.

Az idei első negyedévben – szezonálisan kiigazított adatok alapján – a beruházások volumene 1%-kal nőtt az előző negyedévhez képest; az építési beruházások volumene 1,6%-kal mérséklődött, a gépberuházásoké 5,9%-kal bővült. A múlt év azonos időszakához viszonyítva a beruházások volumene 2,8%-kal zsugorodott; az építési beruházásoké jelentősen, 8,5%-kal csökkent, míg a gépberuházásoké 5,3%-kal emelkedett. A beruházási teljesítmény egynegyedét képviselő feldolgozóipari fejlesztések 7,3%-kal nőttek az egy évvel azelőttihez viszonyítva, ebben jelentős része volt a korábban elindult fejlesztéseknek az elektronikai iparban és a járműgyártásban. A mezőgazdasági beruházások 7%-kal nőttek, az építőipari beruházások 16,1%-kal mérséklődtek; a kereskedelem és gépjárműjavítás beruházásai 4,7%-kal, a turizmus beruházásai számottevően, 39%-kal, a szállítás, raktározás fejlesztései 2,3%-kal, az erőltetett ütemű stadion- és sportcsarnok építések – feltehetően átmeneti – mérséklődése következtében a művészet, szórakoztatás, szabadidő eltöltés területén megvalósult beruházások – a magas bázishoz képest – alig több mint a felére, 43,6%-kal, csökkentek.

A közszférában a 2016. évi jelentős visszaesést követően 2017 és 2019 között döntően uniós források felhasználásával kiemelkedően nőtt a beruházási teljesítmény. 2020-ban – a korábbi rendkívül alacsony bázishoz képest – a járvánnyal összefüggésben vásárolt berendezések, így többek között az igen nagy mennyiségű – kétes hasznosíthatóságú – lélegeztetőgép beszerzés következtében az egészségügyben és a szociális ellátásban 30,4%-kal nőtt a beruházások volumene. ***Uniós források hiányában a múlt év beruházásainak jellemzője, hogy a költségvetési szervek fejlesztései számottevően,*** 15,8%-kal, ezen belül a negyedik negyedévben 28,4%-kal ***elmaradtak az egy évvel korábbtól, és ez a helyzet ez évben sem változott.*** A vízellátásban és hulladékgazdálkodásban – a szinte kizárólag uniós forrásból finanszírozott – beruházások volumene e források elapadásával 10,5%-kal, ezen belül a negyedik negyedévben 8,2%-kal visszaesett, míg az idei első negyedévben 4,4%-kal tovább csökkent. A közigazgatásban és a védelmi ágazatban – a magas bázishoz képest – 9,8%-kal, ezen belül a záró negyedévben 17,4%-kal, ezt követően az idei első negyedévben 33,8%-os további zsugorodás következett be. Az egészségügyben és a szociális ellátásban jelentősen, 28,9%-kal, ezen belül a negyedik negyedévben 43,5%-kal csökkent, az idei első negyedévben pedig 23,6%-kal folytatódott a zsugorodás. Az oktatásban tavaly 5,9%-kal, ezen belül az utolsó negyedévben 23,8%-kal, az idei első negyedévben további 11,1%-kal visszaesett a beruházási volumen.

A lakásépítési tevékenység hosszú ideig mélyponton volt, majd 2017-ben érzékelhető mértékű növekedés kezdődött, ami 2021-ben megtorpant: 19 900 ***új lakás épült***, 29,5%-kal kevesebb, míg a múlt évben 3,2%-kal több, mint egy évvel korábban. Az idei első negyedévben 3 600 új lakás épült, – az alacsony bázishoz képest is – 20,2%-kal kevesebb, mint a múlt év azonos időszakában. Ezen belül Budapesten 42,5%-kal, a megyei jogú városokban 0,6%-kal, a többi városban 4,2%-kal kevesebb, míg a községekben 28,8%-kal több új lakást vettek használatba, mint egy évvel korábban.

Az első negyedévben 5 ezer ***építési engedélyt*** adtak ki, illetve bejelentést fogadtak az illetékes hatóságok, számottevően, 37,6%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A kiadott építési engedélyek alapján a fővárosban 16,1%-kal, a megyei jogú városokban 27,5%-kal, a többi városban 50,1%-kal, a községekben 49,7%-kal kevesebb lakás építése kezdődhetett meg, mint

egy évvel korábban. Az új lakások 43,6%-a családi házban, 44,7%-a többszintes, többlakásos épületben épült fel. A családi házakban újonnan épített lakások aránya 11,5 százalékponttal nőtt, a többlakásos épületekben létesítetteké 8,1 százalékponttal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A használatba vett lakások átlagos alapterülete 95,3 m² volt, 13,9 m²-rel nagyobb, mint a múlt év azonos időszakában.

Ipar, építőipar

A pandémia hatására 2020-ban 6%-kal csökkent az *ipari termelés*; a következő évben a kibocsátás bővülésével 2,9%-kal haladta meg a 2019. évi szintet. A múlt évben 5,8%-kal nőtt az ipari termelés. Ez év márciusban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 0,2%-kal emelkedett a termelés volumene az előző hónaphoz, és – naptárhatással korrigált adatok alapján – 4%-kal csökkent a múlt év azonos időszakához képest. Az első negyedévben az ipar kibocsátása 3,1%-kal maradt el az egy évvel korábitól. A feldolgozóipari kibocsátás 1,9%-kal, az energetikai ipari 24,1%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Évkezdettől a feldolgozóipar közel egyharmadát adó járműgyártás termelése 16,7%-kal emelkedett, míg a második legnagyobb súlyú alágat jelentő számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártása 4,7%-kal, az ipari termelés volumenében harmadik helyen álló alág, az élelmiszeripar kibocsátása 12,8%-kal visszaesett. A kisebb súlyú alágak közül a villamos berendezés gyártás kibocsátása 31,3%-kal, a gépgyártásé 9,5%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 5,9%-kal, a gyógyszergyártásé 0,1%-kal bővült, míg a bőr- és ruházati iparé 1,4%-kal, a papír- és nyomdaiparé 6,8%-kal, a kohászaté 13,2%-kal, a gumi- és műanyagiparé 16,1%-kal, a vegyiparé 26,5%-kal, a kőolaj-feldolgozásé 31,8%-kal elmaradt az egy évvel korábitól.

Az *ipari export* márciusban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 0,4%-kal csökkent az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 1,2%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az első negyedévben az ipari kivitel 0,5%-kal maradt el az egy évvel korábitól. A villamos berendezés gyártás kivitele 37,4%-kal, a járműgyártásé 18,6%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 4,9%-kal, a bőr- és textiliparé 4%-kal, a gépgyártásé 3,9%-kal, a gyógyszeriparé 3,1%-kal nőtt, míg a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 4,4%-kal, a papír- és nyomdaiparé szintén 4,4%-kal, a gumi- és műanyagiparé 10,9%-kal, az élelmiszeriparé 13,5%-kal, a kohászaté 17,2%-kal, a vegyiparé 19,3%-kal csökkent. A feldolgozóipar kivitele – nyers adatok szerint – 3,9%-kal meghaladta az egy évvel korábit, az energetikai iparé 29,7%-kal elmaradt attól.

Az *ipar belföldi értékesítése* márciusban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok figyelembevételével – 2,6%-kal nőtt az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok alapján – 16,6%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. Az első negyedévben a belföldi értékesítés 15,2%-kal maradt el az egy évvel korábitól. A gépipar belföldi értékesítése 23,2%-kal, a villamos berendezés gyártásé 14,9%-kal, a járműgyártásé 8,9%-kal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 6,4%-kal emelkedett, míg a gyógyszeriparé

0,3%-kal, a kohászaté 3,6%-kal, a bőr- és textiliparé 8%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 10,1%-kal, a papír- és nyomdaiparé 11,7%-kal, az élelmiszeriparé 13,2%-kal, a gumi- és műanyagiparé 21,6%-kal, a kőolaj-feldolgozásé 24,2%-kal, a vegyiparé 31,3%-kal visszaesett. A feldolgozóipar belföldi értékesítése – nyers adatok alapján – 12%-kal, az energetikai iparé 19,7%-kal visszaesett.

A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipari ágazatok **új rendeléseinek** volumene márciusban 6,3%-kal, az új exportrendeléseké 10,2%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A **teljes rendelésállomány** a harmadik hónap végén 7,5%-kal magasabb értéket mutatott az egy évvel azelőttinél. Az exportrendelések volumene március utolsó napján 7,5%-kal nagyobb volt az egy évvel korábbinál; ezen belül a gyógyszergyártásé több mint kétszeresére, 138,6%-kal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 17,6%-kal, a gépgyártásé 14,1%-kal, a járműgyártásé 7,2%-kal emelkedett, míg a villamos berendezés gyártásé 3,2%-kal, a vegyiparé 20%-kal, a papírgyártásé 26%-kal, a kohászaté 34,1%-kal visszaesett. A belföldi rendelések volumene 7,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az első negyedévben – nyers adatok szerint – három régióban nőtt az ipari kibocsátás, legnagyobb mértékben, 6,8%-kal Pest régióban, valamint 1,2%-kal Nyugat-Dunántúlon és 0,5%-kal Közép-Dunántúlon, a többiben 1,8% és 11,2% között csökkent, a legnagyobb mértékben Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön.

Az építőipari termelés 2020-ban 9,7%-kal mérséklődött, míg a következő évben a kibocsátás 1,2%-kal haladta meg a két évvel korábbi szintet. A múlt évben 3%-kal nőtt a kibocsátás. Ez év márciusban az építőipari termelés volumene – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok alapján – 1,2%-kal csökkent az előző hónaphoz, és – nyers adatok szerint – 9,8%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az első negyedévben az építőipari kibocsátás 9,2%-kal maradt el az egy évvel korábbtól; az épületek építése 9,4%-kal, míg az egyéb építményeké 8%-kal csökkent.

Az építőipari vállalkozások **új szerződéseinek** volumene márciusban 31,8%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól; ezen belül az épületek építésére irányulóké 3,6%-kal nőtt, az egyéb építmények létrehozását célzóké 54,1%-kal csökkent. Az ágazat **teljes szerződésállománya** a harmadik hónap végén 27,9%-kal kisebb volt az egy évvel korábbinál; ezen belül az épületek építésére irányulóké 9%-kal, az egyéb építményeket célzóké 39,4%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól.

Mezőgazdaság

A **mezőgazdasági termékek felvásárlásának volumene** az első negyedévben 22,4%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A növényi és kertészeti termékek értékesítése alig több mint a felére, 44,9%-kal visszaesett, ezen belül a búzáé 5,2%-kal, míg a kukoricáé 70,7%-kal. Az ipari növények értékesítése 41,3%-kal, a zöldségféléké 7,1%-kal, a gyümölcsöké 4,1%-kal mérséklődött. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása 1,7%-kal elmaradt az egy évvel

korábbtól; a vágóállatok értékesítése 1,2%-kal emelkedett, ezen belül a vágómarháé 2,3%-kal, a vágósertésé 0,5%-kal visszaesett, míg a vágóbaromfié 4,9%-kal nőtt. Az állati termékek felvásárlása 6,4%-kal mérséklődött, ezen belül a tojásé 14,8%-kal meghaladta az egy évvel korábbt.

Turizmus

A turistaforgalom a koronavírus-járvány hatására 2020 március közepétől jelentősen visszaesett, és csak nagyon lassan közelíti a pandémia előtti forgalmat. A KSH legutóbb publikált adatai szerint az első negyedévben 1 801 ezer *vendég* 4 494 ezer éjszakát töltött el magyarországi szálláshelyeken; a vendégek száma – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 2,6%-kal, a *vendégéjszakáké* 1,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbt. A *külföldi vendégek* 2 241 ezer éjszakát töltöttek ezeken a szálláshelyeken, 15,3%-kal többet, mint egy évvel korábban.

A *belföldi vendégek* az első három hónapban 2 252 ezer éjszakát töltöttek kereskedelmi szálláshelyeken, ami 9,6%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevétele 97 milliárd forintot tett ki, folyóáron 40,6%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Ezen belül az árbevétel mintegy 67,5%-át képező szállásdíj-bevételek 66 milliárd forintra, 41,5%-kal nőttek.

Népmozgalom

Az év első négy hónapjában 27 600 *gyermek született*, – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 5,1%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. A születési arányszám 8,7‰ volt, 0,5 ezrelékponttal magasabb az egy évvel korábbinál. Évkezdetől 9 700 *házasságot kötöttek*, számottevően, 36,4%-kal kevesebbet, mint egy évvel azelőtt. A házasságkötési arányszám 3,1‰ volt, 1,7 ezrelékponttal maradt el az egy évvel korábbtól.

Az első négy hónapban 44 900 *halálesetet* anyakönyveztek, 9,1%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A halálozási arányszám 14,1‰ volt, 1,4 ezrelékponttal alacsonyabb, mint a múlt év azonos időszakában. A csecsemőhalálozási arányszám 2,5‰ volt, 1,1 ezrelékponttal csökkent az egy évvel azelőttihez viszonyítva. A népességszám a *természetes fogyás* következtében az első négy hónapban 17 300 fővel csökkent, ami az egy évvel korábbinál 1,9 ezrelékponttal kisebb ütemű, 5,4‰ volt.

Bűnügyi helyzet

2020-ban a közlekedésbiztonsági helyzetben – a pandémia miatti lényegesen kisebb közúti forgalom mellett – némi javulás következett, majd a következő két évben ismét jelentős volt a növekedés. Az első negyedévben 2 700 személyi sérüléssel járó közlekedési baleset történt, 2,3%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Közúti közlekedési balesetben 114 személy hunyt el, 800 személy súlyosan, 2 600 személy könnyen sérült. A halálos kimenetelű balesetek száma 14%-kal emelkedett, a súlyos sérüléssel járóké 9,6%-kal, a könnyű sérüléseseké 2,2%-kal csökkent. A balesetek 6,8%-ában játszott szerepet az ittasság.

A Belügyminisztérium adatközlése szerint az év első négy hónapban 52 500 **bűncselekményt** regisztráltak, jelentősen, 15,3%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Évkezdettől 52 800 elkövetést regisztrált a bűnügyi statisztika, számottevően, 28,4%-kal többet, mint egy évvel korábban. Ugyanakkor meg kell említeni, hogy a közbiztonság helyzetéről, illetőleg a rendőri szervek munkájának hatékonyságáról nem lehet megalapozott következtetéseket levonni, tekintettel arra, hogy más érdemi, főleg összehasonlítást lehetővé tevő adatot, ami alkalmas lenne a közbiztonság, a bűnügyi helyzet objektív megítélésére, a hivatalos szervek – az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII., valamint a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény előírásait megszegve – gyakorlatilag nem tesznek közzé.

Budapest, 2023. június 2.

Dr. Katona Tamás

Az adatok forrása: KSH, MNB, PM, BM, NFSZ, ÁKK, MÁK, Eurostat, IMF, OECD.